

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
LETİME YÖNETİM ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİM BİLİM DALI

**LKÖ RETİM ÖĞRENCİLERİNİN YÖNETİM
KATILIMI VE YÖNETİM KATILIMININ ÖĞRENCİLER
ÜZERİNDEKİ ETKİLER (ÜSKÜDAR LİSESİ ÖRNEĞİ)**
(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan : **Ali KAMBUROĞLU**

STANBUL, 2009

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
LETME YÖNETİM ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİM VE DENETİM BİLİM DALI

**OKUL YÖNETİMİ ÖĞRENCİLERİNİN YÖNETİME
KATILIMLARI VE YÖNETİME KATILIMIN
ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLER (ÜSKÜDAR
İLÇESİ ÖRNEĞİ) (Yüksek Lisans Tezi)**

Tezi Hazırlayan :
Ali KAMBUROĞLU
Öğrenci No:
060712014

Danışman:
Dr. Zülfikar ÖZKAN

STANBUL, 2009

YEMİN METNİ

Sunduđum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim. 19.01.2009.

Ali KAMBUROğLU

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

19/01/2009

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 060712014 numaralı *Ali Kamburoğlu'nun* "Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN YÖNETİME KATILIMLARI VE YÖNETİME KATILIMIN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ (ÜSKÜDAR İLÇESİ ÖRNEĞİ)**" tezini, Yönetim Kurulumuzun 07.01.2009 tarih ve 2009/1 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Kampüsünde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (50) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu/oybirliği~~ ile ~~Kabul/Red veya Düzeltme~~ kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 7 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
DR. ZÜLFİKAR ÖZKAN

ÜYE
YRD.DOÇ.DR. PINAR BAL

ÜYE
DOÇ.DR. SALİH ZEKİ İMAMOĞLU

**LKÖ RETİM Ö RENCİLERİN YÖNETİME KATILIMLARI VE
YÖNETİME KATILIMIN Ö RENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
(ÜSKÜDAR LİSESİ ÖRNEĞİ)**

Tezi Hazırlayan: Ali KAMBUROĞLU

Özet

Bu tez çalışmasında; ilkö retimde öğrencilerin okul yönetimine katılımı ve yönetime katılımın öğrenciler üzerindeki etkisi araştırılmaktadır. Araştırmanın amacı Türk Eğitim Sistemi'nin güçlenmesine katkıda bulunmaktır. Araştırmanın teorik kısmında kaynak taraması yapılmış, alan çalışması kısmında da anketten faydalanılmıştır.

İlkö retimin amaçları arasında öğrencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama amaçları da yer almaktadır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde öğrencilerin okul yönetimine katılımı önemlidir. Fakat, günümüzde ilkö retim okullarında öğrencilerin yönetime katılımı istenen düzeyde değildir. Bundan dolayı ilkö retimde öğrencilerin yönetime katılım düzeylerinin belirlenmesi, yönetime istenilen nitelikte katılamamasına sebep olan faktörlerin araştırılması ve çözüm önerileri geliştirilmesi gerekmektedir. Mevzuat olarak yeni programla birlikte öğrencilerin yönetime katılımı konusunda, okul meclisleri, öğrenci kulüpleri vb. çalışmalarla ilgili gerekli adımlar atılmıştır. Uygulamada görülen aksaklıkların nedenlerinden biri yönetici ve öğretmenlerin yeterli demokratik tutum içinde olmamalarıdır.

Hazırlanmış olan anket çalışmasında, öğrencilerin yönetime katılımının (okul meclisleri, kulüp çalışmaları vb.) istenilen nitelikte olup olmadığı ve yönetime katılımın öğrenciler üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin ilkö retimde yönetime istenilen düzeyde katılmadıkları görülmüştür. Yönetime katılımın ise öğrencilerin başarıları, okula bağlılıkları ve özgüvenleri üzerinde olumlu etkisi olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları eğitimcilere ve yöneticilere öğrencilerin yönetime katılımlarının istenilen düzeye nasıl çıkarılacağı konusunda rehber olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, İlkö retim, Okul Yönetimi, Yönetime Katılım, Özgüven.

PARTICIPATION OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN MANAGEMENT AND EFFECTS OF THIS PARTICIPATION OVER THE STUDENTS

Presented By: Ali Kamburo lu

Abstract

In this thesis, participation of primary school students in management and effects of this participation over the students is studied. The aim of this study is to make a contribution to Turkish Education System. In the theoretical part of this study, a literature survey has been conducted. As being the part of field work, a survey has been conducted, and its results has been assessed in the remaining part.

The major purposes of Primary School Education are to make students be acquainted with social problems and to find solutions to these problems. To achieve tis purpose, the role of students in the management is important. However, pr esently, participation of students in management is not a sufficient level. Therefore, as a first step it is necessary to identify the level of participation in school management and then causes of this insufficient participation. One of the reasons of failure in application is the lack of democratic attitudes of teachers and managers.

In the survey, conducted for this thesis, the level of participation of students (school assemblies, club works, being class captain, committees , etc.) has been analzed effects of this participation over the students. At the end of the research, it was found that the parcipation of the students was not enough. However their participation positively influenced their success in school, their attachment to school and their self-confidence. This research aims to be a guide for managers and educators in comprehension of how participation of students could be achieved at a satisfying level.

Key Words: Education, Primary Education, School Management, Participation in the Management,Self-confidence

Ç İNDEK İLER

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)	
Tablolar Listesi	III
Ekler Listesi	V
Kısaltmalar	IX
Giri	1

I. BÖLÜM

Ö ĞRENC İLER İN OKUL YÖNET İM İNE KATILIMI

1. YÖNET İM	5
1.1. Yönetimin Tanımları	5
1.2. Yönetim Yaklaşımları	7
1.3. Demokratik Yönetim	9
1.4. Katılımcı Yönetim	10
1.5. Demokratik Yönetim	12
2. OKUL YÖNET İM İ	14
2.1. Yönetim Sistemi	15
2.2. Okul Yönetimi Yaklaşımları	18
2.3. Demokratik Okul Yönetimi	18
2.4. Çocuk Hakları	19
2.5. Çocuk Kulüpleri	20
2.6. Demokrasi Yönetimi ve Okul Meclisi	21
2.7. Kurullar	23
2.8. Öğrenci Nöbetçileri	25
2.9. Sınıf Yönetimi	28
2.9.1. Sınıf Başkanlığı	29
2.9.2. Sınıf Oturma Planı	29
2.9.3. Yıllık Planların Oluşturulması	29
3. Ö ĞRENC İLER İN OKUL YÖNET İM İNE KATILIMI	31
3.1. Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımının Tarihiçesi	31
3.2. Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımının Gerçekleştirilen Örgüt Biçimleri	34

3.3 Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımının Yararları	36
3.4 Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımı Açısından Okulda Uygulanan Disiplin	39
3.5 Ö renci Merkezli E itim ve Ö rencilerin Yönetime Katılımı	41
4. OKUL YÖNET M NE KATILIMIN Ö RENC LER ÜZER NDEK ETK LER	42
4.1. Ö rencilerin Okulu Yönetimine Katılımının Ders Ba arıları Üzerindeki Etkisi	43
4.2. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımının Okula Ba lılıkları Üzerinde Etkisi	44
4.3. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımının Verilen Di er Görevleri Yapma stekleri Üzerindeki Etkisi	45
4.4. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımının Özgüvenlerinin Üzerindeki Etkisi	46

II. BÖLÜM

STANBUL –ÜSKÜDAR'DA LKÖ RET M Ö RENC LER N N YÖNET ME KATILIMLARI VE YÖNET ME KATILIMIN Ö RENC LER ÜZER NDEK ETK LER

1. Ö RENC LER N OKUL YÖNET M NE KATILIM DÜZEYLER LE LG L BULGULAR	48
2. OKUL YÖNET M NE KATILIMIN Ö RENC LER N ÜZER NDEK ETK S LE LG L BULGULAR	90
SONUÇ VE ÖNER LER	97
KAYNAKÇA	101
EKLER	104
Ek-1. Anket Formu	104
Ek-2. Valilik Anket zni	111
ÖZGEÇM	112

TABLÖLAR L STES

<u>Tablo No</u>		<u>Sayfa</u>
1.	Cinsiyetlere Göre Da ılım	49
2.	Sınıflara Göre Da ılım	49
3.	Ankete Katılanların Okulda Ö renci Kulübü Çalı malarına Katılmalarına Göre Da ılımları	50
4.	Ankete Katılanların, Okul Yönetiminin Kulüpleri Belirleme ekline li kin Görü leri	51
5.	Ankete Katılanların Kulüplerine Girmelerine Göre Da ılımları	52
6.	Sınıfta Ö renci Temsilcisi Seçme Durumuna Göre Da ılımları	53
7.	Ankete Katılanların “Ö renci Temsilcileri Toplantılarında Alınan Kararlar Okul Yönetimince De erlendirilmekte Midir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	54
8.	Sınıf Ba kanın Belirlenmesinde Ö ren cilerin Yönetime Katılımı	55
9.	“Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama çalı maları okulunuzda nasıl gerçekleştirilmektedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	56
10.	Milli Bayramlar, Belirli Gün Ve Haftalardaki Kutla ma Programlarının Hazırlanmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı	57
11.	Ankete Katılanların “Okulunuzda Çevre Gezileri Düzenlenirken Gidilecek Yer Konusunda Kim Karar Vermektedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	58
12.	Ankete Katılanların “Okulunuzda Yarı malar Ne eilde Düzenlenir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	59
13.	Ankete Katılanların “Bu Yarı malarda Jüri Üyeleri Arasında Ö renciler De Bulunmakta Mıdır?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	60
14.	Ankete katılanların “Okullar arası bilgi yarı malarına katılacak ö renciler nasıl seçilmektedir?” ifadesine verdikleri cevaplara göre da ılımları	61
15.	Okulunuzda Mezuniyet için Ö renci Yıllıkları Hazırlanırken Ö rencilerin Hangi Görevlerde Buldu na Dair Soruya Cevaplarına Göre Da ılımları	62
16.	Ankete katılanların “Okulunuzdaki mezuniyet gecesi kim tarafından hazırlanmaktadır?” ifadesine verdikleri cevaplara göre da ılımları	63

17. Ankete Katılanların “Ö retmenler Sınıfta Bir Sorunla Kar ıla tı ında A a ıdaki Davranı lardan Hangisini Sergilemektedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	64
18. Ankete Katılanların “Okul Ö renci Davranı ları De erlendirme Kurulunda Ö renci Temsilcisi Bulunmakta Mıdır?” fadesine Verdikleri Ceva plara Göre Da ılımları	65
19. Ankete Katılanların “Kar ıla tı ımız Sorunları Okul daresine Rahatlıkla Bildirebiliyor Musunuz?” fa desine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	66
20. Ankete Katılanların “Okul daresi Kar ıla tı ımız Sorunları Bildirdi inizde Tepkileri Ne Oluyor?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	67
21. Ankete Katılanların “Ö renci Temsilciler Kuruluna ikâyetlerinizi letebiliyor Musunuz?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	68
22. Ankete Katılanların “ ube Ö retmenler Kurulu Toplantısına Ö renci Temsilcisi Ba kanı Da Katılmakta Mıdır?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	69
23. Seçmeli Derslerin Seçimi Bakımından Ö rencilerin Y önetime Katılımı	70
24. Ankete Katılanların “Sizce Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımı Nedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	71
25. Okulda Uyulması Gereken Kura lların Olu turulmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımları	72
26. Sınıf Kurallarının Olu turulmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı	73
27. Derslerin Yıllık Programının Hazırlanmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı	74
28. Okul Faaliyetlerine Katılım Konusunda Arkada Veya Arkada Çevresinin Etkisinin Da ılımı	76
29. Ankete Katılanların “Sınıf Oturma Planı Nasıl Yapıldı?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	77
30. Ankete Katılanların “Aydın Örnek Ö rencileri Nasıl Seçiliyor?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	78
31. Okuldaki Nöbetçi Ö rencilerin Seçiminde Yönetime Katılım	79
32. Ankete Katılanların “Okul Kıyafetlerinin Belirlenmesinde Ö rencilerin Görü leri Alınıyor Mu?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	80

33. Ankete Katılanların “Sınıf Ö retmeniniz Okul Faaliyetlerine Katılmanız Konusunda Sizi Yönlendiriyor Mu?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	81
34. Ankete Katılanların “Derslerinize Giren Ö retmenlerin Seçiminde Fikirlerinizin Alınmasını ister Misiniz?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	82
35. Sınıf Ö retmeninin Seçimi Bakımından Ö rencilerin Yönetime Katılımı	83
36. Ankete Katılanların “A a ıdaki Ö renci Dü üncelerinden Hangisi Sizi Tanımlamaktadır?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	84
37. Ankete Katılanların “Okulda ikâyetlerinizi Ve şteklerinizi Bildirece iniz Kutular Bulunmakta Mıdır?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	85
38. Ankete Katılanların “Okulunuzda Ö rencilerin Hakları Ki m Tarafından Duyurulmu tur?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	86
39. Ankete Katılanların “Okulunuzda, Yönetimin, Alınan Kararlarda Ö rencilerin Dü üncesini Aldı ını Dü ünüyor Musunuz?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	88
40. Ankete Katılanların “Okulunuzda Alınan Kararlarda Görü ünüzün Alınmasını ister Misiniz?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	89
41. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Ba arısına Etkisi	90
42. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Okul Sevgisi ve Okula Ba lılıkları Üzerindeki Etkisi	92
43. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Görev ve Sorumluluk Alma Bilinci Üzerindeki Etkisi	93
44. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Öz Güveni Üzerindeki Etkisi	94
45. Ki inin Kendine Olan Güvenin Artması ile Okul Yö netimi Faaliyetlerine Katılması Ve Ders Çalı ma ste ini Arttırma Arasındaki li kinin ncelenmesi	95
46. Alınan Kararlarda Görü lerinin Alınmasının stenmesi ile Yönetimin Alına n Kararlarda Ö rencilerin Dü üncesini Alma Durumu Arasındaki li kinin ncelenmesi	96

EK LER L STES

<u>ekil No</u>		<u>Sayfa</u>
1.	Ankete Katılanların Cinsiyetlerine Göre Da ılımı	49
2.	Ankete Katılanların Sınıflarına Göre Da ılımı	50
3.	Ankete Katılanların Okulda Ö renci Kulübü Çalı malarına Katılmalarına Göre Da ılımları	51
4.	Ankete Katılanların, Okul Yönetiminin Kulüpleri Belirleme ekline li kin Görü leri	52
5.	Ankete Katılanların Kulüplerine Girmelerine Göre Da ılımları	53
6.	Sınıfta Ö renci Temsilcisi Seçme Durumuna Göre Da ılımları	54
7.	Ankete Katılanların “Ö renci Temsilcileri Toplantılarında Alınan Kararlar Okul Yönetimince De erlendirilmekte Midir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	55
8.	Sınıf Ba kanın Belirlenmesinde Ö rencilerin Yönetime Katılımı	56
9.	“Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama çalı maları okulunuzda nasıl gerçekleştirilmektedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları	57
10.	Milli Bayramlar, Belirli Gün Ve Haftalardaki Kutlama Programlarının Hazırlanmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı	58
11.	Okulunuzda Çevre Gezileri Düzenlenirken Gidilecek Yer Konusunda Kim Karar Vermektedir?	59
12.	Okulunuzda Yarı malar Ne ekilde Düzenlenir?	60
13.	Bu Yarı malarda Jüri Üyeleri Arasında Ö renciler De Bulunmakta Mıdır?	61
14.	Okullar Arası Bilgi Yarı malarına Katılacak Ö renciler Nasıl Seçilmektedir?	62
15.	Okulunuzda Mezuniyet İçin Ö renci Yıllıkları Hazırlanırken Ö renciler Bu Çalı malarda Hangi Görevlerde Bulunurlar?	63
16.	Okulunuzdaki Mezuniyet Gecesi Kim Tarafından Hazırlanmaktadır?	64
17.	Ö retmenler Sınıfta Bir Sorunla Kar ıla tı nda A a ıdaki Davranı lardan Hangisini Sergilemektedir?	65
18.	Okul Ö renci Davranı ları De erlendirme Kurulun da Ö renci Temsilcisi Bulunmakta Mıdır?	66
19.	Kar ıla tı nız Sorunları Okul İdaresine Rahatlıkla Bildirebiliyor Musunuz?	67

20. Okul İdaresi Kararları ile İlgili Sorunları Bildirdiğinizde Tepkileri Ne Oluyor?	68
21. Öğrenci Temsilciler Kuruluna İkiyâyetlerinizi İletabiliyor Musunuz?	69
22. Okul Ö retmenler Kurulu Toplantısına Öğrenci Temsilcisi Ba kanı Da Katılmakta Mıdır?	70
23. Ders Programınızda Yer Alan Seçmeli Derslerinizi Nasıl Seçmektesiniz?	71
24. Sizde Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımı Nedir ?	72
25. Okulunuzdaki Uygulanması Gereken Kuralların Olu turulmasında Öğrencilerin Görüşleri ve Düşü nçeleri Alınd ı Mı?	73
26. Bulduğunuz Sınıfın, Sınıf Kuralları Nasıl Olu turuldu?	74
27. Derslerin Yıllık Programının Hazırlanmasında Öğrenci Görüşleri Alınd ı Mı?	75
28. Okul Faaliyetlerine Katılım Konusunda Arkada ş veya Arkada ş Çevresinin Etkisinin Da ılımı	76
29. Sınıf oturma planı nasıl yapıldı?	77
30. Ayın Örnek Öğrencileri Nasıl Seçiliyor?	79
31. Okul Nöbetçi Öğrencileri Nasıl Seçiliyor?	80
32. Okul Kıyafetlerinin Belirlenmesinde Öğrencilerin Görüşleri Alınıyor Mu?	81
33. Sınıf Öğ retmeniniz Okul Faaliyetlerine (Okul Meclisi Ba kanlığı Seçimi, Tören Kutlamaları Vs.) Katılmanız Konusunda Sizi Yönlendiriyor Mu?	82
34. Derslerinize Giren Öğ retmenlerin Seçiminde Fikirlerinizin Alınmasını İster Misiniz?	83
35. Sınıf Öğ retmeninizin Seçiminde Görüşlerinizin Alınmasını İster Misiniz?	84
36. Okuldaki Öğrenci Düşü nçelerinden Hangisi Sizi Tanımlamaktadır?	85
37. Okulda İkiyâyetlerinizi Ve İsteklerinizi Bildireceğiniz Kutular Bulunmakta Mıdır?	86
38. Okulunuzda Öğrencilerin Hakları Kim Tarafından Duyurulmu tur?	87
39. Okulunuzda, Yönetimin, Alınan Kararlarda Öğrencilerin Düşü ncesini Aldığını Düşü nüyor Musunuz?	88
40. Okulunuzda Alınan Kararlarda Görüşünüzün Alınmasını İster Misiniz?	89
41. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Ba kanlığına Etkisi	91
42. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Okul Sevgisi ve Okula Ba lılıkları Üzerindeki Etkisi	92
43. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Görev ve Sorumluluk Alma Bilinci Üzerindeki Etkisi	94

44. Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Öz Güveni Üzerindeki Etkisi 95

KISALTMALAR L STES

YSK	Yüksek Seçim Kurulu
.O	İlköğretim Okulu
M.E.B	Millî Eğitim Bakanlığı
OKS	Ortaöğretim Kurumları Örgün ve Yerleştirme Sınavı
SBS	Seviye Belirleme Sınavı
ÖDDK	Örgün Davranışları Denetleme Kurulu
vb.	Ve Benzeri
vs.	Vesaire
O.K.	Orta Öğretim Kurumu
.K.Y.	İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

G R

İlkö retimin amaçları arasında ö rencilere bireysel ve toplumsal sorunları tanıma ve bu sorunlara çözüm yolları arama alı kanlı ı kazandırmak bulunmaktadır. Aynı zamanda ilkö retimin amacı ö rencilere, Atatürk i lke ve inkılâplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslararası sözleşme melere uygun olarak haklarını kullanma, ba kalarının haklarına saygı duyma, görevini yapma ve sorumluluk yüklen ebilen birey olma bilincini kazandırmaktır.

Bu ara tırmada ö rencilerin okul yönetimine katılımının ba arılarına etkileri incelenmi tir. Ö renci ba arısı sadece ders ba arısı olarak alınmamı tir. İlkö retim amacı esas alınarak ö renci ba arısı bir bütün olarak de erlendirilmi tir. İlkö retim, ö rencilerin ilgi ve yeteneklerini geli tirerek onları hayata ve üst ö renime hazırlanmaktadır. Bu nedenle, ilkö retimin birincil amacı; demokratik dü ünçe yapısına uygun iyi vatanda lar yeti tirmektir.

Okul yönetimine katılan ö renciler daha ba arılı olmaktadır. Ö rencilerin, okul yönetim faaliyetlerinde alınan kararlara katılması, kendilerine de er verildi i anlamına gelir, sorumluluklarını daha iyi yerine getirir ler. Okul yönetiminin ba arısını artırır. Çünkü okul sisteminin en önemli parçası olan ö renciler ne kadar çok alınan kararlara katılırsa okul yönetiminin uygulamalarını benimser.

Modern e itim anlayı ında ö renci merkezli e itim yakla ımı geçerlilik kazanmaktadır. Tam da burada kendisini etkileyecek konularda ö renci görü leri de alınmalıdır. Ö rencilerin edilgen olmaları amaçlansaydı böyle bir de i ime gidilmezdi. Yapılandırmacı e itim anlayı ı gere ince ö renci ba arısı bütün olarak dü ünülür. Ya antılar yoluyla kazanımlar elde edilecektir. Demokrasi e itimi model ya antı ortamıyla ö rencilere verilecektir.

Yönetim nedir? Yönetim ötesi kavramlar var mıdır? Bunların okul sistemine uyarlamaları yapılabilir mi? Yönetim nedir? Katılımcı yönetim anlayı ı nedir?

Kaynak taraması yapılarak ara tırmanın teo rik kısmı olu turulmu tur. Alan çalı ması kısmında ise anket yöntemi kullanılmı tır. Anketin hazırlanmasında konu ile ilgili kaynaklardan, ilkö retimde görev yapan ö retmen ve yöneticilerden, ö rencilerden e itim fakültelerinde görev yapan ö retim üyelerin den ve tez danı man ö retmeninin görü ve dü üncelerinden faydalanılmı tır. Hazırlanan anket stanbul'un Üsküdar ilçesindeki 8 tane ilkö retim okulunun II. kademesinde (6, 7 ve 8. sınıflar) ö renim gören 170 ö renciye uygulanmı tır. Kendilerine anket uyg ulanan 170 ö renciden 50 ö renci 6.sınıftan, 60' ar ö renci 7. ve 8. Sınıf ö rencilerinden seçilmi tir.

Anket ile elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programında çözümlenerek de i kenler arasındaki ili kiler saptanmaya çalı ılmı tır. De i kenler arasındaki ili kilerin saptanmasında ise Ki-Kare (X^2) istatisti inden faydalanılmı tır. Ki-Kare istatisti inden faydalanılmasının sebebi ise, de i kenlerin kategorik olması ve bu istatisti in de i kenler arasındaki ili kileri tespit etmeye olanak sa lamasıdır.

Ara tırmanın hipotezi a a ıdaki gibi belirlenmi tir:

İkö retim okullarında okul yönetimine katılım, ö rencilerin ba arı ve özgüvenlerini artırıcı yönde etkilemektedir. Ö retmenlerin ve okul yönetimlerinin daha demokratik tutum sergilemeleri ö rencilerin alınan kararlara daha çok katılmasını sa layacaktır. Bu da okulların demokratik yönetilmeleri gerekti i sonucunu ortaya çıkaracaktır.

Ara tırmanın alt hipotezleri ö yle belirlenmi tir:

- İkö retim ö rencileri nin yönetime yeterince katılımı algılamaları beklenmektedir.
- Ö rencilerin okul yönetimine katılımı ile özgüvenleri arasında pozitif yönlü ili ki vardır.
- Uygulamada mevcut durumda ö renciler in yönetime katılmaları beklenmemektedir.
- Seçilen örneklem evreni temsil edebilmektedir.

- Ö rencilerin anket sorularına samimi ve özgür iradeleri ile cevap vereceklerdir.

Ara tırma ile ilgili ön kabuller şunlardır:

- Kendilerine anket uygulanan ö renciler anket sorularını kendilerinin ve okul yönetiminin durumlarını doğru olarak ortaya koyacak biçimde cevaplayacaklardır.
- Anket ile elde edilen bulgular, ilkö retim II. kademe ö rencilerinin okul yönetimine katılımının ö renci üzerindeki etkisini ortaya koyacaktır.
- Elde edilen anket sonuçlarının bütün Ü sküdar'ı temsil edeceği varsayılmıştır.

Ara tırmanın sınırlılıkları şunlardır:

- Ara tırma İstanbul ili, Ü sküdar ilçe merkezine bağlı 8 ilkö retim okulu ile sınırlıdır.
- Ara tırma, ilkö retimin II. kademesinde (6, 7 ve 8. sınıflar) ö renim gören ö rencilerle sınırlıdır.
- 2008-2009 eğitim ve öğretim yılıyla sınırlıdır.
- Bu çalışmayla elde ettiğimiz veriler, kullanılan anket ile sınırlıdır.

Ara tırmanın evreni ve örnekleme alanındaki gibi belirlenmiştir:

Ara tırmanın evrenini 2008–2009 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili, Ü sküdar ilçesinde bulunan resmi ilkö retim okulları oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde İstanbul ili Ü sküdar ilçesinde yer alan tüm ilkö retim okullarının isimleri yazılmış ve ilkö retim okullarında ö renim gören ö rencilerin sosyo -kültürel düzeyleri ve ö renci sayıları da göz önüne alınarak oranlı eleman örnekleme yöntemi uygulanmıştır. Ara tırmanın evrenini oluşturan 64.417 ö renciden hangi büyüklükte bir örneklem alınacağı hesaplanarak 170 ö rencinin evreni temsil edebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Buna rağmen hazırlanan ölçek 8 ilkö retim okulunda 200 ö renciye uygulanmıştır. Uygulamada 177 anket geri gelmiş, 170 anket ileme alınmıştır.

Ara tırmadaki veri toplama aracının geliştirilmesi ve uygulanması şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

Ölçek oluşturulurken literatürden, uzman görüşlerinden, daha önceki yapılan araştırmalardan ve öğrenci görüşlerinden faydalanılmıştır.

Bu araştırma 2 bölüme ayrılmıştır. Araştırmanın 1. bölümünde eğitim, yönetim, okul yönetimine katılım, demokratik bir şekilde yönetime katılımın öğrencilerin başarılarına, okula bağlılıklarına, özgüvenlerine etkisi ele alınmış ve bu konularla ilgili kavram ve açıklamalara yer verilmiştir. Araştırmanın 2. bölümünde ise anket ile elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

I. BÖLÜM

Ö RENCİLERİN OKUL YÖNETİMİNE KATILIMI

Araştırmanın I. bölümünde yönetim, okul yönetimi, öğrencilerin okul yönetimine katılımı ve okul yönetimine katılımın öğrenciler üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Bu bölümde öncelikle yönetimle ilgili kavramlar tanımlanmış, açıklanmış ve katılımcı yönetim yaklaşımlarından bahsedilmiştir. Daha sonra yönetim çeşitleri sınıflandırılmıştır. Demokratik yönetim hakkında bilgiler verilmiş, buna bağlı olarak yönetime katılım incelenmiştir. Okul yönetimi hakkında detaylı bilgi verilmiştir. Alt başlıklar halinde öğrencilerin hangi tür faaliyetlerde alınan kararlara katılabilecekleri ifade edilmiştir. Son olarak da öğrencilerin okul yönetimine katılımının tarihçesi, bunu sağlayan örgüt biçimleri ele alınmıştır. Öğrencilerin okul yönetimine katılımlarının faydaları ve bu açıdan okulda uygulanan disiplin incelenmiştir. Araştırmanın I. bölümü tez konusuyla ilgili teorik bilgileri kapsamaktadır.

1. YÖNETİM

Araştırma konusunun daha rahat ve kolay anlaşılması bakımından konuyla ilgili temel kavramların tanımlanması ve açıklanması yerinde olacaktır.

1.1. Yönetimin Tanımları

Yönetim değişik şekillerde tanımlanmaktadır. Konuyla yakından ilişkili olması bakımından, elimizi öncelikle pedagojik olarak tanımlamak yerinde olacaktır. Elimizi pedagojik olarak şu şekillerde tanımlanmaktadır:

Eren, yönetimi “belirli bir takım amaçlara ulaşmak için kararlar almak ve uygulama süreçlerinin toplamı” diye ifade etmektedir.¹ Bu süreçle ilgili etmenleri başta insanlar olmak üzere parasal kaynaklar, donanım, demirbaşlar, hammaddeler, yardımcı malzemeler ve zaman eklinde sıralamaktadır. Bunların birbiriyle uyumlu, verimli ve etkin kullanılmalarını vurgulamaktadır.²

Erdoğan’a göre yönetimin bilim ve sanat yönü vardır. Kurumu amacına

---

¹ Eren, E., Yönetim ve Organizasyon, İstanbul, 2003, s.3.

² Eren, E., Yönetim ve Organizasyon, İstanbul, 2003, s.3.

ula tırmak için eldeki kaynakları ev imkanları optimum seviyede kullanmak gerekmektedir.¹ Erdo an'ın tanımında; yönetimin bilim ve sanat yönü öne çıkartılmı tır. E itim ve ö retim de köken itibariyle bilgiye ula mak, uygulama açısından bir sanattır. Bu ara tırmada konunun merkezinde ö renci bulunmaktadır. Ö renci okul idaresi ve ö retmenleri tarafından yönetilmektedir. Okulların amacı ö rencileri e itmektir. Ö retmen sınıfında ö retirken bir sanatkarın eserini ortaya çıkarması gibi sanat icra sergilemektedir. Tabii ki teks ti e itim bilimleridir.

Tezcan, “ E itim, bireylerin toplumsal yetene inin en elveri li düzeyde ki isel geli mesinin elde edilmesi için seçilmi ve deneyimli bir çevreyi içine alan toplumsal bir süreçtir ”² demektedir. Bu tanımdan e itimin, bireylerin toplumsal yetene ini ve ki isel geli imini ilerletmesini amaçladı nı anla ılmaktadır . Tanımdaki di er önemli ifade ise e itimin toplumsal bir süreç oldu undan bahsedilmesidir.

Aslan, “ E itim, toplumsal bir süreçtir. E itimin temel i levi toplumsal ya amın ürünü olan kültürü yeni ku aklara aktarmaktır ”³ demektedir. Aslan'ın e itimle ilgili bu açıklamasından, e itimin toplumsal bir süreç oldu u anla ılmaktadır. Açıklamadaki di er önemli bir ifade ise e itimin amacının içinde ya anılan toplumun kültürünü yeni ku aklara ö retme amacı oldu udur.

Di er bir tanımda, “Davranı çı psikolojiye göre e itim, ki ide ö renme ya antıları yoluyla istendik davranı de i iklikleri olu turma sürecidir. Yapılandırmacı yakla ıma göre ise e itim, ya antılar yoluyla, deneyimleyerek, gözlemleyerek, deneme - yanılma yoluyla kendi bili sel emalarını yapılandırma sürecidir. ”⁴

Görüldü ü gibi e itime de i ik bilim dal ları tarafından getirilen tanımlamalardaki ortak ifade davranı de i imidir. Yani e itimin temel amacı bireylere yeni bilgi, beceri, tutum ve davranı lar ö retmektir. Ayrıca e itime sosyolojik ba lamda getirilen tanımlamalardaki ortak ifade ise e itimin toplumsal bir süreç oldu undan bahsedilmesidir.

¹ Erdo an, ., E itim ve Okul Yönetimi, stanbul, 2008, s.7.

² Tezcan, M., E itim Sosyolojisine Giri , Ankara, 1981, s.4.

³ Aslan, A.K., “E itimin Toplumsal Temelleri”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı.5, Balıkesir, 2001, s.16.

⁴ http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/E_itim_tanımları (25.03.2008)

1.2. Yönetim Yaklaşımları

Yönetim insanlık tarihi kadar eskidir. Evrelerden geçerek günümüze kadar sürekli değişmiştir. Bütün bu zaman diliminde çeşitli yönetim tanımları yapılmıştır. Bu her bir değişimle ortaya çıkan yönetim tariflerinin sınıflandırılması gerekmektedir. Çeşitli yaklaşımlar göre sınıflandırmalar yapılabilir.

Bağcıbaşı'nın da belirttiği gibi “insanın insanı yönetmeye başladığı tarihin ne zaman başladığına ilişkin kaynaklar arasında bir görüş birliği yoktur. Kimi kaynaklar yönetim ilke ve kurallarının bundan dört bin yıl kadar önce başladığını söylemektedir. Ama kimi kaynaklar da, insanların yerleşik düzene geçtiği tarihi, yönetimin başlangıcı olarak benimsemektedirler.”¹

Yönetim kuramları ataerkil yönetim kuramları, yapısal kuramlar, yönetsel kuramlar, nicel kuramlar, deneysel kuramlar, davranışsal kuramlar, olumsuzluk kuramları olarak sınıflandırılmaktadır.

Bağcıbaşı'na göre “Ataerkil yönetim kuramlarının okulda öğrencilere uygulanması mümkündür. Öğrencilerle okul yönetmenlerinin arasındaki öğrenim, gelişim, ya da düzeylerindeki farklılıkların büyük olması, öğrenciler üzerinde bu tür yönetimin uygulanmasını kolaylaştırır. Ama, aynı yönetim ilke ve kurallarının okul yönetmenince öğretmenlere ve uzmanlara uygulanması okulun verimliliğini düşürebilir. Okul yönetmeni ile eğitimci öğretmenlerinin arasında ya da, öğrenimci, uzmanlıkça fark olmaması bu yönetim kuramlarının ilke ve kurallarının uygulanmasını zorlaştırır.”²

Yönetsel kuramlarda, bir örgüt yönetim ilkelerine göre yönetilmelidir. Bu prensipler arasında, iletişim bölümü, yetki ve sorumluluğun üstlere geçirilmesi; disiplin, öğretmenlerin amaç birliğinin, iletişimsizliklerinin, kişisel girişimlerinin desteklenmesi, takım ruhunun geliştirilmesi, örgütsel kararların merkezden verilmesi, öğretmenlerin görüşlerinin dinlenmesi vb. sayılabilir.³

Tarihi çok eskilere, insanlığın varoluşuna dayanan yönetim bilimi, ancak 20. yüzyıldan bu yana yani F.Taylor'un 1911 yılında "Bilimsel Yönetim" adlı kitabını

¹ Bağcıbaşı, N., E., Eğitim Yönetimi, Ankara, 1988, s.31.

² Bağcıbaşı, a.g.k., s.33.

³ Bağcıbaşı, a.g.k., ss.32-39.

yazmasından sonra ciddi olarak sosyal bilim haline gelmiştir. 1911 yılında yayınlanan Taylor'un kitabını H.Fayol ve M.Weber'in yapıtları izlemiştir. Bu eserler klasik yönetim yaklaşımının temelini oluşturmuştur. Bu eserlerde iş yapılan mekân, çevre koşullarından etkilenmemekte, yönetici, elinde bulundurduğu insanlardan azami verimi elde edecek şekilde bir düzen (organizasyon) ve iş bölümü meydana getirerek hedeflere erişmektedir.

“1930'lu yıllardan itibaren başlayan bir sosyal yaklaşım, yönetimin sadece işletmenin kurucularına hizmet etmediği, çalışan bireyle rin ve grupların amaç, arzu ve ihtiyaçları, moral ve motivasyonlarının da önemli olduğu, bunlara hizmet etmeksizin Örgütsel amaçların etkili ve verimli biçimde gerçekleştirilmesinin söz konusu olmayacağı öne sürülmüştür. E.Mayo, A. Maslow, F. Herzberg, F. Roethlisberger, D. McGregor gibi düşünürler, ampirik araştırmaları ve vak'alara dayandırdıkları çalışmaları ile yönetimin çevre koşullarından etkilenmeyen kapalı örgüt sistemleri içinde ancak, insancıl çalışma koşulları ve insana değer veren beşeri ilişkiler yaklaşımı ile başarılı olacağını savunmuşlardır.”¹

Erenin belirttiğine göre “1960 yılına kadar devam eden bu akımın temelinde işletmede çalışanların birey ve grup olarak morallerinin yüksek tutulmasının başarının temelini oluşturdu. C.I. Barnard'ın çalışmaları ve 1960 yılından itibaren de H. Simon'ın katkıları ile beşeri ilişkiler yaklaşımı organizasyonların çevrelerinden etkilenen açık sistemler oldu. Dolayısıyla rasyonel ve çevresel etkileşimlerle amaçların maksimizasyonu yanında değil ancak optimizasyonu biçiminde gerçekleştirilebileceği savunulmuştur. Böylece yöneticilerin örgüt yapılarını, yetki, iş bölümü dağılımlarını yaparken çevre koşullarını dikkate almaları gerektiğini yapıyı çevresel koşullara adapte etmenin ve çevresel koşullara göre planlama, uygulama ve plan revizyonlarını yapmanın gerekli olduğu vurgulanmıştır. Bu yaklaşımlarda açık sistem koşulları içinde amaçlara nasıl etkili, verimli ve dür bir ifade ile rasyonel biçimde gidileceğinin esasları tartışılmıştır. On yıllık bir süre içinde K.Boulding, Churchman, A. Chandler, P.Lawrance, J.Lorch, J.Thompson ve birçok düşünür sistem yaklaşımı, koşullara göre yönetim, durumsallık yaklaşımları adı altına bir dizi yönetim teorilerinin ortaya çıkmasına neden olmuşlardır.”²

“Bu yaklaşım 1970 yıllarında terk edilmeye başlandı ve yerine açık sistem

¹ Eren, E., Yönetim Ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar), İstanbul, 2003, s.20.

² Eren, E., Yönetim Ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar), İstanbul, 2003, s.20.

ko ullan içinde ba arılı olmak için sosyal yakla ımın ge rekli oldu u bunun içinde katılmalı yönetim, mükemmellik yakla ımı, örgüt de er ve kültürü olu turma, toplam kalite yönetimi ö renen örgütlerine bilgi yönetimi gibi akımlar 1970'li yıllardan günümüze kadar moda olarak ortaya çıkmı lardır.”¹

1.3.Demokratik Yönetim

Demokrasi yönetim biçimi olarak dünya üzerinde kabul gören yönetim biçimidir. Geli mi bütün ülkelerde sembolik krallık olan birkaç ülke dı nda demokrasi ile yönetilmektedir. Demokratik yönetim, günümüzde katılımcılık yönüyle daha da önem kazanmı tır.

Toplumları olu turan bireyler, yönetim biçiminin etkisiyle çevresiyle ilgilenen, sorunları görmezlikten gelmeyen vatanda lar haline gelir. Kendilerini ilgilendiren konularda bireyler gerekti inde tepki göstermesini bilmelidirler. Hukuki sahada yapılan gerekli düzenlemelerle vatanda ların hak ve ödevleri belirlenmektedir. Demokrasinin varlı ı hukuksal ilkeler ortaya konması de il uygulanmasında kararlılık gösterilmesiyle olur. Temel e itim olması nedeniyle ilkö retimde demokrasinin ya antılar yoluyla ö rencilere özümsetilmesi toplumun katılımcılı ını sa layan etkili bir hazırlıktır.

Demokratik yönetim biçimini n sahip oldu u ilkeler vardır. Bunlar insanın ki ili ine saygı duyulması ve özgürce var olmalarını sa lamaktır. Yurtta lara kar ı e it i lem yapılması, uygulanacak kurallar yasa larla düzenlenmelidir. Kurallar, vatanda lara adaletli tatbik edilmeli ve yargılama adil olmalıdır. Anayasal yönetime inanç tam olmalıdır.²

Demokratik yönetim, yönetilen insanlar üzerinde hukuk dı ı bir uygulamaya tabi tutmamaktadır. Anayasada belirtilen haklar arasında yönetilenler yönetime katılmada vardır. Bu çe itli yollarla olabilir; bireysel veya sivil toplum kurulu larıyla . Bireyler dü üncelerini özgürce söyleyebilirler, seçimlerini yapabilir ve kendi kararlarını alabilirler.

---

¹ Eren, a.g.k., s.20.

² Ba aran, ., E., E itime Giri , Ankara, 1984, s.173

Okul yönetimiyle demokrasi arasında ili kisi kurarsak, demokrasinin bazı üstün özelliklerinden faydalanabiliriz. Demokratik yöntemler kullanılarak yönetilen okullarda demokrasi e itim sürecinin programının hazırlanmasında yönetici ve ö retmenler de katılırlar. Demokratik kararlar ortakla a alınır. Demokrasi, alınan kararların ömrünü uzatır. Demokratik okullarda insan önemlidir, kurallar ve sorumluluktan önce gelir. Demokraside insana birey olarak de er verilir.¹

Demokrasinin bu erdemleri, okulda he m yönetim hem de demokratik e itim açısından önem ta ımaktadır. Ö rencilerin de yönetime katılımı sa lanabilir. Ö renciler de birey olarak de er kazanmaktadır. Demokrasilerde insan bizzat kendisinin önceli e sahiptir. Bu öncelik ö rencilerin dü üncelerini ifade edebilmeleri için gereken güven ortamını sa lar.

Demokrasinin var olmadı ı veya yeterince yerle meyen ülkelerde yöneticiler demokratik davranmazlar. Haksız uygulamaların yaygın oldu u ülke ve örgütlerde ya astlara bildiklerini rahatça söyleme hakkı verilmez ya da bu hakkı kullananları yöneticiler dinlemez. Hatta onların bu davranı ları, çe itli haksız uygulamalarla kar ıla malarına bile sebebiyet verebilir.²

1.4. Katılımcı Yönetim Yakla ımı

E itim modellemeleri üzerinden dü ünürsek katılımın önem i daha net ortaya çıkacaktır. Bu konuda farklı sınıflamalar yapılabilir. Freire'nin modellemesi otoriter e itim modeli ve katılımcı e itim modeli eklindedir. Bankacı e itim modelinde ö renci kendisine verilen gerçe i kabul eder, özgürle tirici e itim mode linde ö retmen ve ö renci gerçek üzerinde çalı ır, çözüm ortakla a olu turulur.³

Günümüzde katılımcı yönetim anlayı ı geçerlilik kazanmaktadır. Demokrasinin geldi i nokta yönetimde mümkün oldu unca fazla kesimlerin görü leri nin alınması gerekti idir. Alınan kararlarda söz hakkını kullanan kesimlerin yüzde olarak fazlalıkları uygulamadaki sorunları azaltır.

¹ O uzkan, F., Okul Yönetiminde Demokrasi, Ankara, 1965, s.9 -10.

² Ba ar, H., "Yöneticilerimiz Nasıl Davranıyor", Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, Sayı.6, Ankara, 1991, s. 47.

³ Freire, P., Ezilenlerin Pedagojisi, stanbul, 1991, s.23

Yerinden yönetim deneyimleri yerel yönetimlerde ya anmı tır. Ekonomik alanda bu durumdan faydalar elde edilmi tir. Sorunlar yerel yönetimlerce d aha iyi görülür. Eldeki kaynaklar yerli yerince tüketilece inden verimlilik artar. Katılımcı yönetim anlayı ı geli mi ülkelerce uygulanmaktadır. Bunu hak ve özgürlüklerden saymı lardır.

Klasik yönetim teorisi örgütlerde insan unsuru dı ndaki faktör ler üzerinde durmu , insanı ikinci plana itmi tir. Maddi faktörlerin düzenlenmesi ile insanın öngörülen do rultuda davranaca ı varsayılmı tır. Bu yönü ile klasik teori, mekanik örgüt yapıları olarak adlandırılmı tır.¹ Makine-insan ili kilerinde rasyonellik , i lerin dizayn ve birle tirilmesinde rasyonellik konuları üzerinde durulmu tur. nsan unsuru ile ilgili faktörler modele dahil edilmemi ve ayrıntılı olarak incelenmemi tir. Ekonomik rasyonellik anlayı mı arttıran bu yakla ım insanı kendine söyleneni yapan pasif bir unsur varsaymı tır.

Klasik yönetim döneminde insana önem verilmedi i gibi modelin bir parçası olarak dü ünülmü tür. Ki isel sorunların i yerine yansımayaca ı, i letme içinde geçirilen zaman ile i letme dı ndaki ya amın ayrı oldu u varsayılmı tır.² Böyle bir ortamda çalı anın yönetime katılımının mümkün olmadı ı görülmü tür.

Neoklasik dönemin özelli i, klasik dönemin eksik bıraktı ı insan unsurunu incelemesidir. Sadece yapı üzerinde duran klasik teorinin insan unsurunu pasif saymasına kar ılık, neo- klasik teori bir örgüt yapısının etkinli ini belirleyen unsurun insan oldu unu göstermi tir. Klasik teorinin rasyonellik, i , etkinlik ve düzen kavramlarına kar ılık; güdüleme (motivasyon) yönetime katılma, tatmin gibi ana kavramlar üzerinde durmu tur. Bu yakla ım temelde iki görü e dayanmı tır. Bunlardan birincisi astların korunması, ikincisi gelece in yöneticisi kendi duygu ve önyargılarından arınmı olarak be eri, toplumsal olguları oldukları gibi görmesi gerekti i görü üdür.³

Yine bu dönemde Rensis Likert yönetim biçimlerini otoriter ve katılımcı diye ikiye ayırmakta, otoriter yönetimi ise istismarcı otoriter, mü fik otoriter ve danı macı otoriter olmak üzere üç kısımda incelemektedir. Buna göre, yönetici amaçları ile i letme

¹ Koçel, T., İ letme Yöneticili i .Ü. 1. Fak. Yayın No 205, İstanbul 1993 , s.112.

² Fi ek, K., Yönetime Katılım, Ankara, 1977, s.21

³ Fi ek, a.g.k., s.22

amaçlarını birleştiren, işletme amaçlarını her yöneticinin amaçları yapan, amaçlara bağlı olarak işletme ile bütünleşme ve kendi kendini yönetme ve denetleme imkanı veren yönetim sistemi katılmalı ya da katılımcı yönetimdir. Böyle bir yönetim biçiminde sistemin bütün bölümleri birbiri ile uyum içindedir. Bu uyum sistemin felsefesini yansıtır. Üstlerin astlarına, astların üstlerine tam bir güven ve inancı vardır. Üstler her konuda astlarına destek olur ve onlara yardım etmeye ve sorunlarını çözmeye çalışırlar. Astlarda her konuda üstleriyle düştüklerini rahatça tartışabilmektedirler. Karşılaşılan sorunların çözümünde birlikte tartışabilmekte ve çözüm arayabilmektedirler.¹

Modern yönetim teorisi sistem ve duruma göre davranışı inceler. Sistem yaklaşımı, yönetim birimlerinin birbiri ile ilişkilerinin niteliğini inceler. Yönetim olaylarını başka olaylarla ve dış çevre artlarıyla ilişkili olarak incelemektedir. Temelde bütünün amacını gerçekleştirme söz konusudur. Önemli olan bütündür, parçalar bütüne katkıda buldukları ölçüde önemlidir. Ancak insan da bir alt sistem olarak sistemin ayrılmaz ve ihmal edilemeyecek önemli bir unsurudur.²

1.5 Demokratik Eğitim

Günümüzde hakim yönetim biçimi demokrasi olduğu için eğitim de bundan payını alacaktır. Önder'e göre eğitim tarihin değişik dönemlerinde toplumsal örgütleniş ve üretim etkinliklerinin değişimiyle çeşitli yapılanmayla ortaya çıkar.³ Gelişmekte olan ülkelerde demokrasinin bütün kurumlarıyla yerleşebilmesi için toplum bireylerinin bu kültürü ilköğretimden başlayarak almalıdır. Günümüzde katılımcılık demokrasiler için vazgeçilmezdir.

İlköğretim kurumlarında uygulanan, programlar, yöntem ve teknikler ile kullanılan eğitim teknolojisi; bilimsel ve teknolojik gelişmelere göre yenilenerek, okul, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli geliştirilir.⁴ Bu ilköğretim kurumları yönetmeliğinden alınmış bir maddedir. Demokratik eğitimin gerekli olduğu hukuksal bir dayanaktır. Gelişmiş ülke demokrasilerinde kararlara katılma irken vatandaşların bireysel ve sivil toplum kuruluşları olarak yönetime katılım istenmektedir.

¹ Koçel, T., a.g.m., s.157.

² Koçel, T., a.g.m., s.158.

³ Önder, N., Eğitim Üzerine, Ankara, 1999, s.57.

⁴ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (16.12.2008).

Okulların toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir örgüt yapısına ihtiyaç vardır. Ülkemiz demokrasi ile yönetilen ülkeler arasındadır. Demokrasi konusunda önemli sayılabilecek bir deneyime sahiptir. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren demokrasi bütün kurum ve kuruluşlarıyla tesis edilmiştir.

Demokratik eğitim deyince bunu iki türlü anlamalıyız. Birinci olarak demokrasi içerikli derslerle veya diğer sosyal bilimler ders konularına eklenmiş, müfredata yayılmış olarak demokratik kültür vermeyi anlamalıyız. İkinci ise okullarımızı demokratik kültür içinde yaşatabilecek uygulama imkanını sağlayan ortamlar haline getirmeyi anlamalıyız. Yani hem demokrasiyi, hem de demokrasi ile yaşamayı öğretebilmeliyiz.

Çayır'a göre insan hakları eğitiminin önemi uluslararası düzeyde genel kabul görmektedir. Okullarımızdaki insan hakları eğitimi, insan haklarına saygılı ve gelişimi demokratik kültür oluşturmamıza olumlu etkileri olacaktır.¹

İnsan hakları eğitimi dersleri müfredatımızda yer almaktadır. İlköğretimde 7. Ve 8. Sınıflarda Vatandaşlık Ve İnsan Hakları dersi konulmaktadır. Bu Milli Eğitim politikalarıyla örtüşen bir durumdur. Diğer sınıflarda da diğer ders kitaplarında bu konularla ilgili kurulmaktadır. Bu konularda mevzuat eksikliği yoktur. Öğretmen ve yöneticilerin tutum ve davranışları uygulamadaki farkları ortaya çıkarır. Demokratik düşünce yapısına sahip yöneticiler sayesinde bu konuya sahip çıkılacaktır. Ve bulunduğu düzeyden yukarı çekilmelidir.

Çalışmanın konusu olan yönetime katılım, insan hakları eğitiminin uygulamadaki sorunlarının ortadan kalkmasına yardımcı olacaktır. Bu yönde milli eğitimde var olan çalışmalar -okul meclisleri, kulüpler- iyi bir temel oluşturmaktadır. Ancak doğru uygulamalarla okulların bu durumu kavramaları çabuklaştırılabilir. Eğitim diğer katmanlarında lise ve üniversitelerde yönetime katılım daha fazla mesafe alınabilir. İlköğretimde temel insan hakları bilgileri verilirse, ileriki öğrenim hayatlarında öğrencilerin bilerek yönetime katılmaları sağlanabilir.

---

¹ Çayır, K., "İnsan Hakları Eğitimi Dersi Senaryoları", Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı.2(2), İstanbul, 2002, S.377.

2. OKUL YÖNETİMİ

Yıldırım “ okul başarısı zeka, yetenek, kişilik ve ailesel nitelikler, mezun olunan veya okunmakta olan okulun özellikleri, çalışmaları kanlıkları, özsaygı ve sınav kaygısı ile ilişkilidir”¹ demektedir. Yapılan araştırmada okul başarısını etkileyen bu faktörlerden bazı faktörler de tespit edilmiştir. Bu faktörleri okul, okulun örgütsel yapısı, yönetim, yönetime katılım, demokratik okul yönetimi şeklinde sıralayabiliriz.

Başarıya göre; okul yönetimi eğitim yönetiminin önemli parçasıdır. Önemi her geçen gün artıyor; eğitim hizmetinin üretildiği ve halka sunulduğu yer okullardır. Bu nedenle okullar iyi yönetilmelidir, kötü bir okul yönetimi halkla bire bir temasta olduğundan halka en büyük zararı verir. Eğitim yönetmenleri okulu yönetimi deneyimi kazandıkça eğitim örgütlerinde istenilen başarıya ulaşılacaktır.²

Değişimin getirdiği yeni yönetim yaklaşımlarından yararlanmalıyız. Okul örgüt yapılarında karar alma mekanizmaları demokratik hale getirilmelidir. Bu anlamda okulun yönetiminden yönetim demek de yanlıştır. Fakat ilköğretim okullarımızda yönetim algısı demokratik değildir. Okul müdürü alınan kararlarda tek başlıdır. Kurullar ve diğer mekanizmalarda katılımlar eksik kalmaktadır. Özellikle araştırmamızın konusu olan öğrencilerin yönetimi açısından öğrencilerin alınan kararlara katılım düzeyleri daha etkin bir düzeye çekilmelidir.

Okul yöneticisinin, yönetim deneyiminin artması, belki de okulun bütün unsurlarının tecrübe ve görüşlerinden faydalanmayı gerektirir. Bu bölümde okul yönetimini inceleyeceğiz. Eğitim sistemini hakkında ilgili bilgiler verilecektir. Okul yönetim yaklaşımları, demokratik okul yönetimi ve öğrencilerin yönetime katılmalarını sağlayacak faaliyet ve kurullar incelenecektir. Buralarda öğrencilerin yönetime katılım hak ve görevleri üzerinde durulacaktır. Eksik kalan yönleri hakkında derlendirmeler yapılacaktır.

---

¹ Yıldırım, ., “Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Gündelik Sıkıntılar ve Sosyal Destek”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı.30, Ankara, 2006, s.259

² Başaran, ., E., Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi, Ankara, 2006, s.7

2.1. E itim Sistemi

E itim sistemleri yüzyıllar boyunca olunan bilgi ve deneyim birikimi üzerine bina edilmiştir. Toplumsal kurum olmaları yüzünden her türlü sosyal gelişmede etkilenmiştir. 20. Yüzyıla beraber son halini almıştır.

Dünya üzerinde eğitim sistemi farklılıkları olmakla beraber gelişmiş ülkelerin sistemleri birbirlerini etkilemektedirler. Benzerlikleri artmaktadır. Ulaşmak istediğimiz seviye de gelişmiş ülkeler seviyesiyse bu ülkelerin eğitim sistemleriyle etkili eğitimimiz kaçınılmazdır. Özellikle AB ülkeleriyle ortak çalışmalar yürütülmektedir.

Küreselleşen çağımızda bilgiye ulaşmak bu kadar kolay ve hızlıyken dünya eğitim yönüyle tanınmaya çalışılmalıdır. Elbette ki ulaşım imkanları hız ve konfor kazanmıştır. Bu yönde çalışmalar yapılmakta, çeşitli ülkelerde o ülkeleri ziyaret edilmektedir. Sistemlerinin ulaşımları seviyeyi tanımak sayesinde kendi sistemimizdeki eksiklikler giderilebilir.

Eğitim kurumları örgün ve yaygın olmak üzere ikiye ayrılır. Ülkemizdeki örgün eğitim kurumları, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda sınıflandırılmıştır. Kanununun 18. maddesinde şöyle denilmektedir: “örgün eğitim; okulöncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar.”¹

İlgili kanun maddesinde sıralanan bu kurumlardan **ilköğretim** kurumu tezin çalışılma alanını oluşturmaktadır. Bundan dolayı ilköğretim kurumunu tanımlamak yerinde olacaktır. İlköğretim, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda şöyle tanımlanmıştır:

İlköğretim, kadın erkek bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetimelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir.

İlköğretim, ilköğretim kurumlarında verilir; öğretim çağında bulunan kız ve erkek çocuklar için mecburi, Devlet okullarında parasızdır. Mecburi ilköğretim çağı, 6-14 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda

---

¹ Resmi Gazete, Milli Eğitim Temel Kanunu, 24.06.1973, 1739/14574

ba lar, 14 ya mını bitirip 15 ya mına girdi i yılın, ö retim yılı sonunda biter. İlkö retim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur.¹

İlkö retim okulları 6-14 ya grubundaki çocuklara eğitim vermektedir. ki kademedir, I.kademe be yıl, II.kademe 3 yıl olmak üzere toplam 8 yıldır. İlkö retimden ortaö retime geçi 8.sınıfın sonunda yapılan OKS (Orta Ö retim Kurumları Ö renci Seçme ve Yerleştirme Sınavı) sınavı ile olmaktadır. Fakat sınav sisteminde yeni bir de i iklik yapılmıştır. De i iklikle birlikte 2007 -2008 eğitim-ö retim yılından itibaren II. kademenin tüm sınıflarında yıl sonunda SBS (Seviye Belirleme Sınavı) sınavına girilecektir.

Eğitim sistemi tanınırsa, öğrencilerin yönetime katılımı konusundaki yetersizliklerin nerelerden kaynaklandığını doğru şekilde hissedilebilir. Eğitim sisteminin yapıları okullardır. Baştan'a göre "Okul, öğrencilerine önceden tasarlanmış eğitimel amaçlara ulaştırmak için gereken davranış (bilgi, beceri ve tutumu) planlı bir süreç içinde kazandıran örgüttür."² Bu tanımda kazandırılacak tutumlardan bahsedilmektedir. Günümüz eğitim politikalarında da öngörülen demokratik tutuma sahip bireylerin yetiştirilme amacını da okullar sağlayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na göre okulların amacı ve görevleri arasında laik, demokratik ve sosyal devlet ilkelerine uygunluk vardır. Bu araştırmada demokratik tutum geliştirme açısından ilkö retim öğrencilerinin yönetime katılımının yetersizliğin nedenleri sorgulanacaktır. Katılımcılığı engelleyen durumlar da söz konusu edilecektir. Makro planlar düzeyinde bu istenmektedir. Okul meclisleri çalışması buna örnektir. Öğrencilerin gözüyle katılımını engelleyen durumlar sergilenecektir.

Venn'e göre, toplumların varlığını sürdürmesi ve geliştirmesinde en önemli kaynağı iyi yetiştirilmiş insanlardır.³ Eğitim sistemi toplumların sürekliliği için okulları düzenler. Değerli çağdaş uygun insan nitelikleri sisteme entegre edilmelidir. Günümüzde demokrasi genel kabul görmektedir. Demokratik toplumlarda bireyde bulunması gereken özelliklerden biri yönetime katılımıdır.

¹ Resmi Gazete, İlkö retim ve Eğitim Kanunu, 12.01.1961, 222/10705

² Baştan, a.g.k., s.139

³ Venn, G., Eğitim ve , (Çev. H. Taymaz), Ankara, 1968, s.67.

E itim sisteminin hedefleri ö rencide gözlemeye karar verilen istendik davranı lardır. Yani e itim sistemi bireylere hedeflerini gerçekleştirme yönelik davranı ları kazandırmak ister ve bunu da ö retim programları vasıtasıyla gerçekleştirir.

Ö rencilere verilen e itimin planlanmasında müfredatlardan faydalanılır. Ö retim programını tanımlamak istersek, “Ö retim programı bir derste ö rencilerin ula ca ı hedefleri, hedeflerin kapsadı ı davranı ları, davranı ları kazandırmak üzere düzenlenecek e itim durumlarını ve davranı ların ne derecede kazandırıldı nı ortaya koyabilecek sınav durumlarını kapsayan, geli meye açık ve çok yönlü etkile im içinde olan ö eler bütünüdür.”¹

E er bir ö retim programı ö rencilere istendik davranı ları yeterli derecede kazandırabiliyorsa sistemde sorun yok demektir. Burada ö rencilerin yönetim katılı m mevzuatı da söz konusudur. Ama kazandırılmak istenen davranı lar istenilen derecede de il ise programın tekrar gözden geçirilmesi gerekir. Ö rencilerin yönetime katılımlarının daha etkin olabilmesi için okul örgüt yapılarında de i ikliklere gidilmelidir, okul yönetimleri daha demokratik hale getirilmelidir.

E itimle ilgili kanun, yönetmelik ve yönergelerde demokrasi e itimi çe itli yerlerde geçmektedir. Okul yöneticileri katılımcı yönetim anlayı nı özümseyerek, di er unsurlarla beraber, ö rencilerine bunu aktarmalıdır. Bu konuda öncülük etmelidir.

Aslan “ e itim, toplumsal bir süreçtir. E itimin temel i levi toplumsal ya amın ürünü olan kültürü yeni ku aklara aktarmaktır ”² demektir. Aslan’ın e itimle ilgili bu açıklamasından e itimin toplumsal bir süreç olduğunu anla ılmaktadır. Açıklamadaki di er önemli bir ifade ise e itimin amacının içinde ya anılan toplumun kültürünü yeni ku aklara ö retme amacı gütmesidir.

---

¹ Senemo lu, N., Geli im Ö renme ve Ö retim, Ankara, 2005, s.xxiv.

² Aslan, a.g.m., s.16.

2.2 Okul Yönetimi Yaklaşımları

Bilindiği gibi okul, eğitim ve öğretim hizmetlerinin gerçekleştirildiği yerdir. Daha açık bir ifadeyle okulu, belirli bir insan grubuna, belirli bir sürede ve belirli bir ortamda, planlı ve programlı eğitim-öğretim hizmeti sunan bir örgüttür şeklinde tanımlayabiliriz.¹ Okulun araç-gereç, bina vb. fiziki donanımı, okulun ortamı ve okulun bulunduğu çevre öğrencilerin başarılarını etkilemektedir. Okulun öğrenci başarılarını etkilemesi aynı zamanda okulun yönetilmesiyle de yakından ilgilidir. Bilindiği gibi her okulda bir yönetim bulunmaktadır.

Okul yönetiminin görevi, okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını en verimli bir biçimde kullanarak, okulu amaçlarına uygun olarak yönetmektir.² Yani okuldaki öğrencilerin başarılarını artırmak için okulun mevcut imkanlarının iyi kullanılması gerekir. Bütün bunları yapacak olan da okul yönetimi ve yönetimin başında bulunan kişidir.

Ana başlıklar altında otokratik ve demokratik okul yönetim anlayışını diye toplanabilir. Otokratik anlayış okul kurumunun ortaya çıkışıyla beraber başlamıştır. Otokratik yönetimdir, bunu sağlayan demokratik okul yönetim anlayışıdır. Bu bölümde iki yaklaşım da irdelenecektir. Otokratik yaklaşımın, katılımı engelleyici yönlerinden bahsedilecektir.

Demokratik okul yönetim anlayışını ayrı bir başlık altında incelenecektir.

2.3 Demokratik Okul Yönetimi

Yavuz'a göre; insan ve madde kaynaklarını okulun amaçlarına doğru yönlendirmek, okul yönetimidir. Okul yönetimi tanımı, klasik kuram, neoklasik kuram ve sistem kuramlarının etkisiyle yeniden tarif edilmiştir. Klasik kuram verimliliği, neoklasik kuram insanı, sistem kuramı hem örgütü hem de insanı merkeze alır.³

Okul yönetimi tanımı insanı merkeze almaktadır. Okul sisteminin içinde

---

¹ İman, M., Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ankara, 1999, s.148.

² Bursalıoğlu, Z., Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, 1982, s.6

³ Yavuz, Y., Küreselleşme ve Eğitim Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006, s.306.

yönetici, öğretmen, memur, veliler ve öğrenciler bulunmaktadır. İnsanın örgüt içinde buldukları konum itibarıyla sistemden aldıkları ve verdikleri olacaktır. Okul yönetimlerinde söz sahibi olmalıdır. Katılımın yüzdesinin fazla olmasıyla demokratik okulun gelişiminden söz edebiliriz. Öğrenciler sayı olarak okuldaki en kalabalık grubu oluşturmaktadır. Öğrencilerin yönetime katılmaları sağlanamazsa okullar demokrasi ile yönetilemezler.

Avrupa Birliği katılım sürecinin de etkileri vardır. Gülcan, eserinde, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 16 Ekim 2002 tarihinde kabul edilen 12 sayılı “Demokratik Yurttaşlık Etkinliği Kararlarına” atıfta bulunmaktadır. Bu kararlar insan hakları, çokuluslu demokrasi ve hukukun üstünlüğü ilkelerini de demokratik yurttaşlık etkinliği yoluyla geliştirmeyi amaçlar. Bu konuyla ilgili kurum ve kişiler özellikle okullar ve öğretmenlerin demokratik etkinliği uygulamalarına dahil etmelidirler.¹

Öğrenci örgütlerinin ve öğrenci kulüplerinin demokratikleştirilmesi, okul aile birliklerinin de katkısıyla okulun etkisiz ortamı iyileştirir.²

Demokratik okullarda öğrencilerin yönetime katılımını sağlamak için yollar sağlanmalıdır. Bu katılımın gerçek anlamda olması okullarımızın demokratikleşmesini artırır. Bunu denetleyecek mekanizmaların nasıl kurulacağını araştıran çalışmalar yapılmalıdır. Öğrenci görüşleri alınan kararlarda kullanılmalıdır. Öğrenciler bu sonuçlardan haberdar edilmeli, uygulamalarda kendi fikirlerinin alındığını somut olarak görmelidirler. Böylece okul yönetimleri şeffaf hale getirilmelidir.

2.4 Çocuk Hakları

Öğrencilerimizi haklarını bilen bireyler olarak yetiştirmek bir zarurettir. Günümüzde bu etkinliğe sisteme dahil edilmiştir. Milli çalışmalar ve uluslararası sözleşmelerle bu garanti altına alınmıştır.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesinde; “2. Madde 29 (1), madde 28 (a) ile tanınan etkinliğe hakkına, çocuğun doğuştan sahip olduğu saygınlığı ve haklarını yansıtan

---

¹ Gülcan, M., G., AB Ve Etkinlik Süreci, Ankara, 2005, s.50.

² Baaran, S., Etkinlik Psikolojisi, Ankara, 1996, s.239

kaliteli bir yön eklemekle kalmayıp, aynı zamanda e itimin çocuk merkezli, çocu a yönelik ve çocu a yetki veren bir e itim olması gerekti ine duyulan ihtiyacı vurgular ve e itim sürecinin kendisi tarafından ortaya konulan ilkelere dayanması gerekti ini belirtir”¹ ekinde ibare geçmektedir. E itim in çocu a verilen do u tan haklar yanında çocu a yetki veren ekinde düzenlenmesi gerekir.

2.5 Çocuk Kulüpleri

Yeni programla beraber eskiden e itisel kol faaliyetleri, isim ve mahiyet de i ikli i ile çocuk kulübü olmu tur. A a ıda mevzu at hakkında bilgi verilmi tir.

Ö renci kulüpleri ilgili yönetmelikte öyle tanımlanır:

Ö retim yılı ba ladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve ö retmenlerinin katılaca ı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve artlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültü rel ve co rafi özellikleriyle ö rencilerin sınıf seviyesine göre, ö renci kulüplerinden gerekli görülenlerine ya da ö rencilerin istekleri do rultusunda farklı kulüplerin kurulmasına karar verilir.²

Tanımından da anla ılabilece i gibi çocuk kulübünün seçimi gayet demokratik i leyen bir faaliyettir. Uygulamada eksiklikler görülmektedir. Okul idaresi ço unlukla bu kulüpleri kendileri seçmektedirler. Yönetmeli in tam olarak anla ılamamasını da uygulamadaki aksaklıklara bir sebep oldu u ifade edilebilir. Okullarda bu çizelgede yer alan ö renci kulüpleri dı nda da kulüpler olu turulabilir.

Konuları birbirine yakın olanlar birle tirilerek yeni ö renci kulüpleri kurulabilir ekindeki açıklama farklı ekillerde yorumlanabilmektedir. Sanki listedeki kulüplerin hepsinin kurulması gerekiyormu gibi anla ıldı ndan, idareler seçime ihtiyaç duymamaktadırlar. Bu konuda ö retmen ve ö rencilerin fikri alınmamaktadır.

Ö rencilerin yönetime katılımı örneklerinde n biri de bu olabilir. Çünkü kendilerini ilgilendiren bu faaliyette seçiminden ba lanarak i in içindedirler. Kulüp çalı malarında çocuklar tamamen etkindir, burada ö retmenler sadece rehberlik etmektedirler.

¹ <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/sozlesme.htm> (12.12.2008).

² http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25699_0.html (16.12.2008).

Ö renci kulüp i leri öyle yürütülür:

Ö renci kulübüyle ilgili i lerin planlanması ve yürütülmesi, danı man ö retmenin gözetiminde ders saatleri dı nda ö rencilerce gerçekleştirilir.

- Sınıf ö retmenleri ile sınıf/ ube rehber ö retmenleri, belirlenen ö renci kulüplerinin tanıtımını, amaçlarını, çalı ma esaslarını, ö rencilere kulübü seçmeden önce açıklar.
- Ö rencilerin ilgi duydukları en az bir ö renci kulübüne üye olmaları esastır. Her ö renci, bir ö renci kulübü üyesi olmakla birlikte, isterse sınıf ö retmeni ve sınıf/ ube rehber ö retmeninin bilgisinde di er bir ö renci kulübüne ve etkinliklerine de katılabilir. Bu çalı maların koordinasyonu sosyal etkinlikler kurulunca sa lanır.
- Sınıf ö retmeni ile sınıf/ ube rehber ö retmenleri, sınıflarında olu turulan ö renci listesinin bir örne ini danı man ö retmene, bir örne ini de okul yönetimine verir. ¹

Çocuk kulüpleri arasında bu ara tırma ile dorudan ilgili iki kulüp bulunmaktadır. Bunlar, Demokrasi, nsan Hakları ve Yurtta lık Kulübü ve Çocuk Hakları Kulübüdür. Bu kulüplerin çalı ma programlarına ö rencilerin yönetime ne kadar katıldı nı tespit edici çalı mal ar eklenebilir ve rapor haline getirilir. Bu eilde okul harekete geçirilmi olur, kanunlar çer çevesinde idareyle uyumlu bir çalı ma yapılarak demokratik bir atmosfer olu turulabilir.

2.6. Demokrasi E itimi ve Okul Meclisi

Demokrasi E itimi ve Okul Meclislerinin Amacı ve lkelerini öncelikle belirtilirse, milli e itim bakanlı ı politikalarında ö rencilerin yönetime katılımına ne kadar de er verdi i vurgulanmı olur. Bunun önemini kavramı okul idareci ve ö retmenleriyle bu konuda önemli mesafeler alınaca ı ortadır. Gerekirse bu konuda ilgili personel hizmetiçi e itime alınmalıdır. Bu meclis çalı maları 2004 yılından itibaren yapılmaktadır.

¹ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25699_0.html (16.12.2008).

Projenin Amacı:

Cumhuriyetimizin demokrasi ile güçlendirilmesi ; öğrencilerimizde yerle bir demokrasi kültürünün oluşturulması, hoşgörü ve çoğulculuk bilincinin geliştirilmesi, kendi kültürünü özümsemi , millî ve manevî değerlere bağlı, evrensel değerleri benimseyen nesillerin yetiştirilmesi; öğrencilere seçme, seçilme ve oy kullanma kültürünün kazandırılması; katılımcı olma, iletişim kurabilme, demokratik liderliği benimseyebilme ve kamuoyu oluşturabilme becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Uygulama İlkeleri:

Demokrasi ve Okul Meclisleri uygulamasında aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

- İnsan hak ve hürriyetlerinin vazgeçilmezliğini ve devredilemezliğini, ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü temel kabul etme,
- Bireysel, toplumsal, insanî değerlere önem verme,
- Bakalarının hak ve hürriyetlerine saygı duyma, insanlara adil ve adil davranma,
- Bireysel farklılıkları ve ortak hukuk kurallarının gerekliliğini kabul etme,
- Toplumsal gelişmelere duyarlı olma, barış içerisinde çözümler üretme,
- Kendi kültürünü bilme, benimseme; farklı kültürleri tanıma ve onlara hoşgörü ile yaklaşma,
- Adil ilkesine önem verme ve uygulama,
- Demokratik ilkeleri benimseme ve içerisinde bulunduğu ortamlarda uygulama,
- Kişisel sorumluluğun önemine inanma, kişinin sürekli gelişimini ana ilke olarak kabul etme,
- Her türlü önyargı ve ayrımcılıktan uzak bir anlayış geliştirmek.¹

Uygulamadaki hatalar ve yöneticilerin bu konuya mesafeli durmaları demokrasi değerlerinin tam manasıyla yapılmasına manidir. Okul meclisleri aracılığı ile öğrencilerin okulu yönetmelerine imkan verilebilir. Böyle bir okul modeli geliştirilebilir. Okul

¹ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2564_0.html (16.12.2008).

meclisi daha da geni letilebilir. Di er unsurların katılımı sa lanır. Okul yöneticileri, ö retmenler, memur, okul aile birli i temsilcileri, yardımcı personelin bu meclisin üyeleri olmalıdır.

Mevcut olu um da da yapılabilecek çok ey vardır. Seçim, Tanıtım Serbestli i ve Süresi Sandık Kurulunun Olu umu, Çalı maları, Görev ve Yetkileri mükemmel ekilde düzenlenmi tir. bu çalı maların keyfi de il gere i gibi yapılması halinde okullarımızda bir demokrasi havası getirilebilir. Gerçek seçimlerle çok tutarlı ilikiler kurulmu tur. Örne in, bölge milletvekilleri yapılacak seçimlerde gözlemci olarak yer alabilmeleri sa lanabilir.

te bu proje sayesinde; okullarımızda ö rencilerin yönetime katılımı gibi, çok isabetli ve yerinde bir karar alınmı tır. te burada okul yöneticilerinin demok rasi anlayı ları ve liderlik vasıfları ön plana çıkacaktır. Bu konuda okullar yarıtırılabilir, okullara ödülleri verilerek demokrasi e itimine belli bir standart olu turma ça lı ması olur. Çünkü bu konuda yapılabilecek kong re ve benzeri çalı malarla ilkeler ve çerçeve olu turulabilir.

2.7. Kurullar

Okullarda yönetsel i ler kurullarla yapılır. Ba ta ö retmenler kurulu, okuldaki bütün i lerin görü üldü ü yerdir. Sene ba nda, ortasında ve sonunda yapılır. Ö retmenler, okul müdürü ve idareciler tarafından yapılan i ler ha kkında bilgilendirilir. Çe itli görevlere ö retmenler oylamayla seçilir.

İkö retim kurumları yönetmeli inden kurullarla ilgili maddeleri sıralarsak: ¹

Ö retmenler Kurulu: Okulun yönetici, ö retmen ve rehber ö retmeninden veya ö retmenlerinden olu an kurulu,

Zümre ö retmenler Kurulu: İkö retim okullarında aynı sınıfı veya aynı dersi okutan ö retmenlerden olu an kurulu,

Okul Geli im Yönetim Ekibi: İkö retim okullarında; payla ımcı ve i birli ine

---

¹ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (9.12.2008).

dayalı yönetim anlayışıyla eğitim-öğretimin niteliğini ve öğrenci başarısını artırmak, okulun fizikî ve insan kaynaklarını geliştirmek, öğrenci merkezli eğitim yapmak, eğitimde planlı ve sürekli gelişim sağlamak amacıyla "Okul Gelişim Yönetim Ekibi" kurulur. Ekip, çalışmalarını ilgili Yönerge hükümlerine göre yerine getirir.

Ayrıca, zümrelerden gelen raporları birleştirir, projeleri inceler ve okulun yılsonu raporunu hazırlar. Her nüsha hazırlanan raporun biri, hizmetin kalitesini artıracak ve diğer ünlü projelerle birlikte millî eğitim müdürlüğüne gönderilir. Diğer nüsha da meslekî çalışma dosyasına konur.

Okul Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulunda öğrenci temsilcisi bulundurmakla öğrencilerin okul yönetimine katılımını sağlayan bir kuruldur. Bu kurul hakkında detaylı bilgi Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımı Açısından Okulda Uygulanan Disiplin konulu maddede verilecektir.

İlköğretim kurumlarında açıklık, güvenilirlik ön planda tutulur. Eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin kurul ve komisyonlarca yürütülmesi, öğrenci, öğretmen, veli ve çevrenin gözetim ve denetimine açık tutulması sağlanır.¹

Öğretmenler kurulu, okul müdürünün başkanlığında müdür yardımcıları ile bütün öğretmenler ve okul rehber öğretmenleri ile ilköğretim kurumunun özelliği dikkate alınarak kurumda görevli uzman ve usta öğrencilerden oluşur. Müdürün bulunmadığı zamanlarda öğretmenler kuruluna varsa müdür yardımcısı, yoksa görevlendireceği müdür yardımcılardan biri başkanlık eder. Toplantının tamamına katılmalarını gerektiren bir durum yoktur ama onları ilgilendiren kısımlar için öğrenci üyeler de alınabilmelidir.

Zümre öğretmenler Kurulunda öğrencilerin durumları görüşüleceğinden öğrenci üye bulunması teknik olarak gerekmemektedir. Ama orada başarısızlıkları nedenleri öğretmenler tarafından araştırılmaktadır. Burada öğrenci görüşü alınması hem alınan kararları besler hem de uygulanabilir tedbirler olmasına katkı sağlayabilir. Benzer şekilde öğretmenler kuruluna da öğrenci görüşlerinin faydaları olabilir.

Okul gelişim yönetim ekibinde öğrenci temsilcileri (örneğin okul başkanı ve iki

---

¹ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (9.12.2008).

ö renci) bulunmaktadır. Ö renciler okul politikalarından haberdar olurlar. Okul geli imde ö rencilerle ilgili görü leri iletmi olurlar. Burada mühim olan bu kuruldaki ö renciler okuldaki ö rencileri ne kadar temsil etmektedir. Organizasyonlar olu turulmalı görü me, anket, ikayet kutusu ve geli tirilebilecek yeni olu umlarla ö rencilerin tamamına yakınının görü leri alınmalıdır.

İkö retim kurumlarında açıklık, güvenilirlik ön planda tutulur. E itim -ö retim ve yönetim etkinliklerinin kurul ve ko misyonlarca yürütülmesi, ö renci, ö retmen, veli ve çevrenin gözetim ve denetimine açık tutulması sa lanır. ¹

Böylece bu kurullarla di er unsurlarla beraber ö rencilerin de denetim yapma haklarını kullanmalarına olanak sa layacaktır. Demokratik okullarda b u yapılmalıdır ki çevresine ilgisiz, topluma katkı sa lamaya isteksiz bireylerin yeti mesi engellenmi olsun.

2.8. Ö renci Nöbet leri

Okullarda nöbet i leri idareciler, ö retmenler ve ö renciler tarafından yürütülür. Ö renciler sınıf ve okul nöbetçilikleri yaparlar.

Sınıf nöbetçi ö rencileri, teneffüslerde görevlidirler. Sınıflarında ya anan olayları gözlemler, okul kurallarına uymayanları uyarırlar, tespit ederler. Di er ö renciler ö retmenleri tarafından görevlendirilen nöbetçiler tarafından yönetilmi olur. Nöbet görevinden aldı ı erke disiplini bozucu hareketleri engellerler. Okulun yönetilmesine katkıda bulunurlar.

Ö renci kendine verilen görev nedeniyle kendini de erli hissed ecektir. Birey oldu unu fark edecektir. Ö retmenin olmadığı ortamda sınıfın yöneticisi olarak o vardır. Yönetici olma rolüyle yönetime katılmanın ne oldu unu ya ayacaktır. Görev ve sorumluluklarının belirlenmesinde kendisinin de katkısı oldu undan tam da y önetime katılmı olur.

Gözlem yapma fırsatı elde edecek, sorunların neler oldu unu görecektir.

---

¹ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (9.12.2008).

Görevini layıkıyla yaparsa alınacak başarıları görecektir. Hata yaptığı anda ya anacak sorunların çözümüne yardımcı olamayacağını görecektir. Yetkin bir şey oldu unda bu nöbet deneyimlerinin ona katkısı olacaktır. Vatanda olma bilinciyle olaylara müdahale etmesi tabii ki kolluk kuvvetlerinin yaptığı tarzda değil, o topluma ait olduğu unu hissedecek. Sorunları görmemezlikten gelmeyecektir.

Nöbet sınıf yönetiminde önemli bir pozisyonudur. Okul yönetimine yardımcı bir hizmettir. Yönetici ve öğretmenlerin kendi özel işlerinde onları kullanmaları, nöbet görevinin amaca hizmet etmesini azaltacaktır. Okul yönetimi bu konuda gereken önlemleri almaları gerekir.

Nöbetçinin varlığı hiç şüphesiz tek başına değildir, nöbetçi öğretmen ve yöneticilerle beraberdir. Nöbetçi öğrenciler ders dışı zamanlarda diğer öğrencilerin sorun çıkartmalarını caydırıcı bir görev ifa ederler. Bu bir nevi yönetmektir, akyacak durumların engellenmesi babından. Günümüzde artık yönetmek sorunların ortaya çıkmasından önce gerekli önlemleri almayı ihtiva etmektedir. Böylece görevinin yapımı olmanın tatminiyle yönetsel faaliyetlere katılma isteğini arttıracaktır.

Nöbetçi öğrenci gözlemlerinden okul yönetimleri faydalanabilir. Onların fikirlerinin alınabileceği mekanizmalar oluşturulabilir. Nöbette ya adıklarının nöbet defterleri hazırlanarak kayıt altına alınmaları sağlanabilir. Defterler hazırlanırken gerçekçi olunarak; defterlerin her sayfası sıra ile numaralanır ve mühürlenir.¹ İnciddiyeti öğrenciye hissettirilir. Bu tecrübelerden alınabilecek yeni bakı açılarından yararlanılarak ders dışı zamanlarda yönetsel sorunlar minimuma indirilebilir.

2.9. Sınıf Yönetimi

Sınıf okulun alt birimidir. Fiziki yapısı yanında, öğretmen ve öğrencilerden oluşur. Öğrenme ortamının hazırlanması olması gerekir. Bu okul yönetiminin vazifesidir. Okul Aile Birlikleri de bu konuda yardımcı unsurdur. Sınıfı bir toplumsal kesit olarak ele alabiliriz. Orada ya ananlar toplumun prototipidir. Öğrenciler okul ya antılarını bitirdikten sonra topluma yetkin olarak katılırlar. İlköğretimin asal amacı da onları topluma hazırlamaktır. Bireysel özellikleri büyük oranda burada gerçekleştirir.

---

¹ Tahmaz, H., Okul Yönetimi, Ankara, 2003, s.94.

te ilkö retimde çocuklarımıza kazandırmak istediğimiz gelişmelerinin temelidir. Öğrencilerin okul yönetimine katılmalarını istememizin asıl sebebi demokratik düşünceye sahip, farklılıkları hazmederek bir arada yaşama kültürüne sahip vatandaşlar yetiştirmektir.

Okçobal ve Gök'ün yaptıkları araştırmada, araştırmaya katılan öğretmenlerden %55'i öğretmenin "sınıfın hakimi" olduğunu görüşüne katılmış, öğretmenlerin sadece %1'i öğretmen nitelikleri arasında demokratikliği saymıştır.¹

Okul yöneticilerinin burada liderlik özelliklerini kullanmaları gerekmektedir. Öğretmenlerine demokratik davranarak, yönetime katılımlarını sağlamak onlara örnek olacaktır. Böylece araştırma sonuçlarındaki bu istenmeyen durum azalacak, öğretmen de sınıfta demokrasiyi hakim kılacaktır. Bu göz ardı edilmemeli, elbetteki okullarımızı idareciler, sınıflarımızı öğretmen yönetecektir ama kendileri dışındaki okul sistemi elemanlarını da alınan kararlara katılmalarını imkan sağlamak gerekmektedir.

Öğretim faaliyetlerinin dışında yönetsel etkinlikler de gerçekleştirilir. Bunlar arasında; sınıf başkanlığı seçimi, sınıf başkanlarının yetki ve sorumlulukları ve yaptıkları işler, oturma planının oluşturulması vardır. Ayrıca yıllık planlar oluşturulurken öğrenci istek ve önerilerinin alınması yönetime katılım konularındandır.

Gökçe'nin yaptığı araştırmanın sonuçları arasında öğretmenlerin sınıf içinde herkese eşit söz hakkı vermedikleri bulunmaktadır.²

Söz hakkı, sınıflarımızın demokratik yönetilmelerinin bir tezahürüdür. Burada öğretmen herkese eşit miktarda söz hakkı tanımalıdır. Bunu kullanan öğrenci elbetteki daha çok okul yönetimine katılmak isteyecektir. Buradan öğretmenlerin tutumunun öğrenciler üzerindeki etkisi görülebilir. Sınıfta söz hakkı alamayan öğrencinin demokratik bir kişilik oluşturması mümkündür. Toplumda yetkin bir birey olduğunda kendisini ilgilendiren konularla bile ilgilenmeyecektir. Çünkü bilinçaltına

---

¹ Gök, F., Okçobal, R., Öğretmen Profili Araştırma Raporu, Eğitim-Sen, Ankara, 1998, S.7

² Gökçe, E., "İlköğretim Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Etkili İşi", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı.1-2, C.35., Ankara, 2002, S.111.

nasılsa kendinin görü ünün alınmayaca ı vardır.

Sınıf birli inin kurulması zamanla olu an bir süreçtir. Üyelerinin özgürlüklerinden haberdar olan, bir ba kası nı anlayan ve kabul eden, açıkça ileti im kuran, birlikte karar veren, anla mazlıkları yapıcı bir ekilde çözen ve kendi ö renme ve davranı larının sorumlulu unu bilen birbirine ba lı gruplar hemen olu mazlar. ¹

2.9.1 Sınıf Ba kanlı ı

Sınıf yönetimi ile ilgili bilgiler, ilkö retim kurumları yönetmeli inde yer almamaktadır. Ancak Milli E itimin amaçları do rultusunda gerçekleştirilmek durumundadır.

Sınıflarda demokratik ortamlar olu turulmalıdır. Burada ö retmenlerin bu konuya bakı açıları önemlidir. Otokratik tutum takınırlarsa, sınıf içi demokrasiden söz edilemez. Elbette burada ö retmen i in içinde olmalı, organize edici rol üstlenmelidir. Rehberlik ederek sınıfı yönetmelidir. Ö rencilerin yönetime katılımları sa lanmalıdır. Klasik anlayı ta da sorunlu ö renciler vazifelendirilerek sınıf düzeni sa lanmaktay dı.

Ülke demokrasisinin modeli burada ö rencilere ya atılabilir. Yani Yüksek Seçim Kurulu'nun yaptı na benzer seçimler gerçekleştirilebilir. Seçimlerin temel hükümleri ve seçmen kütükleri hakkındaki kanuna göre YSK'nın seçimi leri ö renci düzeylerine uygun hale getirilip uygulanabilir. Seçim esasları ve sandık bölgesi, seçim kurulları vb. olu turulabilir. ²

Seçim takvimi olu turulur, seçmen listesi asılır. Seçmen listeleri güncellenebilir, çe itli sebeplerle seçim tarihinde sınıfta olmayanlar listeden sil inir. Ba kan adaylarına propaganda süresi tanınır, vaat lerini arkadaş larına duyururlar. mkan varsa okul seçim kurulu olu turulur. Buralarda ö renciler üye olarak yazılır. Seçim i lerini bu kurul okul çapında yürütür.

¹Güçlü., N., "Sınıfta Etkili Ö renci-Ö retmen leti iminin Kurulması", Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi Dergisi, Sayı.2, C.18., Ankara, 1998, S.62

²<http://www.y.sk.gov.tr/y.sk/index.html> (12.12.2008)

Gerçek seçim sandığına benzer bir sandık kurulur. Sandık kurulu oluşturulur. Bu kurulda diğer sınıflardan da öğrenciler alınır. Seçimlerde olduğu gibi seçmen listesine imza edilir. Gizli oy verilerek açık tasnif yapılır. Seçim sonuçları okul seçim kurulu tarafından ilan edilir. Katılımcı demokrasinin gereği olarak, başkan adayları müdahil atayabilirler. Gereğinde seçim sonuçlarına itiraz edilir. Seçim kurulu itirazları inceler ve resmi sonucu açıklar.

Böylece demokratik kültür yaygınlaşır. Tabii ki bu eğitim burada bitmez. Seçimden sonra başkanın uygulamaları takip edilir. Verdiği vaatlere ne oranda uymaya çalıştığı araştırılır. Katılımcı demokrasilerde, demokrasi sadece seçimlerden ibaret değildir. Seçimlerden sonra icraatler takip edilir, sorunlar başkana iletilir, çözüm istenir.

2.9.2 Sınıf Oturma Planı

Sınıf oturma planı yapılırken öğrenciler bütün yönleriyle tanınmalıdır. Fiziksel özellikleri boy ve kiloları, varsa engelleri (görme bozukluğu, yürüme engelli) göz önünde bulundurulur. Onlara kendilerini ifade etme hakkı tanınmalıdır. Planın oluşturulması iyi yönetilmelidir.

Psikolojik özellikleri de önemlidir. Derse katılım isteği ve cesaretleri diğer özellikleri de hesaba katılarak uygun yerlere oturtulmalıdır. Burada öğretmen sınıfı başkanı gruplarına ayırmamalıdır. Sınıfa küsebilirler, kendilerini dışlanmış veya hatta ayrıcalıklı hissetmeleri engellenmelidir. Bu demokrasilerde istenmeyen bir durumdur. Olumsuz etkilenen öğrencilerde, sınıf içi demokrasiye katılımı istenen düzeyden uzaklaşmayı doğurur.

2.9.3 Yıllık Planların Oluşturulması

Eğitim planları yapılan bir faaliyettir. Makro düzeyde planlamayı Milli Eğitim Bakanlığı yapar. Tabii ki saha araştırmaları, geçmiş yılların deneyimleri, okullarda yönetici ve öğretmenlerin görüşleri alınarak oluşturulur. Bakanlık yıllık çalışma planları hazırlar. Takvim oluşturulur, okul açılı ve kapanı tarihleri belirlenir. Yapılacak faaliyetler çalışma planlarında tarih sırasına göre listelenir. Milli eğitim kurumları düzenler.

Okullar düzeyinde yapılacak ö retim planlaması, bölgesel farklılıklar gözönüne alınarak, öğrenci profiline ve okulumuzun donanım durumu dikkate alınarak okul yöneticileri tarafından yapılır. Öğretmenler kurulu yapılarak öğretmenlerin katkıları alınır.

Sınıf düzeyinde öğretmenler tarafından yıllık planlar yapılır. Derslerin nasıl işleneceğine karar verilir. Geleneksel anlayışta öğrencilerin bu planlamada görüşleri alınmaz. Yapılandırmacı eğitim anlayışında burada alınan kararlarda öğrencilerin de görüşü alınır. Öğrenci böylece sınıf yönetimine katılmaya başlar. Tabii burada rehber ve yönetici öğretmenlerdir. Öğrencileri buldukları sınıf düzeyine uygun bir biçimde bilgilendirmek gerekmektedir.

Öğretim programı gözden geçirilir, öğrencilerin nerelerde görüşleri alınabileceği tespit edilir. Ünitelerin sıralandırılması, bazı konuların öne alınması olabilir. Sınıfına naklen yeni gelen öğrenciler olabilir. Eksik yönleri bilirse planlamada tedbirler alınabilir. Geldikleri okuldaki uygulamalardan öğretmenini haberdar edebilir.

Ders işleyiş biçimleri hakkında alternatif yöntemler öğrenciye sunulabilir. Öğrencilerin kendi uygun olanlarını seçmeleri istenebilir. Böylece öğrencilerin derse katılım isteği artırılır, sınıfın yönetilmesi daha verimli olur.

Hesapçio lu'na göre planlanan eğitimin başarıya dönüştürülmesi yapılabilir. Planlama eldeki insan ve maddi kaynaklardan yararlanarak okulu başarıya götürecektir politikaların tayin edilmesidir. Yıllık öğretim planı hazırlanırken sistemdeki ilgililerin görüşleri ve katkılarından faydalanılır.¹

Yıl içinde yapılacak ders dışı etkinlikler de planlanmalıdır. Hangi öğrenci kulüplerinin oluşturulacağı, öğrencilerin bu kulüplere seçilecek yöntemleri, tören ve kutlamalara kimler hangi çalışmalarlarıyla katılacakları, başkanlığın nasıl yapılacağı, nöbet işlerinin yürütülmesi, kurullara katılacaklar, öğrenci temsilcisi hangi kriterlere göre seçileceği kararlaştırılır.

Böylece daha demokratik bir sınıf ortamı oluşturulur. Öğretmen sınıfını

---

¹ Hesapçio lu, M., Eğitim Planlaması ve Eğitim, İstanbul, 1989, S.170.

yönetirken daha fazla ö rencinin yönetime katılımı sa lanır. Ö rencilerin organizasyon yetenekleri arttırılır. Sınıfı yönetmek yapılacak i lerin kararla tırılmasıyla bitmez bu i lerin nasıl yapılaca ı da bilinmelidir. Alınan kararlarda ö renci görü ü de alınırsa daha sa lam bir örgütlenme olur. Okulun amaçlarına varılmada daha somut sonuçlar alınır. Ö renci okulunda yapılacak i lerden haberdar olur, hatta kendi görü ü alınarak edilgen bir yapıdan kurtularak daha etken bir konuma kavu ur

3. Ö RENC LER N OKUL YÖNET M NE KATILIMI

Öcal'a göre tarih boyunca okulların iki fonksiyonu vardır. Bunlar; ö retim ve yönetimdir.¹ Yönetim ötesi bir ça da ya ıyoruz. Yöneti im, katılımcı yönetim, yerinden yönetimin de er buldu u bir ça da ya ıyoruz. Okullar sadece ö retim yapılan yerler de il yönetim faaliyetlerinin de görüldü ü yerlerdir. Elbette ki okulların sayısal olarak en büyük parçasını olu turan ö renciler de yönetim faaliyetlerine katılmalıdırlar.

3.1. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımının Tarihçesi

E itim sistemi sürekli de i im ve geli im içindedir. Okullar toplumsal bir örgüt olması sebebiyle çok geni bir etki sahasına sahiptir. Toplumun her bireyinin bir sebe ple içinde oldu u e itim kurumlarına olumsuz ele tiriler hep yapılagelmi tir.

Akademik çevrelerden gelen tenkitler çocuk geli imi bulgularına aitti r. Klasik okul diye nitelendirebilece imiz asrımızın ilk dönemlerinde bu okullara u ele tiriler getiriliyordu; ders saatlerinin bölünmü lü ü, tek tip ö retimin uygulanması, müfredatlara harfiyen uyulması, ö rencileri okullara hazırlayamay ları, hayattan kopuklukları vb. Böylece yeni e itim, yeni okul yakla ımının teorik altyapıları hazırlanıyordu.²

Ülkemizde yönetime katılım ilk örne ini 1909'da bir okul müdürü vermi tir. stanbul Ö retmen Okulu müdürü Satı Bey, okul disiplininden sorumlu ö retmenlerin görevlerine son vererek, onların yerine ö rencileri görevlendirerek, ö rencilerin kendi kendilerine yönetmelerine fırsat tanıdı tır.³

¹ Öcal, M., E itimde Rehberlik, stanbul, 2004, s.1.

² Hesapçio lu, M., Ö retim lke Ve Yöntem leri, stanbul, 1998, S.134.

³ Binba ıo lu, C., Okulda Ders Dı ı Etkinlikler, Ankara, 2000, s.19.

Ba aran'ın belirtti ine göre, John Dewey, 1924 yılında Milli E itim Bakanlı ı'nın davetlisi olarak yurdumuza gelmi tir. Yaptı ı incelemelerden okulların yönetiminin ve ö renci yeti tirmenin yüzeysel yapıldı ını, imkanların elv erdi i ölçüde ö rencilerin okul i lerine katılmalarının sa lanması için uzmanlara ara tırma önerileri vermi tir.¹

Ba aran eserinde bu öneriler dikkate alınarak 1929 yılında çıkarılan İkokullar Yönetmeli inde yeni düzenleme yapılmı tir. 125. Maddesinde ok ullardaki ö rencilerin gerçek bir topluluk olması istenmektedir. Ö rencinin edilgen halde sadece ö renen de il giri imde bulunarak etkinlikte bulunmaları istenmektedir. Daha sonra onur kurulu ve e itsel kol çalı malarına yer verilmesi istenmektedir.²

Köy Enstitüleri ö rencilerin yönetime katılımına örnek gösterilebilir. Hem e itim-ö retim, hem de yönetim i leri tam bir dayanı ma ve ilgili herkesin katılımı sa lanarak alınarak bu kurumlar yönetilmi tir.

Türko lu, demokrasi ve demokratik e itimin, bir ders olarak de il, program ve uygulamanın meydana getirdi i yeni bir anlayı ve ya am biçimi olarak kendini gösterdi ini söylemektedir. Müdür okul ile ilgili bir ortak sorun için ö retmen ve ö rencileri çözüm üretmeye ça ırmı tir. Böylece konu yalnız yönetimin sorunu olmaktan çıkarak, tüm enstitü toplulu unun ortak kaygısı olmu tur.³

Bu yönüyle köy enstitülerinin uygulamala rı örnek alınabilir. Toplum hayatının yansımaları ilkö retim okullarımıza daha çok verilebilir. Birlikte i yapmanın , bu durumdan etkilenen herkesi mutlu etti i pek çok örnek ya atılabilir.

Türko lu eserinde, ö rencilerin demokratik bir yoldan yönetime katılımlarını sa lamak amacıyla, 25 Haziran 1946'da uygulamaya koyulan Yüksek Köy Enstitüsü Yönetim Kurulu'nda 15 ki i yer aldı ını belirtir. Bu kurulda ö renciler de bulunmu tur. 6 ay süre ile Yüksek Köy Enstitüsü ö rencilerinin kendi aralarında gizli oyla seçecekleri

¹ Akkutay, Ü., Milli E itimde Yabancı Uzman Raporları, Ankara, 1996, s.32.

² Ba aran, ., E., Köy Ensittüleri, satnbul, 1999, s.239

³ Türko lu, P., Tonguç ve Enstitüleri, stanbul, 2000, ss.337-338

üç kişi, her enstitünün 4. ve 5. sınıf öğrencileri tarafından gizli oyla seçilecek ve üç ay süre ile kurula katılacaktır.

Devletimizin dayandığı ana ilkelerden olan "halkın kendi kendini yönetmesi" kuralı enstitülerde, öğretmen ve öğrencilerin kendi kendilerini yönetmesi biçimine sokularak, bu ilkeye uygun bir yöntem geliştirmeye çalışılmıdır¹

Günümüzden yaklaşık yirmi yıl kadar önce öğretmenlere okul karar mekanizmalarında söz hakkı verilmesi fikirleri ortaya atılmaya başlanmıştır. 1960'larda toplumun katılımı söz konusu edilmiştir. Bununla beraber veli temsilcilerinin karar alıcı rol üstlenmeleri sağlanmıştır.

90'larda yapılan araştırmalarda öğretmenlerin karar alma sürecine etkileri minimum düzeyde bulunmuştur. Belki de daha erken zamanlarda öğrenciler de karar alma kümesinin elemanı olmuş olsalardı, sistem yaklaşıkıyla bu konuda daha ileri bir düzeye gelmemiz söz konusu olabilirdi.

Kendi kendini yöneten okul projesinde öğrencilere görev verilmiştir. Dönümlü ekilde öğrencilere verilen görevler, sınıfın düzeninin kurulması, okul malzemelerinin korunması, kitaplık düzenlemesi, törenlerde yardımlaşma, öğrenciler arasındaki kavgalarda hakemlik, disiplinin sağlanmasıyla öğrencilerin yönetime katılımı sağlanmıştır.²

Lee'ye göre küreselleşmenin etkisiyle 1990'larda eğitim in demokratikleştirilmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır.³

¹ Türkoğlu, P., Öğrencinin Yönetime Katılması ve Köy Enstitüleri, mece Dergisi, Sayı.4, Ankara, ss. 15 - 16.

² Piaget, J., Kendi Kendini Yönetme, (Çev. K. N. Duru), Ankara, 1941, s.66.

³ Lee, M., N., N., Eğitimde Küresel Eğitimler, (Çev. M. H. Baş), Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı.2(1), İstanbul, 2002, s.158.

3.2. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımını Gerçekle tiren Örgüt Biçimleri

Demokratik okul yapısı olu turma çabaları örgüt biçimleri ne yeni bir yakla ım getirmektedir. Çünkü okul yönetimine katılım mevcut organizasyon yapısında de i ikliklere gidilmesini zorunlu kılmaktadır. Yeni ö retim sistemi bu yöndeki geli imleri sa lamaktadır.

Ö rencilerin yönetime katılımını gerçekle tiren örgüt biçimi demokratik prensiplere uygun geli tirilmelidir. Ö rencilerin dü ünmesini sa layacak özellikler ta ımalıdır. Kızıltepe'ye göre dü ünmesini bilmeyenler, dü ünüp dü ünmedikleri hakkında bile dü ünmezler, risk almak istemezler, sorunlar kar ısında çözüm getiremezler.¹

Örgüt yapısında yapılan de i ikliklere en önemli katkıyı ders dı ı etkinlikler alanındaki geli meler olmu tur. Ö renci yönetimini gerçekle tirecek örgüt biçimi, her husustan önce, "demokratik esaslara uygun olmalıdır. 2 A ustos 1976 tarih ve 1894 sayılı Tebli ler Dergisi'nde "E itici Çalı malar Yönetmeli i" yayımlanmı tur. Bu yönetmelik, çe itli de i ikliklerden sonra, en son 1983 yılında 2140 sayılı Tebli ler Dergisi'nde yayımlanmı tur. Bu yönetmelikte e itici çalı maların amaçları, e itici çalı malarda göz önünde tutulacak ilkeler, törenle r, millî-bayramlar günler ve haftalar, genel ve millî kültürü arttırıcı çalı malar, sergiler, okullar ve di er kurumlar arası ili kileri geli tirici çalı malar, okullarda çıkarılacak dergi-gazete ve yıllıklar, okullarda gösterilecek filmler, yapılacak çe itli gösteriler ve beden e itimi çalı maları yer almı tur. 13.1.2005 tarih 25699 sayılı resmi gazetede ve ubat 2005 tarih ve 2569 sayılı Tebli ler Dergisinde yayınlanarak Millî E itim Bakanlı ı İkö retim ve Orta Ö retim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeli i adıyla yürürlü e girmi tir. En son de i iklik nisan 2008'de yapılmı tı r. Bu yönetmelikte yapılan de i iklikler ö renci ve yönetim arasındaki ili kiye daha net ortaya koymaktadır.

Ayrıca, ders dı ı etkinlikler ö rencilerin yönetiminin gerçekle ti i örgüt biçimleridir. Binba ıo lu ders dı ı etkinli i okulda, ö retim dı ında, e itimin amaçlarına uygun olarak, ö rencilerin ilgi ve ihtiyaçları do rultusunda, ki iliklerini geli tirmek için,

¹ Kızıltepe, (Avano lu), Z., Ö reti im, E itim Psikolojisine Ça da Bir Yakla ım, stanbul, 2004, s.193.

okul yönetiminin bilgisi ve ö retmenin rehberli i altında yapılan plânlı, programlı, düzenli çalı malar olarak tanımlamaktadır . Ders dı ı etkinlikler çok çe itli olabilir. Bunlar cinsiyete, ya lara, uygulandı ı yerlere, hatta mevsimlere göre sınıflandıraca ımız gibi, öyle de sınıflandırabilir: toplantılar, sporlar, yayınlar müzik çalı maları , temsiller, geziler, ö renci örgütü çalı maları.¹

Binba 10 lu, birinci tür örgüt yapısında, okulu, ö retmen, yönetici ve ö rencilerden olu an bir kurulun yönetti ini ortaya koyar. Bu kurul, okulun yönetiminden sorumludur. Okulun yönetimiyle ilgili birçok karar ve hatta yönetmelikler bu kurul tarafından hazırlanır ve yürürlü e konur. Bu görü ün, ülkemizde bazı okullarda sınırlı da olsa (yöneticilerin anlayı larına göre az çok de i iklik olmakla birlikte) zaman zaman uygulandı ına dair kanıtlar vardır. İlk uygulamalardan biri Gazi E itim Enstitüsü'nün kurulu yıllarında yapılmı tır. Daha sonra 1940-1946 arasında, özellikle son 1-2 yılı içinde, bazı köy enstitülerinde de buna benzer kısa süreli uygulamalar görülmü tür. Gazi E itim Enstitüsü'nde de Bakanlı ın izni ile deneme niteli inde olarak 1969-1970 ö retim yılı ba ında üç müdür adayı seçimi dahi, Ö retmen ve ö renci temsilcileri tarafından yapılmı tır. Bu uygulamada, 3 yıl içinde 2 müdür seçilmi , sonra vazgeçilmi tir.²

Binba 10 lu'nun örgüt sınıflamasının ikinci türünde, okul yönetimine veto etme hakkı tanınmı tır. Ö renci yönetimine de veto etme hakkı tanınmı tır. Ö renci yönetimi, okul yönetimine, ancak öneriler getirir. Okul yönetimi, bu önerilerden "uygun" ola nları uygular, uygun olmayanları da uygulamaz. Kısaca, okulu yöneten ki iler, e itim ve ö retim sürecinin en önemli ö esi olan, "ö renci" nin ilgi, istek ve görü lerini dikkate alır.³

Millî E itim Bakanlı ı'nın insan hakları, demokrasi ve vatandaşlık e itimi kapsamında ö renci katılımını sa lama amacıyla yaptı ı çalı malarına; 18-19 Nisan 2002 tarihlerinde Keçiören İlçesi'nde (Ankara) gerçekleştirilen "1. Ö renci Kurulu" örnek olarak gösterilebilir. Ö renci Kurulu çalı maları "Okulumu Seviyorum

---

¹ Binba 10 lu, a.g.k., s.9

² Binba 10 lu, a.g.k., s.41

³ Binba 10 lu, a.g.k., s.41-42

Kampanyası" çerçevesinde 18 Ocak 2002 tarihinde başlatılmıştır. Okulların delegeler adayları hazırlandıkları konulara göre, iki hafta boyunca ve demokratik bir ortamda propagandalarını yapmışlardır. Tüm okullar delegelerini gizli oy ve açık sayım yoluyla seçmişlerdir. Seçilen delegeler 21-22 Mart 2002 tarihlerinde Eğitim Bölgesi Koordinatör Okullarında "Ön Kurul" çalışmasını yapmışlardır. Çalışmanın son aşaması olarak "Örenci Kurulu" toplanmıştır. Bu kurulda sunulan bildirimlerin konularından bazıları, okulların fizikî yapıları, ders programları, sosyal etkinlikler, okul ve çevre ilişkileri, öğretmen tutumları ve okullarda demokratik yapılanmadır. "Okullarda Demokratik Yapılanma" bildirisinde, öğrencilere özgürce düşünme ve düşüncelerini ifade edebilme imkanının sağlanması, okul içinde kültürel etkinliklerinin düzenlenmesi ve bu öğrencilerin bu etkinliklere katılımının teşvik edilmesi, öğrenciler arasında tartışma ortamlarının düzenlenmesi, okul yönetimi içerisinde öğrencilere de yer verilmesi gibi öneriler bulunmaktadır. Öğrencilerin okul yönetimine katılımı kapsamında da, "öğrenci gözüyle sorunların belirlenmesi ve çözümlerine ilişkin" öneriler dikkate alınmıştır. Okulda sorunların gündeme gelmesi ve öğrencinin bu sorunlar karşısında çaresiz ve mutsuz kalmaması gerekmektedir. Öğrencilerin sorunlarını doğrudan iletmeleri, "tamamen öğrencilerin oylarıyla seçilmiş temsilci öğrenci ya da öğrenci grubu kanalıyla sorunları okul yönetimine iletmeleri en uygun olanıdır" şeklinde ifade edilmiştir.¹

3.3 Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımının Yararları

İlköğretim okullarının birincil amacı topluma uyumlu bireyleri hazırlamaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için okul yöneticilerinin elindeki bütün kaynakları etkin kullanarak daha fazla öğrencimizin toplumla beraber yaşamaya hazırlanması gerekmektedir.

Doğan'a göre toplumu oluşturan bireylerin üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri toplumu güçlendirir. Uyumun sürdürülebilir olması gerekmektedir. Bireyin toplumsallaştırılması bir süreci gerektirmektedir.² Bu sürecin önemli bir kısmını, bireyin ilköğretim öğrenim hayatı oluşturur. Düşünen sorgulayan bireyler yetitirdikçe, toplumsal görevlere katılan vatandaş sayısı artacaktır.

¹ Kepenekçi, Y., K., Demokratik okul, eğitim araştırmaları dergisi, sayı.11, Ankara, 2003, s.50.

² Doğan, S., Sosyoloji, Kavramlar Ve Sorunlar, Ankara, 2002, s.146.

Ö renciler sosyal sorumluluk projelerine katılarak; ö renirler ve katılım için evk duyarlar. Böylece haklarını bilen ve k ullanabilen bireyler yeti ti tirilmesi mümkün olabilir. Toplumun bütün bireyleriyle payla abilmeyi ö ren ebilirler.

Özgüven eksikli inden kaynaklanan motivasyon sorunları ortadan kalkabilir, Çünkü fikri sorulan, faaliyetlere katılan ö renci de erli olduklarını hisseder ba arma iste i artar. Ba ardıkça motivasyonu artar.

Toplum hizmetlerine katılım, yönetsel aktiviteleri ihtiva eder. Burada çe itli seçimler olaca ndan, alınacak kararlar söz konusudur. Üzerinde çalı ılabacak sorumlulu a karar verilecektir. Ö renciler tespit edilecektir, bunlardan takım olu turulacaktır. Yapılacak i ler aralarında payla tırılacaktır.

Birbirlerinin görevlerini payla acaklardır, karar almada esneklikler sa lanacaktır, lider de i e bilecektir. Görüldü ü gibi yönetime katılım her düzeyde gerçekleştirilebilir. Sosyal sorumluluk projelerindeki ç alı malar, ileride yeti kin oldu unda toplumsal sorunlara duyarlı bireylerin yeti mesine katkıda bulunacaktır.

Ö rencilerin demokratik davranı kazanıp, ba kalarının haklarına saygı duyması, ö rencilerin okul yönetimine ö renci temsilcilikleri, kulüpler vb. marifetiyle sa lanır. Bunların dı nda ö rencilere kazandırdıklarını öyle sıralanabilir:

- Okul faaliyetlerinde sorumlu ki ilerinin atama yoluyla de il oylama yoluyla belirlenmesi gerekir. Ya atılacak demokratik seçim ortamları, ö renciler üzerinde tesirler bırakacaktır. leride seçme ve seçilme pozisyonu geldi inde bu ya antıları ona do ru davranı geli tirmesiyle yararlı olabilir. Sınıf ba kanlı ı seçimi buna misal gösterilebilir.
- Okulda seçimle i ba ina gelen ö renciler, her istediklerini yapamayacaklardır. Bu konuda ö renciler, okul yönetiminin denetimi ve rehberli i altındadırlar. Görev yetki ve sorumluluk larının sınırlarının oldu unun bilincinde olacaklardır.

- Piaget, eserinde ö renci yönetimi içinde yeti enlerin %98'inde sorumluluk duygusu ve bilincinin geli mi oldu unu belirtir.¹ Yönetim i lerine katılan ö renciler sorumluluk almı olmaktadır. Okul duvar gazetesinin hazırlanılması görevini alan ö renci grubu gazeteyi zamanında yeti tirmek zorundadır. Bu ya antı onlara sorumluluk duygusunun nasıl bir duygu oldu unu ö retmektedir.
- Yardımla ma de erinin farkına varırlar. Çünkü katılımcı bir yönetim anlayı nda herkesten faydalanılır, maddi yardımla malardan ba ka görü lerinden istifade edilir.
- Okul yönetimine talip olan ö renci üstüne vazife alacaktır.Bu da ö rencinin kendini daha iyi tanımasına etki edecektir. Meslek seçiminde kendi yetenekleri tanıdıkları için daha isabetli kararlar alacaklardır.
- Ö renci yönetsel sorunlarla kar ıla acaktır, bu eylemleri yaparken.Bu zihinsel e itim faaliyeti olacaktır. Sorun çözüme yetene i artacaktır.
- Okulda ö rencinin yönetime katılımı demokratik davranı için gerekli olan toplumsal e itime katkıda bulunacaktır.² Okuldaki demokratik uygulamaları ö renci model olacaktır, topluma uyumu sa lanacaktır.
- Ö renciler bu deneyimlerinden dolayı daha iyi kararlar alacaklardır.Okul yönetimi açısından da faydaları vardır. Okul yönetimi ö rencileri yönetime kattıkça ö rencilerin sorunlardan haberdar olmalarını sa layacaktır. Böylece sorunların çözümüne bizzat katılacaklardır. Yönetim açısından görülemeyen durumlar ortaya çıkacaktır. Ö renci görü leri sayesinde daha isabetli kararlar alınacaktır. Proaktif ve bir fiil olacak bu durum sayesinde, sorunların daha belirmeden bertaraf edilmesi söz konusu olacaktır. Di er faydaları:
- Okulda alınan kararlara katıldıklarından kendilerini de erli hissedeceklerdir. Okula aidiyet duyguları artacaktır. Okul kültürünün bir parçası olacaklardır.
- Okul yönetiminin i lerini kolayla tıracaktır. Yapılan uygulamaların korunması sa lanacaktır. Koridorların boyanmasına katkıda bulunan ve boya rengi konusunda fikri sorulan ö renci boyayı koruyacaktır. Böylece boyanın ömrü uzayacaktır. Yönetim oraya har caya ca ı enerjiyi di er alanlarda kullanacaktır.
- Okulda disiplin sorunları azalacaktır. Vazifeleri dol ayısıyla olumsuz hareketleri azalacaktır.

¹ Piaget, a.g.k., s.34.

² Binba 10 lu, a.g.k., s.12

3.4. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımı Açısından Okulda Uygulanan Disiplin

Okullar, çe itli kümelerin olu turdu u topluluklardan olu ur. En önemli küme ö rencilerden olu ur. Okullarımızın iyi yönetilmesi için kurallara ihtiyacımız vardır. Nasıl ki; toplum hayatında kanunlar ve hukuk var. Ö renciler hak ve ödevlerini bilmelidirler. Ödüllendirme ve cezalandırma belirsizlik olmamalıdır.

Ö retmen ve ö rencinin sınıf içi konumlarına kar ılık gelen kavramlar olarak otorite ve itaatine itim sistemimizde oldukça önemli oldu unu gösteren ara tırmalara rastlanmaktadır.¹

Yerle ik okul yapımızda sınıflarımızın tek hakimi ö retmenlerdir. Ö retmenlerin otoritelerini ba kalariyla payla mak istemezler. Halbuki kabul edilebilir sınırlar içinde ö rencileri de sınıf ve okul yönetimine katılabilse daha sa lıklı bir disiplin elde edilebilir.

im ek'e göre yönetimler, okullarında örgüt amaçlarını gerçekle tirmek üzere disiplin sa layacaklardır.

im ek, ö retmenlerin birço u disiplinli sınıfı sessiz, gürül tüssüz ve itaatkar olarak nitelendirerek tanımladıklarını söylemektedir.²

Disiplinli okulu amaçlarına ula tırmada bir araç olarak görülmelidir. Amaç tek ba ına disiplin sa lamak olmamalıdır. Disiplini sa larken bir amaç da bu kanalla ö renciyi okul yönetimine katmak olmalıdır.

Bu nitelendirme büyük oranda okul bütünü için de kullanılabilir. Yöneticiler için disiplinli okul, sorunsuz okuldur. Sorunların görmezden gelindi i ifadesi durumumuzu daha iyi tanımlayacaktır. Tabii bu zorlu bir süreçtir, katılımcı yönetim ister, okulun girdisi ö renci oldu una göre öncelikle çözülmesi gereken onları n sorunları, onların

---

¹ im ek, Ö., F., ., "Bir Grup Rehberli i Programının Ö retmenlerin Disiplin Anlayı ına Etkisi", Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı.2, C ilt.37., Ankara, 2004, s.54.

² im ek, a.g.m., s.55.

görevlerinin düzenli kayıt altına alınması, okulla öğrenci arasındaki iletişim kanallarının açık tutulmasıdır. Öğrencilerin yönetime katılımı bir şekilde sağlanmalıdır.

Bakan'a göre demokrasi ve ödüllendirici disiplin öğrenme için en elverişli olanıdır.¹ Bakan, disiplini öğrencinin, okulun ilke ve kurallarına uyumunu sağlamak için teşvik edilen yaptırım düzeni olarak tanımlar. Bu düzenin yaptırım araçları ödül ve cezadır.²

Okul disiplinin sağlanması öğrenme ortamını iyileştirdiği gibi, öğrencilerin farklı ortamlara hazırlanması açısından da büyük önem arz etmektedir. Toplumla uyumlu bireyler yapacakları işlerde, sonuçlarına göre ödül ve ceza ile karşılaşacaklarını bilirler. İyi bir vatandaş olmanın en önemli göstergelerinden biri kurallara uymaktır.

Bakan okulun yönetim ekiliyle, disiplin biçimi arasında ilişki kurmaktadır. Demokraside, dolayısıyla birlikçi yönetim anlayışında cezayı merkeze alan disiplin sistemi kurulamaz. Demokrasi ile yönetilen okullarda öğrencilerin yöneteceği bir öğrenci disiplini eklinin varlığı söz konusu edilmelidir. Disiplin kural ve prensiplerinin bir kurulla yürütülmesi, bu kurula iş görenler (yönetici, öğretmen vb.) yanında, öğrenciler de bulunmalıdır.³

İkinci derece Kurumları Yönetmeliğinin (M.Y) 113. Maddesinde Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu şu şekilde oluşturulur:

Öğrenci davranışlarını değerlendirme kurulu; müdür başkan yardımcısı, müdür başkan yardımcısı bulunmayan okullarda müdür yardımcısının başkanlığında öğretmenler kurulunca seçilen birer sınıf ve birer üyeli rehber öğretmeninden bir üyeli, bir yedek üye, bir okul rehber öğretmeni ile okul-aile birliği başkan ve öğrenci kurulu başkanından oluşur.⁴

Bu kurul, okul disiplini öğrencinin yanında öğrenci davranışlarının ödüllendirilmesini yapar.

¹ Bakan, M., E., Eğitim Psikolojisi, Ankara, 1996, s.239

² Bakan, M., E., Eğitim Psikolojisi, Ankara, 1996, s.242

³ Bakan, M., E., Eğitim Psikolojisi, Ankara, 1996, s.243

⁴ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (13.12.2008).

Bu kurulda bir ö renci temsilcisi bulunmaktadır. Demokratik bir anlayı la bu kurula ö renci üye de alınmı tır. Ö renci üye sayısı arttırılabilir. Tabii bu okullarımızda genellikle eklen bir katılımdır. Gerçek manada ö renciler bu kurulda çalı tırılmalıdır. Böylece ö rencilerin yö netime katılımları için etkili bir organ bulunmu olur, hayatiyet verir.

3.5. Ö renci Merkezli E itim ve Ö rencilerin Yönetime Katılımı

Ö renci merkezli e itim, ö rencinin demokrati k sürece katılması açısından önemlidir.

Ö rencilerin kendi kendilerini yönetmesi: Ö renciler sıkı bir kontrol altındayken kendi kendilerine bir eyler yapamazlar. Bu yüzden ö retmenler, ö rencilerin kendi okuyacakları kitabı, yazacakları konuyu kendi lerinin seçmelerine, ö renmek istedikleri eyler hakkında kendilerinin seçim yapmalarına, kendi ara tırmalarını yapmalarına, böylece ö renmelerinin kontrolünü daha fazla ellerine almalarına izin vermelidirler. Yenilikçi sınıflardaki ö renciler sürekli dü ünürle r ve konu urlar, ö retmenlerin görevi ise onlara rehberlik etmektir.¹

Yeni ö retim sistemi yapılandırmacı yakla ımdan kaynaklanır, nasıl ö rendi imizi tekrar sorgular. Bilgiler bilgiyi kendileri için yapılandırır. Örne in iki ki iden birisi için anlamlı olan bir ey, di eri için aynı anlamı ta ımayabilir. Bu da dü ünmeyi ö reten, ele tirel bakı açısı kazandıran bir yapıdır. Ö renci ler özgür dü ünebildikleri ve bunları medeni bir cesaretle ifade edebildikleri ortamlarda ya atılabilirlerse sorunların çözümlerine alternatif öneriler getirebilirler. Bu yapı demokratik dü ünceyi ya atır, alınan kararlarda ö renci görü lerini de dikkate alarak bir yönetim anlayı ı olu turur.

“ Davranı çı psikolojiye göre e itim, ki ide ö renme ya antıları yoluyla istendik davranı de i iklikleri olu turma sürecidir. Yapılandırmacı yakla ıma göre ise e itim, ya antılar yoluyla, deneyimleyerek, gözlemleyerek, deneme -yanılma yoluyla kendi

---

¹ Güçlü., N., “Ö renme Ve Ö retme Sürecinde Yapısalcı Yöntem”, Gazi Üniversitesi Gazi E itim Fakültesi Dergisi, Sayı.3, C.18., Ankara, 1998, S.55 .

bili sel emalarını yapılandırma sürecidir.”¹

Bu iki öğrenme anlayışları arasında değerlendirme yaparsak yapılandırmacı yaklaşımın öğrencilerin yönetime katılım kabiliyetlerini arttırıcı yönde katkısı daha çok olacaktır. Yapılandırmacı yaklaşım öğrencide rehberlik edilerek öğrenme ihtiyacı kazandırılmaktadır. Bu daha demokratiktir. Bu yaklaşımda öğrenciye kendi algısına uygun seçimler yapıp, bu öğrenme süreci ile ilgili kendi bilişsel emalarını oluşturmaları istenir. Bu öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımdır. Bu da birey olarak anlam kazanmasına sebebiyet verir. Bu özellikleriyle daha sorugulayıcı beyinler yetiştirir, bu sorunların farkına varılmasına ve dolayısıyla çözüme ortak olunarak, alınacak kararlara katılımı sağlar. Bu yaklaşımda sınıfta öğrencilerin derse katılımlarını sağlamak, soru sormak ve düşüncelerini paylaşmalarını için onları cesaretlendirmek gerekmektedir.

Titiz yaptığı araştırmada yapılandırıcılara göre kazanımlar, öğrencilerin ihtiyaçlarından yola çıkarak, onlarla karılıklı görüşerek belirlenmesi gerektiğini vurgular. Öğretimde kullanılan etkinlikler öğrencilerin yaşadıkları dünyayla örtümlüdür. Seçim konusu değerlendirilirken sınıfta örnek bir seçim düzenlenebilir.²

Yeni bir tecrübe yaşadığında bunu ya önceki deneyim ve bilgilerle ilişkilendirilir ya da yeni bilgilerle ilişkilendirilir. Okul hayatında gerçek bir seçimi yaşamaya, yetkin olduğu seçimlerle ilk karşılaşımında önceki deneyimleriyle ilişkilendirerek demokratik bir davranış sergiler. Oy verme işlemi içselleştirerek ve ilerideki yaşamını etkileyeceğini hesap ederek yapar.

4.OKUL YÖNETİMİNE KATILIMIN ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Bu bölümde öğrencilerin yönetime katılımının öğrenciler üzerindeki etkileri üzerinde durulacaktır. Öğrenci baskısı, ders baskısı ile sınırlı tutulmamıştır. Birey olabilmenin taşıdığı özelliklerin öğrencilere kazandırılması ve öğrencilerin bu konuda katettikleri gelişmeler de baskı tanımının içine alınmıştır.

¹ http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/Egitim_tanimlari (25.03.2008)

² Titiz, O., Yeni Öğretim Sistemi, İstanbul, 2005, s.30.

Örencilerin okul yönetimine katılımının okula bağlılıkları üzerindeki etkisi, görev yapma bilinçlerini artırıcı yöndeki katkıları incelenecektir. Yukarıda ki faktörlerin etkisiyle okul yönetimine katılımın özgüven sağlayıcı etkileri araştırılacaktır.

4.1. Örencilerin Okulu Yönetimine Katılımının Başarılarının Üzerindeki Etkisi

Kasatura başarıyı, “ insanın kazanmak istediği konuda sistemli bir çaba harcaması ve belirli kişilik özelliklerini kendinde toplayabilmesidir.”¹ şeklinde tanımlamaktadır.

Örenci başarı deyince akademik başarı anlaşılmaktadır. Elbette bir üst eğitim kurumuna hazırlanması açısından derslerden alınan notlar çok önemlidir. İlköğretim kurumları öğrencilerini orta öğretim kurumlarına hazırlamaktadırlar. Yeni sistemle OKS sınavı 2007-2008 Eğitim ve Öğretim yılı itibarıyla kaldırılmıştır. Sınav 8. sınıfta yapılmaktaydı, sınav sonuçlarına göre başarılı olan öğrenciler fen liseleri, Anadolu ve Anadolu Meslek Liselerine yerleştirilmekteydiler.

2008-2009 Eğitim ve Öğretim yılıyla beraber SBS sistemi tam anlamıyla yürürlüğe girecektir. 6., 7. ve 8. Sınıfta girilecek 3 ayrı sınav ve yılsonu ayrıklı notlarının ortalamaları alınarak ulaşılabilecek toplam puanla yukarıda sözü edilen liselere öğrenciler yerleştirilecektir.

Yukarıda yapılan değerlendirmelerle akademik başarının etkilerini ortaya konulmaya çalışılmıştır. İlköğretimin amaçları doğrultusunda başarı sadece akademik başarıdan ibaret değildir.

Örencilerin toplum içinde uyumlu bireyler olarak yetimlerini sağlamak, bir nevi hayata hazırlamaktır. Okul başarı, hayat başarısını sağlayan altyapıya sahip olmaktır. İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 5. Maddesinde şu ifade geçer:

“Örencilere, Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsetme; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve demokrasinin ilkelerine, insan hakları, çocuk hakları ve uluslararası sözleşmelere uygun olarak haklarını kullanma, haklarının haklarına saygı duyma, görevini

---

¹ Kasatura, ., Okul Başarısından Hayat Başarısına, İstanbul, 1991, s.2.

yapma ve sorumluluk yüklenebilen birey olma bilincini kazandırmak, ilkö retim kurumlarının amaçlarından bir tanesidir.”¹

Bu amacın gerçekleştirilmesi için edilgen de il talep eden ve yapan bireyler yeti tirilmelidir. Ders dışı faaliyetlere katılan öğrencilerin burada gösterdikleri başarılar iyi vatandaşlar olarak toplumun bir üyesi olmalarını sağlar. Ders dışı faaliyetler yönetsel faaliyetlerdir. Buralarda alınan kararlara katılan öğrenciler görev ve sorumluluklarının bilincine varırlar, bu da onların başarılarını artırır. Devamlı kendisine yapılması gereken işlerin başarıları tarafından dikte edilmesi, çocuklarımızı pasifize edecektir. Çevresiyle ilgilenmeyen, bireyselci, ya anan sorunlardan habersiz, dü ünmeyen vatandaşlar yeti mesi istenmeyen bir durumdur. Böylece öğrencilerin yönetime katılımının artırılmasıyla öğrencilerde görölmek istemeyen özellikler azalacak, başarılı olmaları sağlanacaktır.

4.2. Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımının Okula Başlılıkları Üzerindeki Etkisi

Ya grubu olarak ilkö retim kurumu öğrencilerinin büyük ço unlu unun okula başlılıkla ilgili sorunları yoktur. Yalnız son sınıflara do ru geldikçe ergenlik duyguları yo un olarak ya anmaya başlar. Kendilerinin varlıklarının tanınmasını isterler. te burada ders dışı faaliyetlerde görev almada onların kendilerini de erli hissetmelerini sağladı ndan, birey olarak tanınmışlıkları da artmış olmaktadır. Bu durum bütün sınıflara da yayılabilir, ivme son sınıflara do ru artı gösterebilir.

Okula başlılık bir aidiyet duygusudur. Ya adı ı çevre tarafından benimsenmenin en önemli göstergesi, yapılacak işlerde sizin de fikrinizin sorulmasıdır. Bu ailede başlar, daha sonra okul hayatında ve toplum hayatında devam eder.

Bir ilkö retim okulunda örne in, okul duvarlarının boyanması gerekmektedir. E er duvarların boyanması gerekti ine karar verilirken öğrencilerin de fikri alınırsa daha kolay bir biçimde gerçekleştirilir. Öğrenci hem karara katılmıştır, hem de katkıda bulunması sağlanmıştır. Tabii ne renk bir boya ile boyanacağına karar verilirken öğrenci görüşleri dinlenmelidir. Böylece öğrenciler koridorların boyasına daha çok sahip

¹ http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (2.11.2008).

çıkacaklarından boyanın ömrü uzun olacaktır, sonuçta okula bağlılıkları da artacaktır.

Örenme ortamının kötü olması öğrencilerde okul korkusu ve yığılı oraya çıkarmakta, öğrencilerin okuldan kaçmasına neden olmaktadır.¹

4.3. Öğrencilerin Okul Yönetimine Katılımının Verilen Diğer Görevleri Yapma İstekleri Üzerindeki Etkisi

Tınaz'ın eğitim sistemine getirdiği değişikliklerden bir tanesi; öğrenciler sorunlarının çözümünü beklemeye alışılmı, özgüveni zedelenmi, kendiliğinden bir şey yapamayacağına, hep kendisi dışındakilerin olumlu işleri yaptığını inandırılmı hale getirilmeleridir. Sonuçta bu tip insanların ekseriyetle olduğu bir toplumda yaşamaktayız.²

Öğrenciden öncelikle ders çalışması, sınıfını başarıyla ve ödüllendirmeyle bitirerek bir üst sınıfa devam etmesi istenir. Aslı vazifesi budur. Ama çalışmanın kapsamında ders dışı etkinliklere katılan öğrencilerin görev yapma bilinci kazanımı bireyler olarak daha başarılı oldukları gözlenmiştir.

Sınıf başkanı getirilen, ders başkanı düğük bir öğrencinin görev yapmanın getirdiği özgüvenle derslerin daha iyi çalıştığı bir gerçektir. Alınan kararlara katılması başka görevler almasını sağlamada motivasyonu artırıcı bir etkidir.

Katıldığı ders dışı faaliyette kendine karlı olan gerçek görevler verilmektedir. Muhatabı yetkin olan, öğretmenleri veya yöneticileri olmaktadır. Bu kişi aynı zamanda öğrencilerin temsilcisidir onların isteklerini veya sorunlarını ilgililere iletmektedir.

Bu tip faaliyetlere daha az başarılı ve sosyalite kazanımı öğrencileri de belli oranlarda katılmasına çalışılmalıdır. Bu tip öğrenciler derslerinde çok iyi olmayabilir ama öğrenci temsilciliğini daha başarılı bir biçimde yapabilir. Bu sayede, bu gibi

¹ Baaran, E., Eğitim Psikolojisi, Ankara, 1996, s.239

² Titiz, M., T., AB Sürecinde Eğitimde Reform İhtiyacı Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Eğitim -Bir-Sen, Ankara, 2004, S.33.

ö renciler, kendilerindeki liderlik vasıflarını ortaya çıkarma olana ı bulabileceklerdir . Bu onları ba ka sosyal sorumluluklar yüklenmeye yöneltebilir. Örne in okulda bir atık ka it toplama kampanyası düzenlemesi için öncülük etmelerine sebep olabilir. Ba arabildi ini gördü ünden çevresinde olan bitene daha duyarlı hale gelecektir. Böyle bir görev durumunda sorumluluktan kaçmayacaklardır. Böylece zincirleme bir ekilde ders dı ı faaliyetlere katılacaklar, katıldıkları i leri ba ardıkça sadece ba kal arından olumlu hareket beklemeyecek; kendilerinin de ba arabildi ini gördükçe ba ka görevler almak isteyeceklerdir.

4.4. Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımlarının Özgüvenlerinin Üzerindeki Etkisi

Ya amda yeni anlamların ke fedildi i, daha derin ve daha açık dü ünebilme deneyimlerinin aralıksız olarak de erlendirildi i bir süreç olan e itim, aynı zamanda bireyin kendini özgürce ifade edebildi i, birbirinden farklı gö rü lerin rahatlıkla ortaya konabildi i sosyal bir alan olmalıdır. O halde dü ünc elerini açıklarken insanın kendini özgüven içerisinde duyabilmesi büyük önem ta ır. ¹

Sa lıklı bireylerin yeti tirilmesinde özgüven e itiminin ö nemi çok fazladır. Çocuklara problem çözüme kabiliyetlerini arttıran tam amlayıcı e itimler de vermelidir. Ö rencilerde en fazla rastlanan sorunlardan biri soru sorma konusunda kendilerinde hissettikleri güven eksikliği dir. Bu aslında çok temel bir problemdir. Bu eksikliklerini gidermek için onlar ders dı ı faaliyetlerde çalı tırılmalıdır. Örne in bir müze gezisinde, güven sorunu olan bir ö renci, gördükleri eserlere çok meraklı olabilir; müze görevlisine soru sormayı ba ararak bu konuda kendini geli tirebilir.

Kaya'ya göre çocu un kendisini ifade edebilmesine izin verilmesi ve dinlenilmesi özgüven kazandırıcı tutumlardır. ² Söz hakkı tanınan çocuk yeti kin oldu unda karar verebilen, ba ımsız, sorumluluk sahibi, üretici, özgüveni tam bir birey olarak toplumun üyesi olur. ³

Yönetime katılan ö renciler bu faaliyetlerde karar alma mekanizmalarında yer

¹ Arslangiray., E., "E itimde Bir Özgüven Ve Demokr asi Ortamı", Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı.1-2, C.36., Ankara, 2003, S.89.

² Kaya, C., Ö retmene Öneriler, stanbul, 2003, s.184.

³ Kaya, a.g.k., s.186.

alacaklardır. Sınıfında mecburiyetten oturdu unun bilincinde olan ö renci, ders dı ı faaliyetlere kendi seçimiyle katıldı ı için daha aktif davranacaktır. Çalı tı ı kurullarda kararlar verilirken onlara da söz hakkı verilecektir, görülecektir ki kendi sınıfında soru soramayan ö renci, burada çok rahat biçimde görü ünü bildirecektir. Bu çalı malarda kazandı ı özgüvenle hayatının di er alanları nda kendini daha iyi ifade edecektir.

II. BÖLÜM

STANBUL –ÜSKÜDAR'DA İLKÖ RETİM Ö RENC İLERİNİN YÖNET İME KATILIMLARI VE YÖNET İME KATILIMININ Ö RENC İLER ÜZER İNDEK İ ETK İLER

Ara tırmanın II. bölümü anket ile elde edilen bulguları ve yorumları kapsamaktadır. Daha öncede ifade edildi i gibi hazırlanan anket stanbul'un Üsküdar ilçesinde uygulanmıştır. Anket 8 tane ilkö retim okulunun II. kademesinde ö renim gören 170 ö renciye uygulanmıştır. Uygulanmış olan anket ile elde edilen veriler SPSS programında çözümlenerek Ki-Kare (χ^2) istatistiğine tabi tutulmuş ve tablolar ekinde gösterilmiştir.

Ayrıca öncelikle anket sorularının frekans ve yüzde dağılımları, ardından da gerekli sorular için ki-kare testi analizi gerçekleştirilmiştir.

Ki-kare (χ^2) testi özellikle sosyal bilimler alanındaki ara tırmacılarca çok çeşitli amaçlar için kullanılmaktadır. Uyumluluk seviyesi testi, ilişkilerin var olup olmadığının testi ve iki de i kenin birbirinden bağımsız olup olmadıklarının testi kullanım alanlarından bazılarıdır. Ki-kare testinde, Null hipotezi H_0 olarak *de i kenler arasında ilişki yoktur* varsayımı yapılmaktadır. Esasen χ^2 testi iki de i ken arasında sistematik bir ilişkinin (alakanın) olup olmadığını belirlemeye yardımcı olur. Başka bir ifade ile χ^2 testi bir çapraz tabloda yer alan de i kenler arasındaki gözlenen ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır.¹

1. Ö RENC İLERİNİN OKUL YÖNET İM İNE KATILIM DÜZEYLER İLE İLGİLİ BULGULAR

Ara tırma anket sorularının 1. kısmı ö rencilerin okul yönetimine katılım düzeylerinin belirlenmesi ile ilgili soruları kapsamaktadır. 1. kısımda ö rencilerin okul yönetimine yeterli düzeyde katılıp katılmadığı araştırılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar ekinde gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

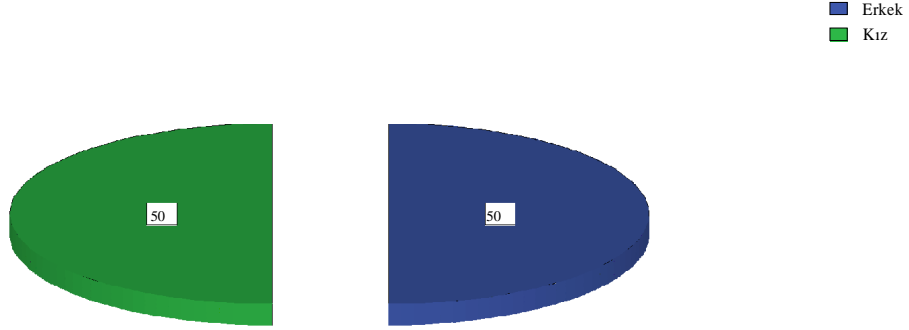
¹ [http://web.sakarya.edu.tr/~altunr/site/DERS/PA/pazarlama_arastirmalari_hafta11\(23.10.2008\)](http://web.sakarya.edu.tr/~altunr/site/DERS/PA/pazarlama_arastirmalari_hafta11(23.10.2008))

TABLO 1
Cinsiyetlere Göre Da ılım

Cinsiyet	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Erkek	85	50,0	50,0	50,0
Kız	85	50,0	50,0	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Tablo 1’de katılımcıların %50’si erkek, %50’si kızdır. Cinsiyet oranlarının birbirine e it oldu u görülmektedir.

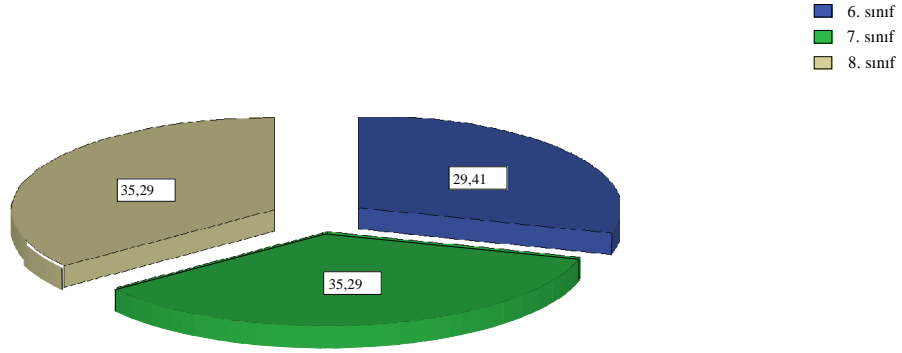
ekil 1: Cinsiyetlere Göre Da ılım

Tablo 2: Sınıflara Göre Da ılım

Sınıf	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
6. sınıf	50	29,4	29,4	29,4
7. sınıf	60	35,3	35,3	64,7
8. sınıf	60	35,3	35,3	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %29,4’ü 6.sınıf, %35,3’ü 7. sınıf ve %35,3’ü 8. sınıftır. (Tablo 2) Ara tırmaya katılan ö rencilerin sınıf düzeylerinin birbir ine e it oldu unu söylenebilir.

ekil 2: Sınıflara Göre Da ılım

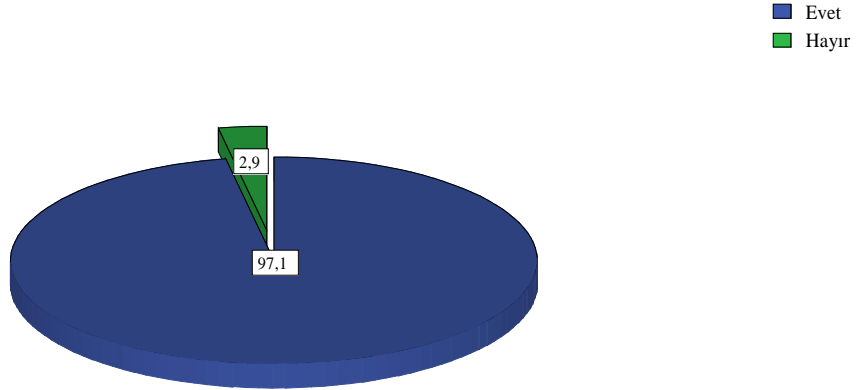
ekil 2: Sınıflara Göre Da ılım

TABLO 3: Ö renci Kulübü Çalı malarına Katılımlara Göre Da ılım

Okulunuzdaki ö renci kulübü çalı malarına katılıyor musunuz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	165	97,1	97,1	97,1
Hayır	5	2,9	2,9	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Tablo 3’de görüldü ü gibi, ankete katılanların %97,1’i “Okulunuzdaki e itsel kulüp çalı malarına katılıyor musunuz?” ifadesine evet, %2,9’u hayır cevabını vermişlerdir. M.E.B.(Milli E itim Bakanlığı) .O. ve O.Ö.(Orta Ö retim) Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeli i’ne göre ö renciler kulüp çalı malarına katılması gerekmektedir. 5 ö renci sa lık, nakil i lemleri vb. nedenlerle kulüp çalı malarına katılamamışlardır. Elde edilen verilerden ö rencilerin kulüp çalı mal arına yeterli düzeyde katıldıkları söylenebilir.

ekil 3: Ö renci Kulübü Çalışmalarına Katılımlara Göre Da ılım

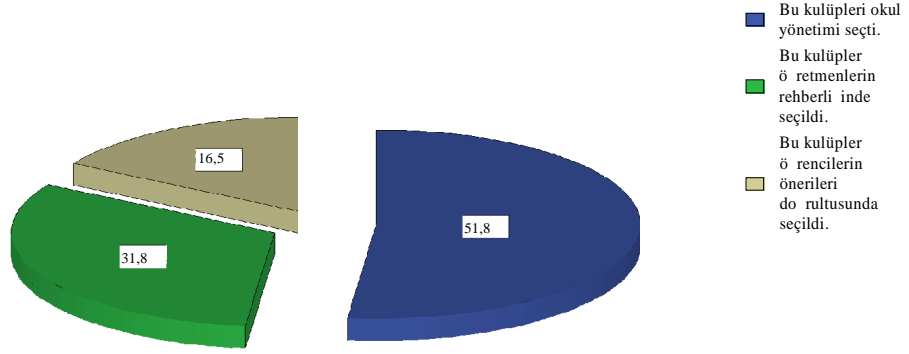

TABLO 4: Ö rencilerin Okul Yönetiminin Kulüpleri Belirleme ekleline li kin Görü leri

Bu kulüpler nasıl seçilmi tir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Bu kulüpleri okul yönetimi seçti.	88	51,8	51,8	51,8
Bu kulüpler ö retmenlerin rehberli inde seçildi.	54	31,8	31,8	83,5
Bu kulüpler ö rencilerin önerileri do rultusunda seçildi.	28	16,5	16,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %51,8'i “Bu kulüpler nasıl seçilmi tir?” ifadesine “Bu kulüpleri okul yönetimi seçti”, %31,8'i “Bu kulüpler ö retmenlerin rehberli inde seçildi” ve %16,5'i “Bu kulüpler ö rencilerin önerileri do rultusunda seçildi” cevabını vermişlerdir. Tablo 4’deki verilere göre ilkö retim okullarında ö renci kulüplerinin yarısı gibi büyük bir oranın okul yönetimi tarafından belirlendi i görülmektedir. Bu orana ö retmenlerin katılımlarını da ekledi imizde yakla ık %84 gibi bir oran çıkmaktadır. Buna kar ın ö rencilerin kulüplerinin belirlenmesine etkisi yakla ık %16’dır. Bu verilerden hareketle kulüplerin belirlenmesi konusunda ö rencilerin yönetime katılımının istenilen düzeyin çok altında oldu unu söylemek mümkündür.

ekil 4: Ö rencilerin Okul Yönetiminin Kulüpleri Belirleme ekline li kin Görü leri

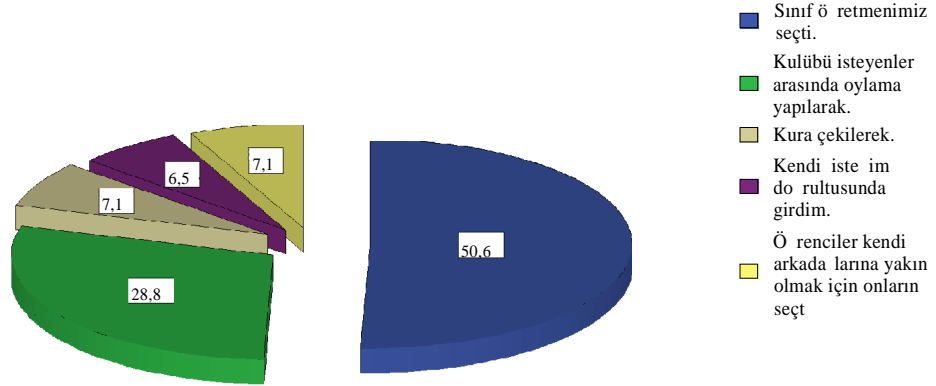

Tablo 5: Ankete Katılanların Kulüplere Girmelerine Göre Da ılımları

u anda bulunmu oldu unuz kulübe nasıl girdiniz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sınıf öğretmenimiz seçti.	86	50,6	50,6	50,6
Kulübü isteyenler arasında oylama yapılarak.	49	28,8	28,8	79,4
Kura çekilerek.	12	7,1	7,1	86,5
Kendi iste im do rultusunda girdim.	11	6,5	6,5	92,9
Ö renciler kendi arkadaş larına yakın olmak için onların seçti i kulübe üye olmu lardır.	12	7,1	7,1	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %50,6'sı “ u anda bulunmu oldu unuz kulübe nasıl girdiniz?” ifadesine “Sınıf öğretmenimiz seçti”, %28,8'i “Kulübü isteyenler arasında oylama yapılarak.” , %7,1'i “Kura çekilerek.”, %6,5'i “Kendi iste im do rultusunda girdim.” ve %7,1'i “Ö renciler kendi arkadaş larına yakın olmak için onların seçti i kulübe üye olmu lardır.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 5) Elde edilen verilerden öğrencilerin yaklaşık %50'sinin kulüplere sınıf öğretmeni tarafından seçildi i görülmektedir. Geriye kalan diğer %50'lik öğrenci grubunun ise demokratik bir yolla seçildi ini söyleyebiliriz. Tablo 5'teki verilerden öğrencilerin kulüplere seçilme eklinin demokratik olmadığını söylemek mümkündür .

ekil 5: Ankete Katılanların Kulüplerine Girmelerine Göre Da ılımları

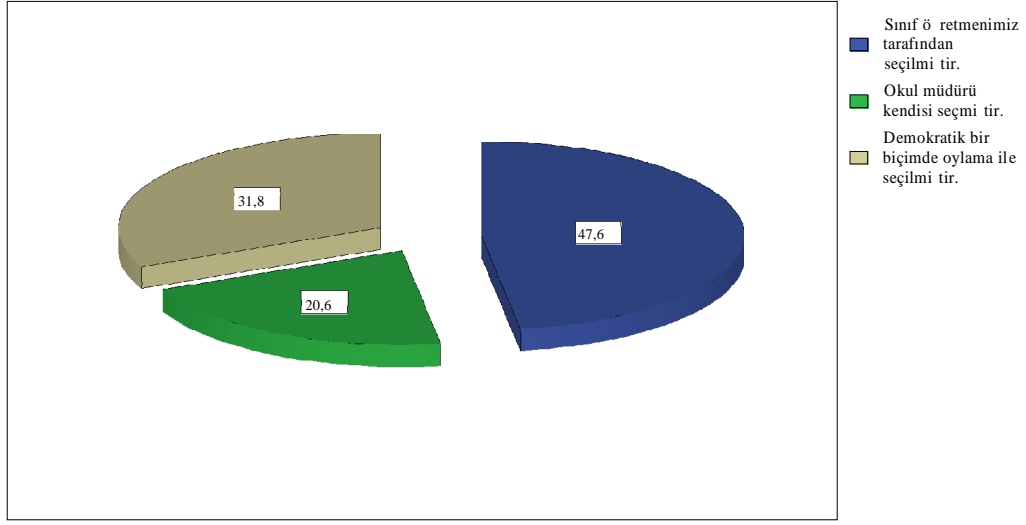

Tablo 6: Sınıfta Ö renci Temsilcisi Seçme Durumuna Göre Da ılımları

Ö renci temsilciniz sınıfınızda nasıl seçilmi tir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sınıf öğretmenimiz tarafından seçilmi tir.	81	47,6	47,6	47,6
Okul müdürü kendisi seç mi tir.	35	20,6	20,6	68,2
Demokratik bir biçimde oylama ile seçilmi tir.	54	31,8	31,8	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %47,6'sı "Ö renci temsilciniz sınıfınızda nasıl seçilmi tir?" ifadesine "Sınıf öğretmenimiz tarafından seçilmi tir.", %20,6'sı "Okul müdürü kendisi seç mi tir." ve %31,8'i "Demokratik bir biçimde oylama ile seçilmi tir." cevabını vermişlerdir. (Tablo 6) Ara tırmaya katılan katılan öğrencilerin yaklaşık %68'i sınıf temsilcisini öğretmen ve okul müdürünün seçtiğini söylemişlerdir. Yaklaşık %32'si ise sınıf temsilcinin oylama ile seçildiğini söylemişlerdir. Elde edilen verilerden öğrencilerin, sınıf temsilcilerinin belirlenmesi konusunda yönetime istenilen nitelikte katılmadığını görmüştür.

ekil 6: Sınıfta Ö renci Temsilcisi Seçme Durumuna Göre Da ılımları

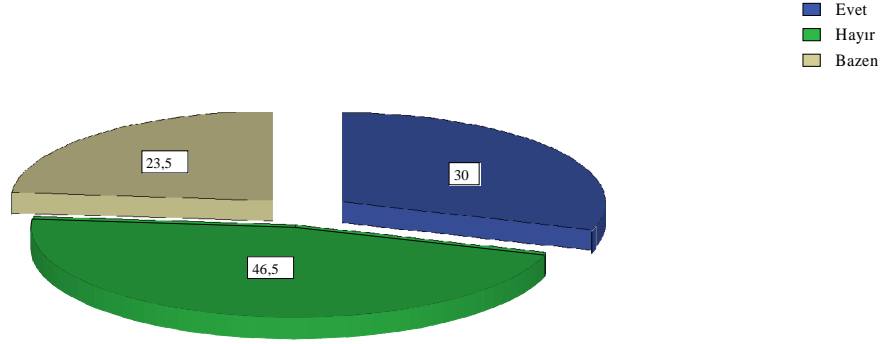

Tablo 7: Ö renci Temsilcileri Toplantılarında Alınan Kararların Okul Yönetimince De erlendirilmesine Dair Görü lerin Da ılımı

Ö renci temsilcileri toplantılarında alınan kararlar okul yönetimince de erlendirilmekte midir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	51	30,0	30,0	30,0
Hayır	79	46,5	46,5	76,5
Bazen	40	23,5	23,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %30'u "Ö renci temsilcileri toplantılarında alınan kararlar okul yönetimince de erlendirilmekte midir?" ifadesine evet, %46,5'i hayır ve %23,5'i bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 7) Ö renci temsilcileri toplantılarında alınan kararların okul yönetimince de erlendirilmediğini belirtenlerin oranının %46 olması, bazen de erlendirildiğini belirtenlerin oranının %23 olması, yaklaşık %70'e tekabül etmektedir. Bu da öğrencilerin alınan kararlarda fikirlerinin de erlendirilmesi bakımından oldukça önemli orandır. Tablo 7'deki verilerden öğrencilerin alınan kararlarda görüşlerinin yeterince önem verilmediği ve bu anlamda yönetime katılmadıkları görülmüştür.

ekil 7: Ö renci Temsilcileri Toplantılarında Alın an Kararların Okul Yönetimince De erlendirilmesine Dair Görü lerin Da ılımı

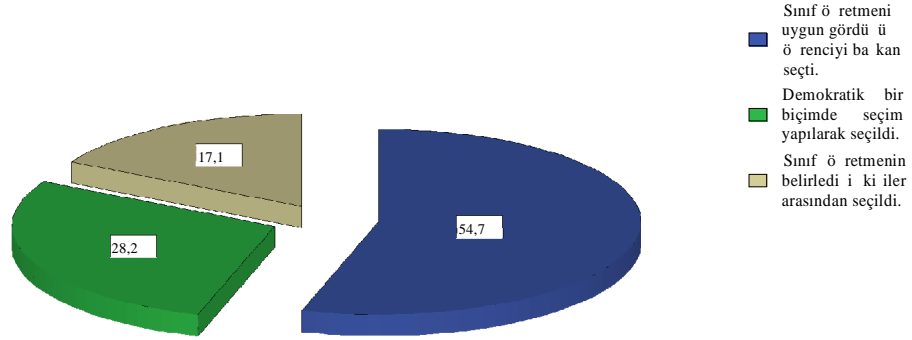

TABLO 8: Sınıf Ba kanın Belirlenmesinde Ö rencilerin Yönetime Katılımı

Sınıf ba kanın belirlenmesi nasıl olmaktadır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sınıf ö retmeni uygun gördü ü ö renciyi ba kan seçti.	93	54,7	54,7	54,7
Demokratik bir biçimde seçim yapılarak seçildi.	48	28,2	28,2	82,9
Sınıf ö retmenin belirledi i ki iler arasından seçildi.	29	17,1	17,1	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %54,7’si “Sınıf ba kanın belirlenmesi nasıl olmaktadır?” ifadesine “Sınıf ö retmeni uygun gördü ü ö renciyi ba kan seçti.” %28,2’si “Demokratik bir biçimde seçim yapılarak seçildi.” ve %17,1’i “Sınıf ö retmenin belirledi i ki iler arasından seçildi.” cevabını vermişlerdir.(Tablo 8) Sınıf ba kanı seçiminde %72’e varan oranlarda ö retmenin egemen olması oldukça dü ündürücüdür. Buna kar ın seçimle i ba ına gelen sınıf ba kanlarının oranının yaklaşık %28 olması sınıf yönetimlerinin demokrat olmadığını göstermektedir.

ekil 8: Sınıf Ba kanın Belirlenmesinde Ö rencilerin Yönetime Katılımı

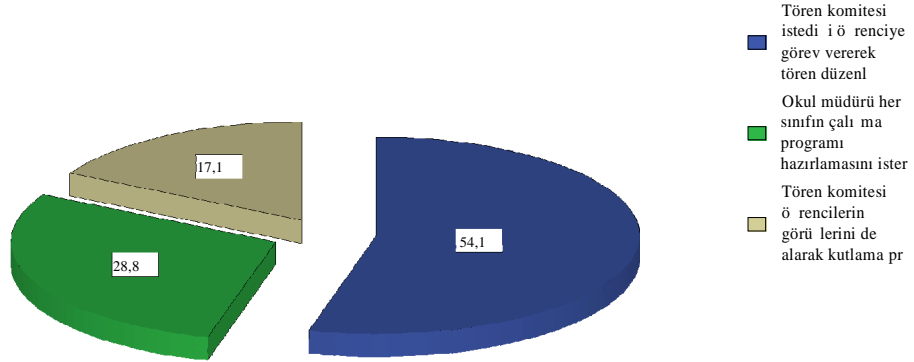
Tablo 9: “Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama çalı maları okulunuzda nasıl gerçekleştirilmektedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama çalı maları okulunuzda nasıl gerçekleştirilmektedir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Tören komitesi istedi i ö renciye görev vererek tören düzenler	92	54,1	54,1	54,1
Okul müdürü her sınıfın çalı ma programı hazırlamasını ister	49	28,8	28,8	82,9
Tören komitesi ö rencilerin görü lerini de alarak kutlama programı hazırlar	29	17,1	17,1	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %54,1’i “Sınıf başkanının belirlenmesi nasıl olmaktadır?” ifadesine “Tören komitesi istedi i öğrenciye görev vererek tören düzenler.” %28,8’i “Okul müdürü her sınıfın çalışma programı hazırlamasını ister.” ve %17,1’i “Tören komitesi öğrencilerin görüşlerini de alarak kutlama programı hazırlar.” cevabını vermişlerdir.(Tablo 9) Okul yönetimi ve tören komitesi tören programları hazırlarken %17 gibi düşük bir oranda öğrenci görüşlerini alması açıktır ki; öğrencilerin bu konuda yönetime katılmadıklarını göstermektedir.

ekil 9 : Milli Bayramlar, Belirli Gün Ve Haftalardaki Kutlama Çalı maları Okulunuzda Nasıl Gerçekle tirilmektedir?

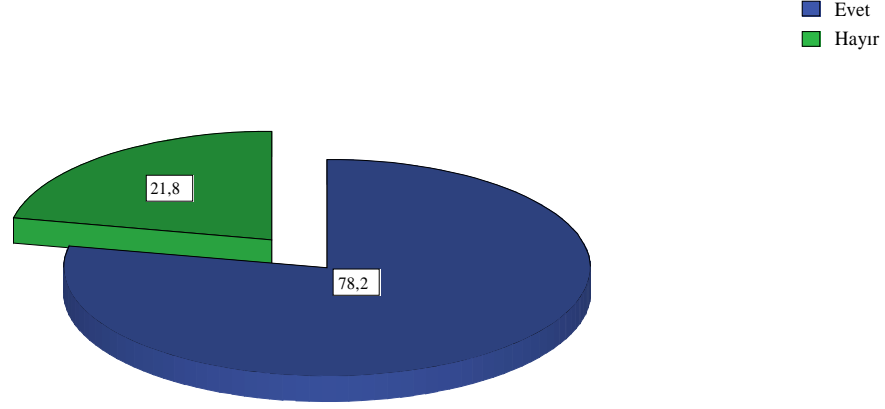

Tablo 10: Milli Bayramlar, Belirli Gün Ve Haftalardaki Kutlama Programlarının Hazırlanmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı

Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama programlarının hazırlanmasında ö renci görüşleri alınmakta mıdır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	133	78,2	78,2	78,2
Hayır	37	21,8	21,8	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %78,2’si “Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama programlarının hazırlanmasına ö renci görüşleri alınmakta mıdır?” ifadesine evet ve %21,8’i hayır cevabını vermişlerdir. (Tablo 10) Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama programlarının hazırlanmasında ö renci görüşlerinin yaklaşık %80’e varan oranlarda alınması ö rencilerin bu konuda yönetime iyi düzeyde katıldıklarını göstermektedir.

ekil 10: Milli Bayramlar, Belirli Gün Ve Haftalardaki Kutlama Programlarının Hazırlanmasında Öğrencilerin Yönetime Katılımı

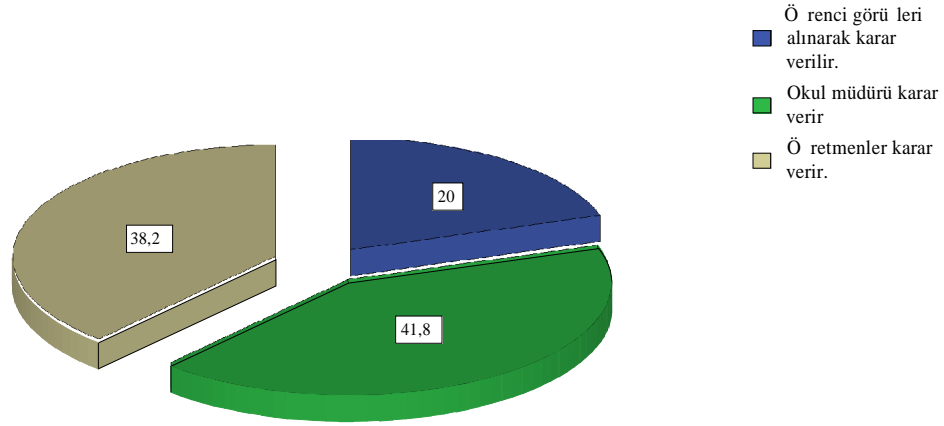

Tablo 11: Ankete Katılanların “Okulunuzda Çevre Gezileri Düzenlenirken Gidilecek Yer Konusunda Kim Karar Vermektedir?” İfadisine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Okulunuzda çevre gezileri düzenlenirken gidilecek yer konusunda kim karar vermektedir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Öğrenci görüşleri alınarak karar verilir.	34	20,0	20,0	20,0
Okul müdürü karar verir	71	41,8	41,8	61,8
Öğretmenler karar verir.	65	38,2	38,2	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %20’si “Okulunuzda çevre gezileri düzenlenirken gidilecek yer konusunda kim karar vermektedir?” ifadesine “Öğrenci görüşleri alınarak karar verilir.”, %41,8’i “Okul müdürü karar verir.” ve %38,2’si “Öğretmenler karar verir.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 11) Okulda çevre gezileri düzenlenirken gidilecek yere karar verirken %20 gibi düşük bir oranda öğrenci görüşlerinin alınması açıktır ki; öğrencilerin bu konuda istenilen düzeyde yönetime katılmadıklarını göstermektedir.

ekil 11: Okulunuzda çevre gezileri düzenlenirken gidilecek yer konusunda kim karar vermektedir?

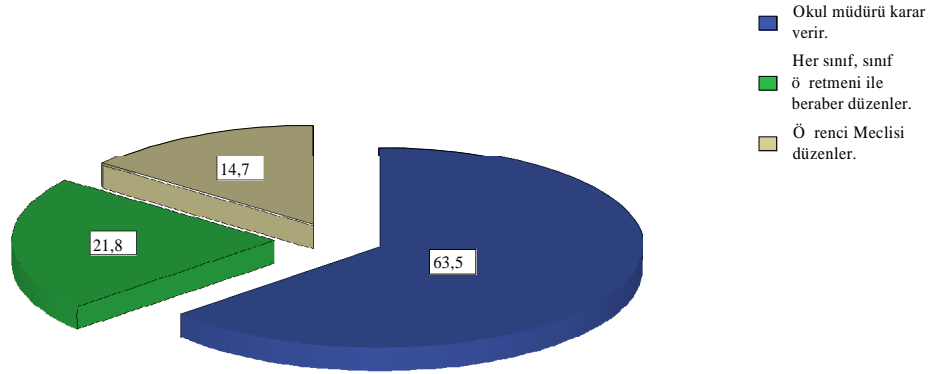

Tablo 12: Ankete Katılanların “Okulunuzda Yarı malar Ne şekilde Düzenlenir?” ifadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Okulunuzda yarı malar ne şekilde düzenlenir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Okul müdürü karar verir.	108	63,5	63,5	63,5
Her sınıf, sınıf öğretmeni ile beraber düzenler.	37	21,8	21,8	85,3
Öğrenci Meclisi düzenler.	25	14,7	14,7	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %63,5’i “Okulunuzda yarı malar ne şekilde düzenlenir?” ifadesine “Okul müdürü karar verir.”, %21,8’i “Her sınıf, sınıf öğretmeni ile beraber düzenler.” ve %14,7’si “Öğrenci Meclisi düzenler.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 12) Yaklaşık %85 oranında öğrenci görüşleri alınmadan yarı maların düzenlenmesi, öğrencilerin bu konuda yeterli düzeyde yönetime katılımı göstermektedir.

ekil 12: Okulunuzda yarışmalar ne şekilde düzenlenir?

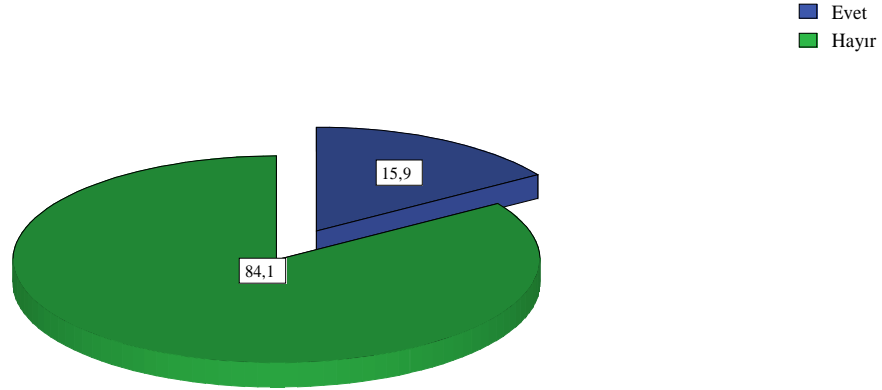

Tablo 13: Ankete Katılanların “Bu Yarışmalarda Jüri Üyeleri Arasında Öğrenciler De Bulunmakta Mıdır?” İfadelerine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Bu yarışmalarda jüri üyeleri arasında öğrenciler de bulunmakta mıdır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	27	15,9	15,9	15,9
Hayır	143	84,1	84,1	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %15,9’u “Bu yarışmalarda jüri üyeleri arasında öğrenciler de bulunmakta mıdır?” ifadesine evet ve %84,1’i hayır cevabını vermişlerdir. (Tablo 13) Düzenlenen yarışmalarda jüride öğrencilerin bulunmadığını belirtenlerin oranının %84 olması öğrencilerin yönetime istenilen düzeyde katılmadığını göstermektedir.

ekil 13: Bu yarışmalarda jüri üyeleri arasında öğrenciler de bulunmakta mıdır?

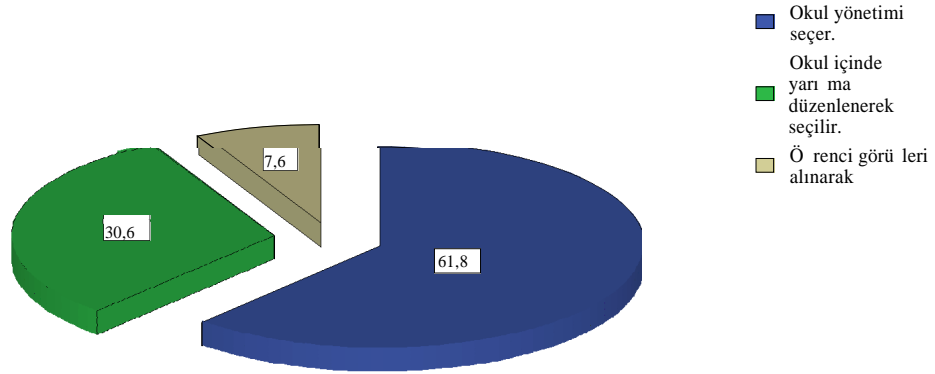

Tablo 14: Ankete Katılanların “Okullar arası bilgi yarışmalarına katılacak öğrenciler nasıl seçilmektedir?” ifadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Okullar arası bilgi yarışmalarına katılacak öğrenciler nasıl seçilmektedir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Okul yönetimi seçer.	105	61,8	61,8	61,8
Okul içinde yarışma düzenlenerek seçilir.	52	30,6	30,6	92,4
Öğrenci görüşleri alınarak	13	7,6	7,6	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %61,8'i “Okullar arası bilgi yarışmalarına katılacak öğrenciler nasıl seçilmektedir?” ifadesine “Okul yönetimi seçer.”, %30,6'sı “Okul içinde yarışma düzenlenerek seçilir.” ve %7,6'sı “Öğrenci görüşleri alınarak.” cevabını vermişlerdir.(Tablo 14) Araştırmaya katılanların yaklaşık %62'sinin bilgi yarışmalarına katılacak öğrencileri okul yönetiminin belirlediğini ifade etmesi oldukça artırıcı bir bulgudur. %38'lik grubun ise yarışmalara katılacak öğrencilerin belirlenmesinde demokratik bir yaklaşım içinde bulunduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin, yarışmalara katılacak öğrencilerin seçimi konusunda yönetime yeterli düzeyde katılmadığını söyleyebiliriz.

ekil 14: Okullar arası bilgi yarışmalarına katılacak öğrenciler nasıl seçilmektedir?

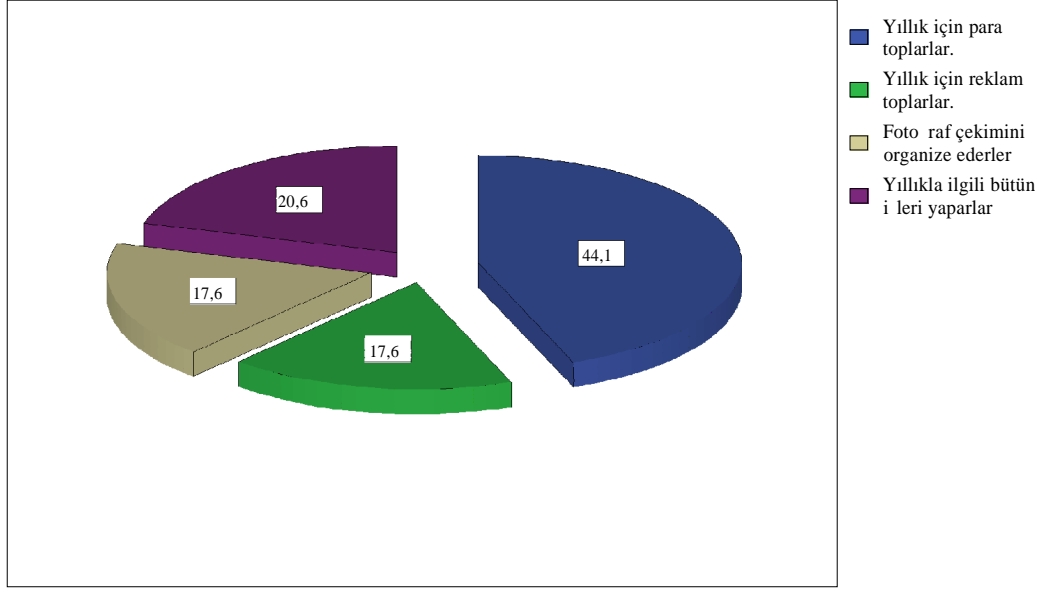
Tablo 15: Ankete Katılanların “Okulunuzda Mezuniyet için Öğrenci Yıllıkları Hazırlanırken Öğrenciler Bu Çalışmalarda Hangi Görevlerde Bulunurlar?” İfadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Okulunuzda mezuniyet için öğrenci yıllıkları hazırlanırken öğrenciler bu çalışmalarda hangi görevlerde bulunurlar?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Yıllık için para toplarlar.	75	44,1	44,1	44,1
Yıllık için reklam toplarlar.	30	17,6	17,6	61,8
Fotoğraf çekimini organize ederler	30	17,6	17,6	79,4
Yıllıkla ilgili bütün işleri yaparlar	35	20,6	20,6	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %44,1’i “Okulunuzda mezuniyet için öğrenci yıllıkları hazırlanırken öğrenciler bu çalışmalarda hangi görevlerde bulunurlar?” ifadesine “Yıllık için para toplarlar.”, %17,6’sı “Yıllık için reklam toplarlar.”, %17,6’sı “Fotoğraf çekimini organize ederler” ve %17,6’sı “Yıllıkla ilgili bütün işleri yaparlar” cevabını vermişlerdir. (Tablo 15) Ankete katılanların yaklaşık %20’si gibi düşük bir oranının, öğrencilerin yıllıkla ilgili bütün işlerde görev aldığını belirtmesi oldukça düşündürücüdür. Yani yıllıklar öğretmen, idareciler veya başka kişilerce hazırlanmaktadır. Yıllıkların hazırlanması bakımından öğrencilerin yönetime istenilen

düzye katılmadı ı görölmektedir.

ekil 15: Okulunuzda mezuniyet için ö renci yıllıkları hazırlanırken ö renciler bu çalı malarda hangi görevlerde bulunurlar?

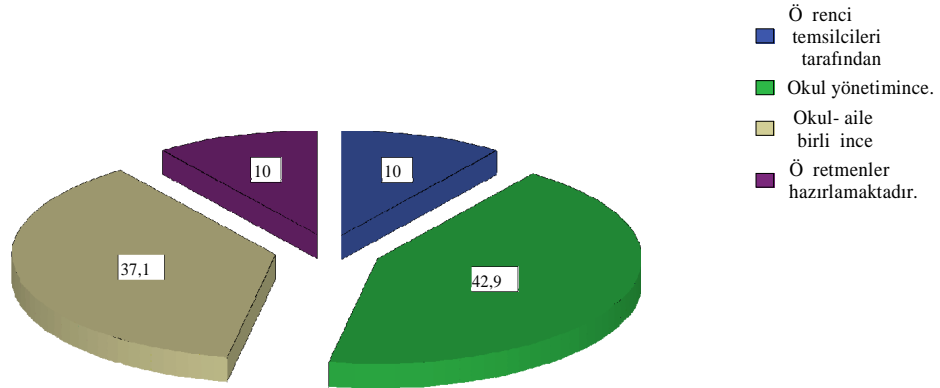
Tablo 16: Ankete Katılanların “Okulunuzdaki mezuniyet gecesi kim tarafından hazırlanmaktadır?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

Okulunuzdaki mezuniyet gecesi kim tarafından hazırlanmaktadır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Ö renci temsilcileri tarafından	17	10,0	10,0	10,0
Okul yönetimince.	73	42,9	42,9	52,9
Okul- aile birli ince	63	37,1	37,1	90,0
Ö retmenler hazırlamaktadır.	17	10,0	10,0	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %10'u “Okulunuzdaki mezuniyet gecesi kim tarafından hazırlanmaktadır?” ifadesine “Ö renci temsilcileri tarafından.”, %42,9'u “Okul yönetimince.”, %37,1'i “Okul- aile birli ince” ve %10'u “ Ö retmenler hazırlamaktadır.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 16)

Mezuniyet gecesini okul yönetiminin hazırlaması ö rencilerin kendi ba ına i yapabilme yetene ini köreltmektedir. Alınan karar mekanizmalarında ö renci katılımının az olması demokratik okuldan uzaklaşma anlamına gelir.

ekil 16: Okulunuzdaki mezuniyet gecesi kim tarafından hazırlanmaktadır?

Tablo 17: Ankete Katılanların “Ö retmenler Sınıfta Bir Sorunla Kar ıla tı ında A a ıdaki Davranı lardan Hangisini Sergilemektedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

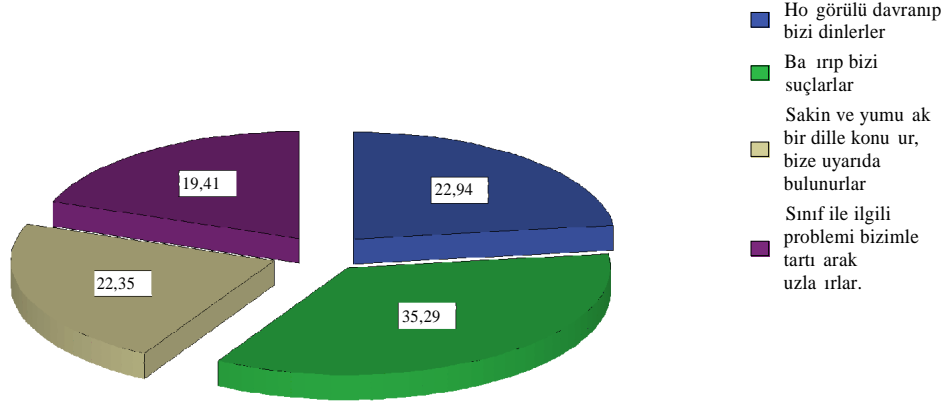
Ö retmenler sınıfta bir sorunla kar ıla tı ında a a ıdaki davranı lardan hangisini sergilemektedir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Ho görülü davranıp bizi dinlerler	39	22,9	22,9	22,9
Ba ırıp bizi suçlarlar	60	35,3	35,3	58,2
Sakin ve yumu ak bir dille konu ur, bize uyarıda bulunurlar	38	22,4	22,4	80,6
Sınıf ile ilgili problemi bizimle tartı arak uzla ırlar.	33	19,4	19,4	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %10'u “Ö retmenler sınıfta bir sorunla kar ıla tı ında a a ıdaki davranı lardan hangisini sergilemektedir?” ifadesine “Ho görülü davranıp bizi dinlerler.”, %42,9'u “Ba ırıp bizi suçlarlar.”, %37,1'i “Sakin ve yumu ak bir dille konu ur, bize uyarıda bulunurlar” ve %10'u “Sınıf ile ilgili problemi bizimle tartı arak uzla ırlar.” cevabını vermişlerdir. %65 gibi yüksek bir oranda ö rencinin sınıf ile ilgili problemin demokratik davranıldı mını söylemesi yönetime katılım açısından istenilen bir bulgudur. Bu oranın içindeki yakla ık %20'si problem çözümüne katkıda bulunarak

yönetime katılımı olmaktadır.(Tablo 17)

ekil 17: Ö retmenler sınıfta bir sorunla karşılaştığında a a id aki davranılardan hangisini sergilemektedir?

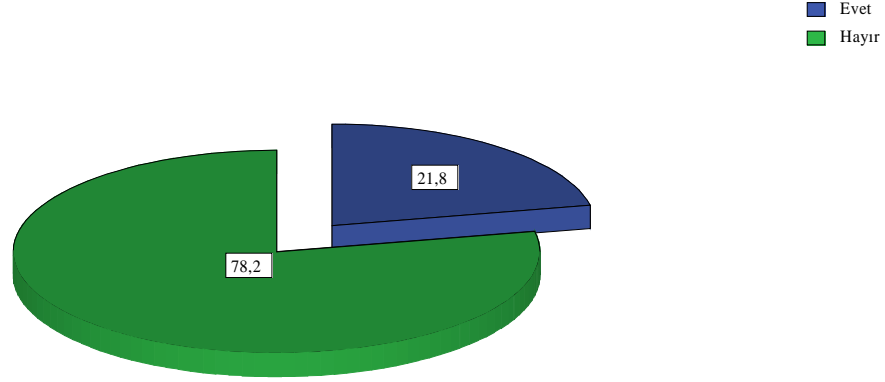

Tablo 18: Ankete Katılanların “Okul Ö renci Davranı ları De erlendirme Kurulunda Ö renci Temsilcisi Bulunmakta Mıdır?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

Okul ö renci davranı ları de erlendirme kurulunda ö renci temsilcisi bulunmakta mıdır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	37	21,8	21,8	21,8
Hayır	133	78,2	78,2	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %21,8'i “Okul ö renci davranı ları de erlendirme kurulunda ö renci temsilcisi bulunmakta mıdır?” ifadesine evet ve %78,2'si hayır cevabını vermişlerdir.(Tablo 18) Ö rencilerin bu kadar yüksek oranda ÖDDK (Ö renci Davranı ları Denetleme Kurulu) kurulunda ö renci bulunmadığı seçeneğini tercih etmelerini, bu konuda yeterince bilgilendirilmedikleri anlamına gelmektedir. Demokratik yönetimin şeffaflığı ilkesini de zedelemektedir.

ekil 18: Okul ö renci davranı ları de erlendirme kurulunda ö renci temsilcisi bulunmakta mıdır?

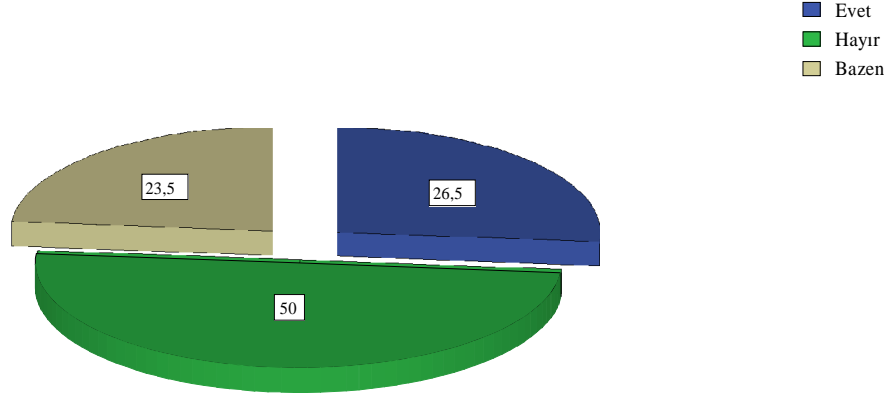
Tablo 19: Ankete Katılanların “Kar ıla tı ınız Sorunları Okul daresine Rahathkla Bildirebiliyor Musunuz?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

Kar ıla tı ınız sorunları okul idaresine rahatlıkla bildirebiliyor musunuz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	45	26,5	26,5	26,5
Hayır	85	50,0	50,0	76,5
Bazen	40	23,5	23,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %26,5'i “Kar ıla tı ınız sorunları okul idaresine rahatlıkla bildirebiliyor musunuz?” ifadesine evet, %50'si hayır ve %23,5'i bazen cevabını vermişlerdir.(Tablo 19)

Hayır ve bazen sorularının toplam yüzdesi 85'e yakla ması ö rencilerin ifade özgürlüklerinin kısıtlanmasını ortaya koyar. Ö rencilerin alınan kararlara katılmaları açısından istenmeyen bir durumdur. Bu konuda ö rencilerin okul yönetimine dü ük seviyede katıldıkları sonucu çıkar.

ekil 19: Kar ıla tı ınız sorunları okul idaresi ne rahatlıkla bildirebiliyor musunuz?

Tablo 20: Ankete Katılanların “Okul idaresi Kar ıla tı ınız Sorunları Bildirdi inizde Tepkileri Ne Oluyor?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

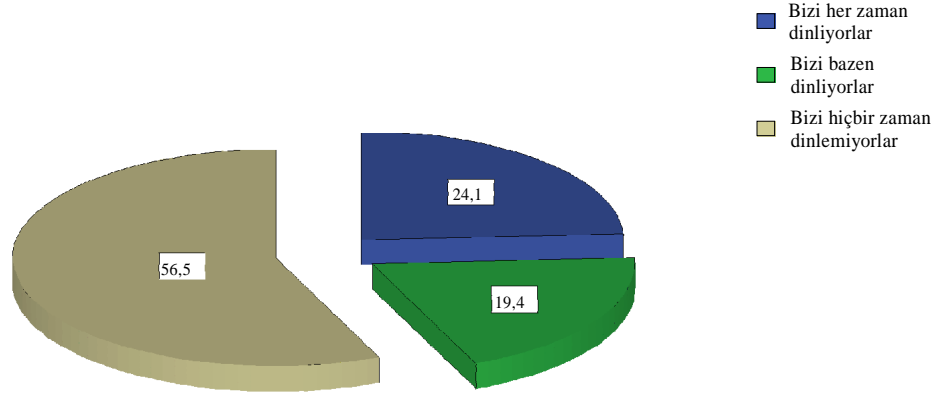
Okul idaresi kar ıla tı ınız sorunları bildirdi inizde tepkileri ne oluyor?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Bizi her zaman dinliyorlar	41	24,1	24,1	24,1
Bizi bazen dinliyorlar	33	19,4	19,4	43,5
Bizi hiçbir zaman dinlemiyorlar	96	56,5	56,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %24,1’i “Okul idaresi kar ıla tı ınız sorunları bildirdi inizde tepkileri ne oluyor?” ifadesine “Bizi her zaman dinliyorlar”, %19,4’ü “Bizi bazen dinliyorlar” ve %56,5’i “Bizi hiçbir zaman dinlemiyorlar” cevabını vermişlerdir.(Tablo 20)

Ankete katılanların %56’sının, okul idaresinin öğrencilerin sorunlarına kayıtsız kaldığını ve öğrencilerin sorunlarını dinlemediğini ifade etmesi ciddi bir bulgudur. Bu bulguya öğrencilerin sorunlarının bazen dinlendiğini ifade edenlerin oranını da eklediğimizde toplam oran yaklaşık %76 civarlarına gelmektedir. Elde edilen veriler bize okul yönetimlerinin öğrencilerin sorunlarına yeterince ilgi göstermediğini ve

sorunların çözümü konusunda da duyarsız kaldı ını gösteriyor.

ekil 20: Okul idaresi kar ıla tı ımız sorunları bildirdi inizde tepkileri ne oluyor?

Tablo 21: Ankete Katılanların “Ö renci Temsilciler Kuruluna ikâyetlerinizi iletebiliyor Musunuz?” ifadesi ne Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

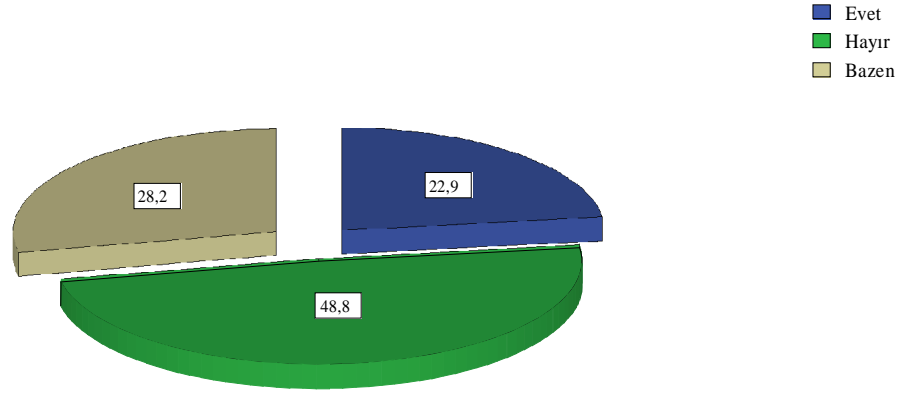
Ö renci temsilciler kuruluna ikâyetlerinizi iletebiliyor musunuz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	39	22,9	22,9	22,9
Hayır	83	48,8	48,8	71,8
Bazen	48	28,2	28,2	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %22,9’u “Ö renci temsilciler kuruluna ikâyetlerinizi iletebiliyor musunuz?” ifadesine evet, %48,8’i hayır ve %28,2’si ise bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 21)

Ö renci temsilciler kurulu; ö rencilerin kendi sorunlarını ve ikayetlerini iletti i önemli bir kuruldur. Ö rencilerin yaklaşık %49’unun, kendilerine hizmet eden böylesine önemli bir kurula ikayetlerini iletemedi ini söylemesi ve %28’inin de bazen iletti ini söylemesi ö rencilerin yönetime katılımı bakımından oldukça dü ündürücü

bulgulardan biridir. Elde edilen verilerden hareketle ö renci temsilciler kuruluna ikâyetlerin iletilmesi bakımından, ö rencilerin yönetime katılmadığını söyleyebiliriz.

ekil 21: Ö renci temsilciler kuruluna ikâyetlerinizi iletebiliyor musunuz?

Tablo 22: Ankete Katılanların “ Ö retmenler Kurulu Toplantısına Ö renci Temsilcisi Ba kanı Da Katılmakta Mıdır?” ifadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

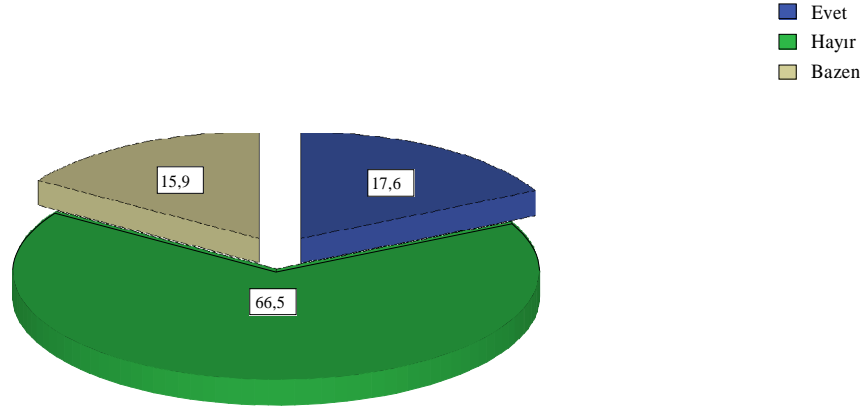
Ö renci temsilcisi ba kanı da katılmakta mıdır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	30	17,6	17,6	17,6
Hayır	113	66,5	66,5	84,1
Bazen	27	15,9	15,9	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %17,6’sı “ Ö retmenler kurulu toplantısına ö renci temsilcisi ba kanı da katılmakta mıdır?” ifadesine evet, %66,5’i hayır ve %15,9’u bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 22)

Ö rencilerin eğitimleriyle ilgili önemli kararların alındığı kurullardan biri de Ö retmenler kuruldur. Bu kurulda ö renci temsilcisi başkanının da bulunması ve alınacak kararlarda onun da fikirlerinin alınması ö rencilerin yönetime katılımı bakımından önemlidir. Fakat ankete katılanların yaklaşık %18’i Ö retmenler

kuruluna ö renci temsilcisi ba kanının da katıldı mı söylemektedir. Elde edilen bu verilerden hareketle, ube ö retmenler kuruluna katılım bakımından ö rencilerin yönetime katılmadı mı söyleyebiliriz.

ekil 22: ube ö retmenler kurulu toplantısına ö renci temsilcisi ba kanı da katılmakta mıdır?

Tablo 23: Seçmeli Derslerin Seçimi Bakımından Ö rencilerin Yönetime Katılımı

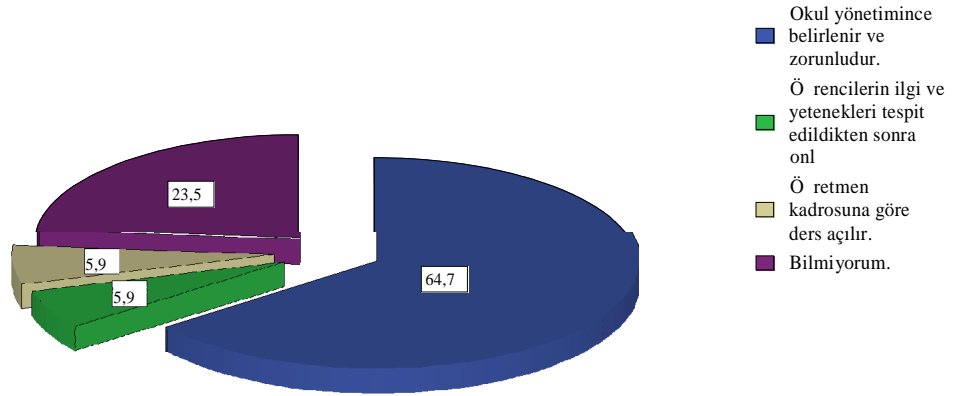
Ders programınızda yer alan seçmeli derslerinizi nasıl seçmektesiniz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Okul yönetimince belirlenir ve zorunludur.	110	64,7	64,7	64,7
Ö rencilerin ilgi ve yetenekleri tespit edildikten sonra onların isteklerine göre seçerler	10	5,9	5,9	70,6
Ö retmen kadrosuna göre ders açılır.	10	5,9	5,9	76,5
Bilmiyorum.	40	23,5	23,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %64,7'si “Ders programınızda yer alan seçmeli derslerinizi nasıl seçmektesiniz?” ifadesine “Okul yönetimince belirlenir ve zorunludur.”, %5,9'u “Ö rencilerin ilgi ve yetenekleri tespit edildikten sonra onların isteklerin e göre seçerler”, %5,9'u “Ö retmen kadrosuna göre ders açılır.” ve %23,5'i “Bilmiyorum.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 23) Ankete katılanların %23,5'inin bilmiyorum cevabı vermesi ö rencilerin yönetimden bihaber olduğunu ve sahip olduğu haklar konusunda

bilgisi olmadı ını göstermektedir.

Ö rencilerin yakla ık %6’sının seçmeli derslerin belirlenmesinde, ö rencilerin de fikirlerinin dinlendi ini ve dikkate alındı ını söylemesi a ırtıcı bir bulgudur. Elde edilen bu veriler, seçmeli derslerin belirlenmesi b akımından ö rencilerin yönetime yeterli düzeyde katılamadıklarını göstermektedir.

ekil 23: Ders programınızda yer alan seçmeli derslerinizi nasıl seçmektesiniz?

Tablo 24: Ankete Katılanların “Sizce Ö rencilerin Okul Yönetimine Katılımı Nedir?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

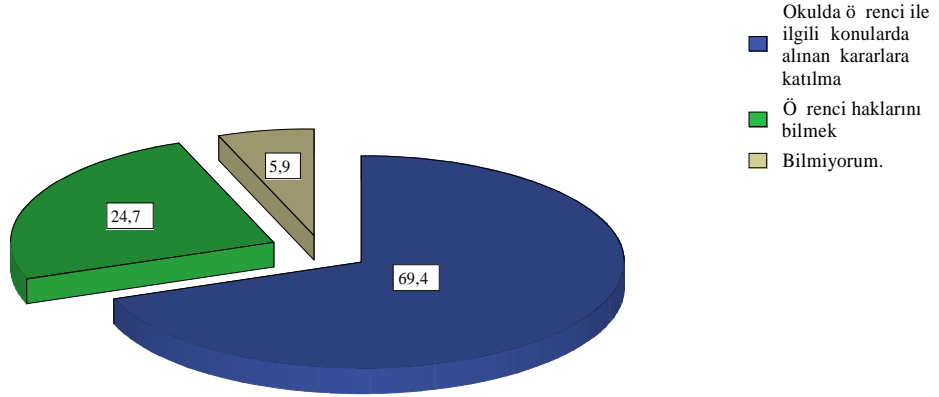
Sizce ö rencilerin okul yönetimine katılımı nedir?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Okulda ö renci ile ilgili konularda alınan kararlara katılmak	118	69,4	69,4	69,4
Ö renci haklarını bilmek	42	24,7	24,7	94,1
Bilmiyorum.	10	5,9	5,9	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %69,4’ü “Sizce ö rencilerin okul yönetimine katılımı

nedir?” ifadesine “Okulda ö renci ile ilgili konularda alınan kararlara katılma.”, %24,7’si “Ö renci haklarını bilmek” ve %5,9’u “Bilmiyorum.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 24)

Ankete katılanların %69’unun okul yönetimine katılım ifadesinden, ö rencilerle ilgili konularda alınan kararlara katılmak cevabını vermesi son derece olumlu ve önemli bir bulgudur. Bu bulguya ö renci haklarını bilmek cevabını veren ö rencileri de eklediğimizde toplamda %94 gibi bir oran karşımıza çıkmaktadır. Elde edilen bu verilerden hareketle ö rencilerin yönetime katılımının ne olduğunu konusunda yeterli derecede bilgi sahibi olduğumuzu söyleyebiliriz.

ekil 24: Sizce ö rencilerin okul yönetimine katılımı nedir?

Tablo 25: Okulda Uyulması Gereken Kuralların Olunur Turulmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımları

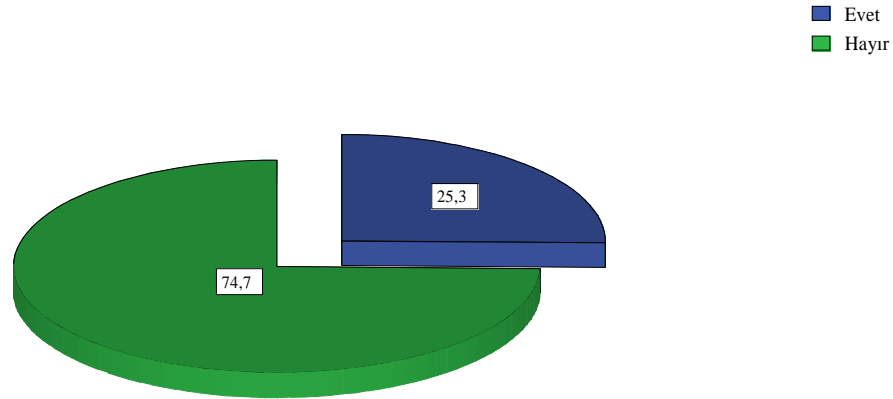
Okulunuzdaki uyulması gereken kuralların olunur turulmasında ö rencilerin görüş ve düşünceleri alındı mı?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	43	25,3	25,3	25,3
Hayır	127	74,7	74,7	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %25,3'ü “Okulunuzdaki uyulması gereken kuralların olu turulmasında ö rencilerin görüşü ve düşünceleri alındı mı?” ifadesine evet ve %74,7'si hayır cevabını vermişlerdir. (Tablo 25)

Her okulda uyulması gereken belirli kurallar vardır ve bu kurallar okul çapında olu turulmaktadır. Kuralların olu turulmasında ö rencilerin fikirlerinin de dikkate alınması önemlidir. Çünkü ö renciler kendi fikirleri de alınarak olu turulan bu kurallara uymakta daha dikkatli davranacaklardır. Fakat ankete katılanların yaklaşık %75'inin okul kuralları olu turulurken kendi fikirlerinin alınmadığını ifade etmesi düşündürücü bir bulgudur. Bundan dolayı ö rencilerin, fikirleri alınmadan olu turulan okul kurallarına uymada diğer ö rencilere göre biraz daha duyarsız olabileceğini söyleyebiliriz.

ekil 25: Okulunuzdaki uyulması gereken kuralların olu turulmasında ö rencilerin görüşü ve düşünceleri alındı mı?

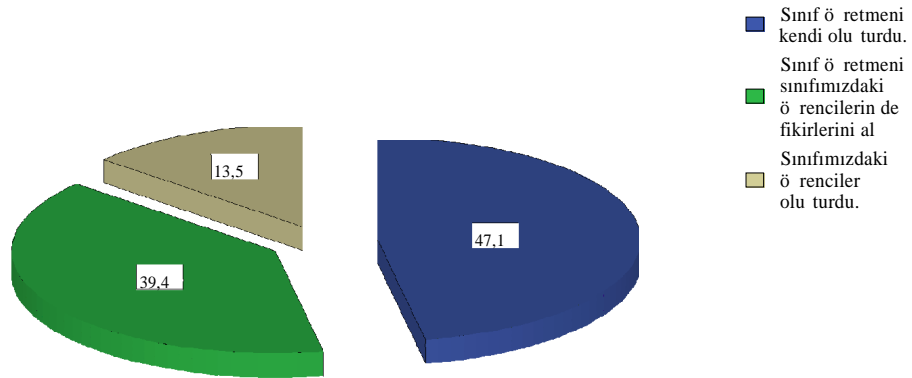
Tablo 26: Sınıf Kurallarının Olu turulmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı

Bulundu unuz sınıfın, sınıf kuralları nasıl olu turuldu?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sınıf ö retmeni kendi olu turdu.	80	47,1	47,1	47,1
Sınıf ö retmeni sınıfımızdaki ö rencilerin de fikirlerini alarak olu turdu.	67	39,4	39,4	86,5
Sınıfımızdaki ö renciler olu turdu.	23	13,5	13,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %47,1'i “Bulundu unuz sınıfın, sınıf kuralları nasıl olu turuldu?” ifadesine “Sınıf ö retmeni kendi olu turdu.”, %39,4’ü “Sınıf ö retmeni sınıfımızdaki ö rencilerin de fikirlerini al” ve %13,5’i “Sınıfımızdaki ö renciler olu turdu.” cevabını vermi lerdir. (Tablo 26)

Daha öncede ifade edildi i gibi ö renciler kendi fikirleri de alınarak olu turulan kurallara uymada oldukça hassas davranmaktadır. Tablo 26’dan, sınıf kurallarının ö rencilerin de fikirlerinin alınarak olu turuldu unu ve sadece ö renciler tarafın dan olu turuldu unu ifade edenlerin oranı toplamda %53 civarındadır. Tablodaki verilerden hareketle ö rencilerin, sınıf kurallarının olu turulması bakımından okul yönetimine orta düzeyde katılımı oldu u söylenebilir.

ekil 26: Bulundu unuz sınıfın, smf kurallar ı nasıl olu turuldu?

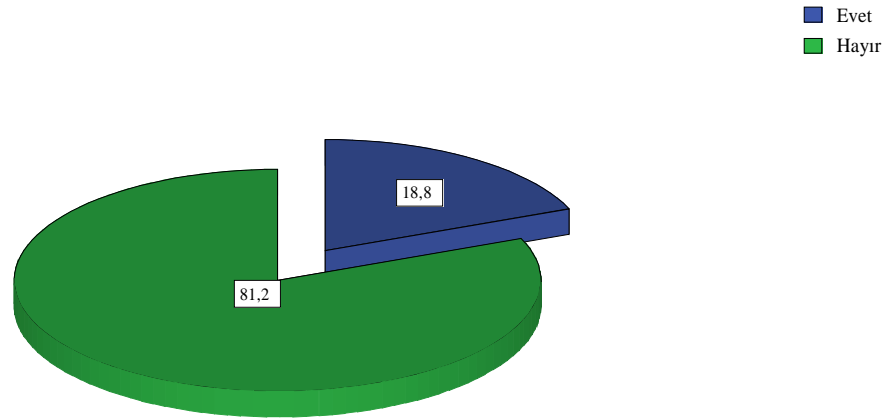
Tablo 27: Derslerin Yıllık Programının Hazırlanmasında Ö rencilerin Yönetime Katılımı

Derslerin yıllık programının hazırlanmasında ö renci görüşleri alındı mı?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	32	18,8	18,8	18,8
Hayır	138	81,2	81,2	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %18,8'i “Derslerin yıllık programının hazırlanmasında ö renci görüşleri alındı mı?” ifadesine evet ve %81,2'si hayır cevabını vermişlerdir. (Tablo 27)

Yapılan eğitimin verimli olması bakımından ders programlarının hazırlanmasında öğrenci görüşlerinin alınması önemlidir. Ders programları hazırlanırken öğrencilerin de fikirlerinin alınması motivasyonu artırması bakımından önemlidir. Fakat tablodaki verilerden öğrencilerin yaklaşık %81 gibi yüksek bir oranının ders programlarının hazırlanmasında öğrencilerin görüşlerinin alınmadığını görmekteyiz. Elde edilen verilerden hareketle ders programlarının hazırlanması konusunda öğrencilerin yönetime yeterli düzeyde katılmadığı görülmektedir.

ekil 27: Derslerin yıllık programının hazırlanmasında öğrenci görüşleri alındı mı?

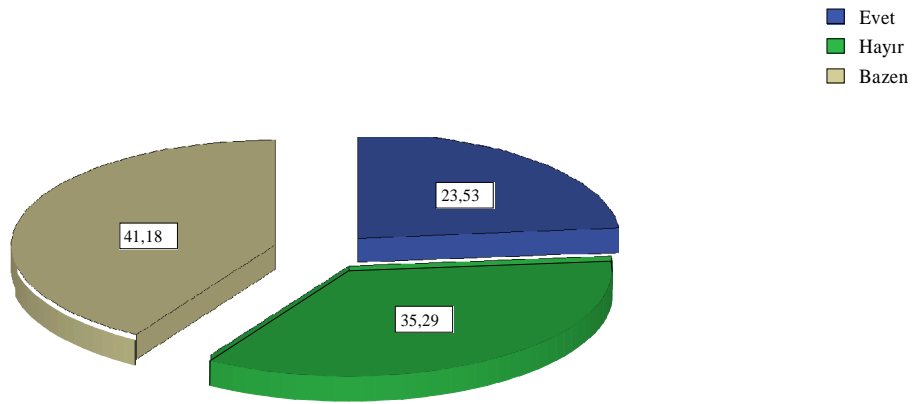

Tablo 28: Okul Faaliyetlerine Katılım Konusunda Arkada Veya Arkada Çevresinin Etkisinin Da ılımı

Arkada veya arkada çevreniz okul faaliyetlerine (sınıf başkanlığı seçimi, tören kutlamaları vs.) katılmanız konusunda istekte bulunuyorlar mı?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	40	23,5	23,5	23,5
Hayır	60	35,3	35,3	58,8
Bazen	70	41,2	41,2	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %23,5'i “Arkada veya arkada çevreniz okul faaliyetlerine katılmanız konusunda istekte bulunuyorlar mı?” ifadesine evet, %35,3’ü hayır ve %41,2’si bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 28) Öğrencilerin okul yönetim faaliyetlerine katılmasında etkili olan faktörlerden biri de arkadaş veya arkadaş çevresidir. Yönetim faaliyetlerine katılımında arkadaşlarının etkisi veya telkini olduğu ifade eden öğrencilerin oranı yaklaşık %23 gibi oldukça düşük bir orandır. Elde edilen veriler okul yönetim faaliyetlerine katılımında arkadaşların veya arkadaş çevresinin pek fazla bir etkisinin olmadığını göstermektedir.

Şekil 28: Okul Faaliyetlerine Katılım Konusunda Arkada Veya Arkada Çevresinin Etkisinin Da ılımı

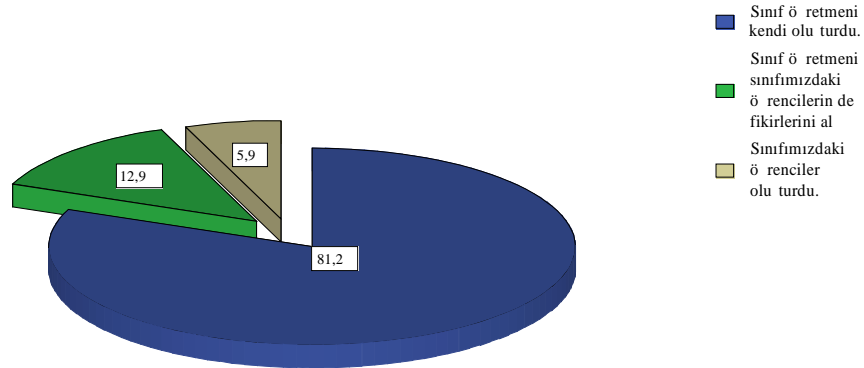

Tablo 29: Ankete Katılanların “Sınıf Oturma Planı Nasıl Yapıldı?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Sınıf oturma planı nasıl yapıldı?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sınıf öğretmeni kendi oluşturdu.	138	81,2	81,2	81,2
Sınıf öğretmeni sınıfımızdaki öğrencilerin de fikirlerini aldı	22	12,9	12,9	94,1
Sınıfımızdaki öğrenciler oluşturdu.	10	5,9	5,9	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %81,2’si “Sınıf oturma planı nasıl yapıldı?” ifadesine “Sınıf öğretmeni kendi oluşturdu.”, %12,9’u “Sınıf öğretmeni sınıfımızdaki öğrencilerin de fikirlerini alarak yaptı” ve %5,9’u “Sınıfımızdaki öğrenciler oluşturdu.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 29) Sınıfın oturma planını sınıf öğretmenin yaptığı mı belirten öğrencilerin oranının %81 olması öğrencilerin bu konuda yönetime istenilen nitelikte katılmadığını göstermektedir.

ekil 29: Sınıf oturma planı nasıl yapıldı?

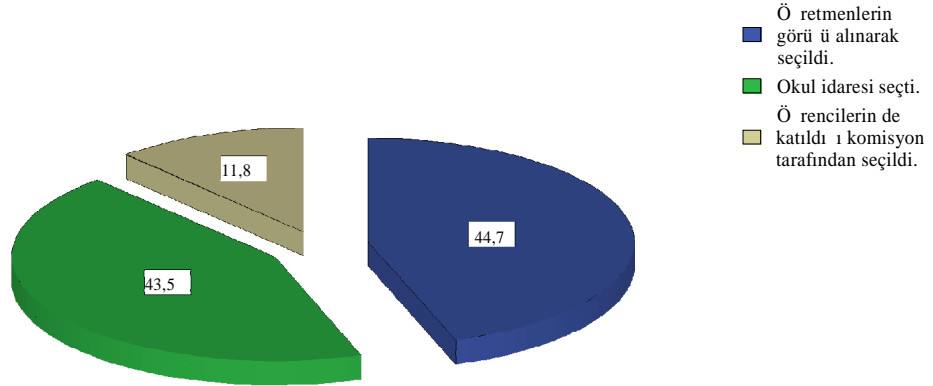
Tablo 30: Ankete Katılanların “Ayn Örnek Ö rencileri Nasıl Seçiliyor?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

Ayn örnek ö rencileri nasıl seçiliyor?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Ö retmenlerin görüşü alınarak seçildi.	76	44,7	44,7	44,7
Okul idaresi seçti.	74	43,5	43,5	88,2
Ö rencilerin de katıldığı komisyon tarafından seçildi.	20	11,8	11,8	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %44,7’si “Ayn örnek ö rencileri nasıl seçiliyor?” ifadesine “Ö retmenlerin görüşü alınarak seçildi.”, %43,5’i “Okul idaresi seçti.” ve %11,8’i “Ö rencilerin de katıldığı komisyon tarafından seçildi.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 30)

Ö retmen ve yöneticiler ö rencilerin davranışlarını takip etmekte ve onları tanımaktadır. Fakat arkadaşları da seçilebilecek örnek ö renciler hakkında birtakım bilgilere sahiptir. Bundan dolayı seçilecek örnek ö rencilerle ilgili olarak ö rencilerin de fikirlerinin alınması doğru olacaktır. Buna karşın tablodan örnek ö renci seçiminde ö rencilerin de komisyonda bulunarak görüşünün alınmasını belirtenlerin oranının yaklaşık %12 gibi oldukça düşük bir oran olduğunu görmekteyiz. Elde edilen verilerden hareketle ö rencilerin örnek ö rencinin seçimi konusunda yönetime neredeyse katılmadığını söyleyebiliriz.

ekil 30: Aynı örnek ö rencileri nasıl seçiliyor?

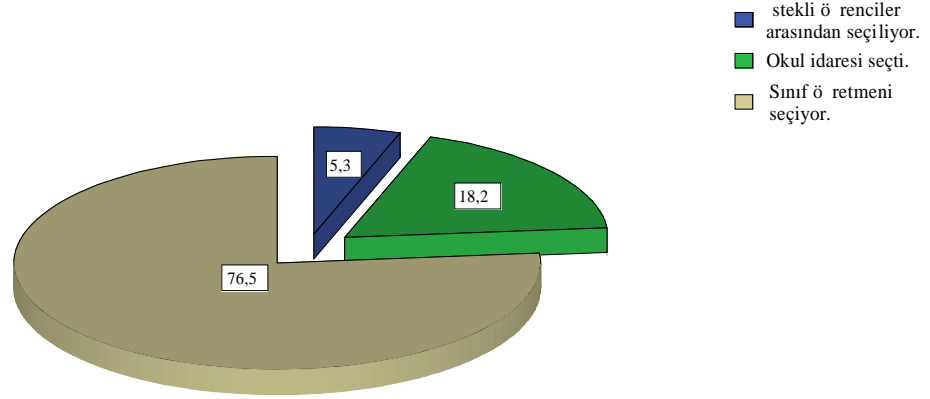
Tablo 31: Okuldaki Nöbetçi Ö rencilerin Seçiminde Yönetime Katılım

Okul nöbetçi ö rencileri nasıl seçiliyor?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
stekli ö renciler arasından seçiliyor.	9	5,3	5,3	5,3
Okul idaresi seçti.	31	18,2	18,2	23,5
Sınıf ö retmeni seçiyor.	130	76,5	76,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %5,3'ü “Okul nöbetçi ö rencileri nasıl seçiliyor?” ifadesine “stekli ö renciler arasından seçiliyor.”, %18,2'si “Okul idaresi seçti.” ve %76,5'i “Sınıf ö retmeni seçiyor.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 31)

Ö rencilerin, %5 gibi çok düşük bir oranda, okul nöbetçi ö rencilerinin seçiminde rol oynaması; bu konuda katılımdan söz edilemeyeceği çok nettir. Bu seçim sürecinin tamamıyla ö rencilere bırakılması da uygun olmamakla beraber bu düşük oranın anlamlı bir sayıya çekilmesi gerekmektedir.

ekil 31: Okul nöbetçi öğrencileri nasıl seçiliyor?

Tablo 32: Ankete Katılanların “Okul Kıyafetlerinin Belirlenmesinde Öğrencilerin Görüleri Alınıyor Mu?” İfadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

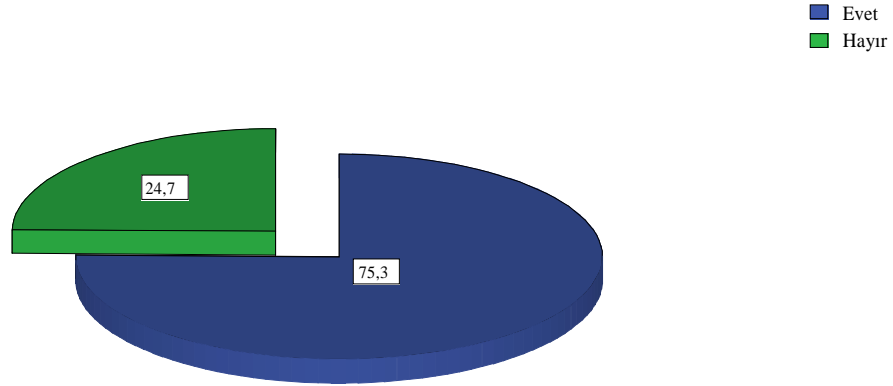
Okul kıyafetlerinin belirlenmesinde öğrencilerin görüşleri alınıyor mu?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	128	75,3	75,3	75,3
Hayır	42	24,7	24,7	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %75,3’ü “Okul kıyafetlerinin belirlenmesinde öğrencilerin görüşleri alınıyor mu?” ifadesine evet ve %24,7’si hayır cevabını vermişlerdir. (Tablo 32)

Okul kıyafetlerinin asıl olması gerektiği mevzuatla sınırlandırılmıştır. Kıyafet öğrencinin kendini rahat edebileceği şekilde olması kendine güvenini arttıracaktır. Bu konuda öğrenci görüşlerinin daha büyük bir yüzdeyle alınması gerekmektedir. Renkler, ti ört veya gömlek olması, kravatlı veya kravatsız olması vs. konularında öğrenci görüşlerinin alınması, kıyafetin öğrenciler tarafından benimsenmesini sağlar. Kılık kıyafetin disiplin yönünden düzgün taınması önemlidir. Böylece okul disiplini artırıcı yönde kılık ve kıyafetin tertipli olmasını daha kolay sağlayabiliriz. Aynı zamanda kılık kıyafetin nasıl olması gerektiği konusuna fikri alınan öğrenciler, okul yönetimine katılımı olurlar.

ekil 32: Okul kıyafetlerinin belirlenmesinde ö rencilerin görüşleri alıyor mu?

Tablo 33: Ankete Katılanların “Sınıf Ö retmeniniz Okul Faaliyetlerine Katılmanız Konusunda Sizi Yönlendiriyor Mu?” ifadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

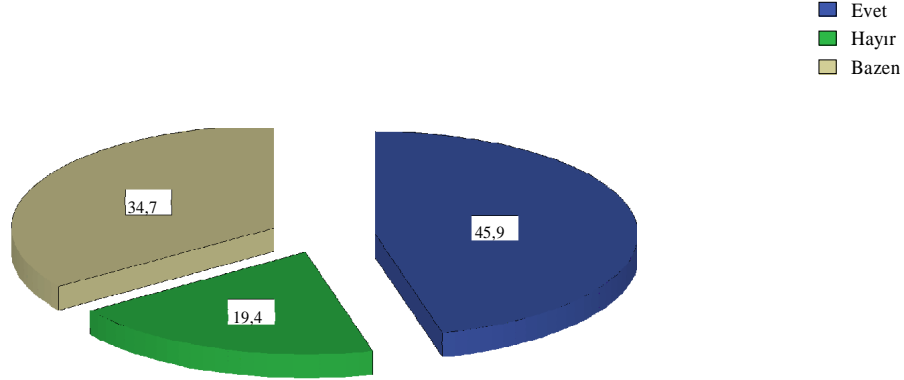
Sınıf ö retmeniniz okul faaliyetlerine (okul meclisi başkanlığı seçimi, tören kutlamaları vs.) katılmanız konusunda sizi yönlendiriyor mu?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	78	45,9	45,9	45,9
Hayır	33	19,4	19,4	65,3
Bazen	59	34,7	34,7	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %45,9’u “Sınıf ö retmeniniz okul faaliyetlerine katılmanız konusunda sizi yönlendiriyor mu?” ifadesine evet, %19,4’ü hayır ve % 34,7’si bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 33)

%45’e varan bir yüzdeyle ö retmenlerin ders dışı faaliyetlere katılması konusunda ö rencilerini teşvik etmesi önemlidir. Bu konuda sınıfına rehberlik etmesi, liderlik vasfını göstererek ö rencilerde katılım yönünde istek uyandırmaları istenen bir durumdur. Çünkü ö renciyle sürekli ilişkisinde olan idareciler de il ö retmenlerdir. Onların da yarıya yakınının bu yönlendirmesi; ö rencilerin okul yönetimine daha fazla

katılmaları sonucunu verecektir.

ekil 33: Sınıf Ö retmeniniz Okul Faaliyetlerine (Okul Meclisi Başkanlığı Seçimi, Tören Kutlamaları Vs.) Katılmanız Konusunda Sizi Yönlendiriyor Mu?

Tablo 34: Ankete Katılanların “Derslerinize Giren Ö retmenlerin Seçiminde Fikirlerinizin Alınmasını İster Misiniz?” İfadeğine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

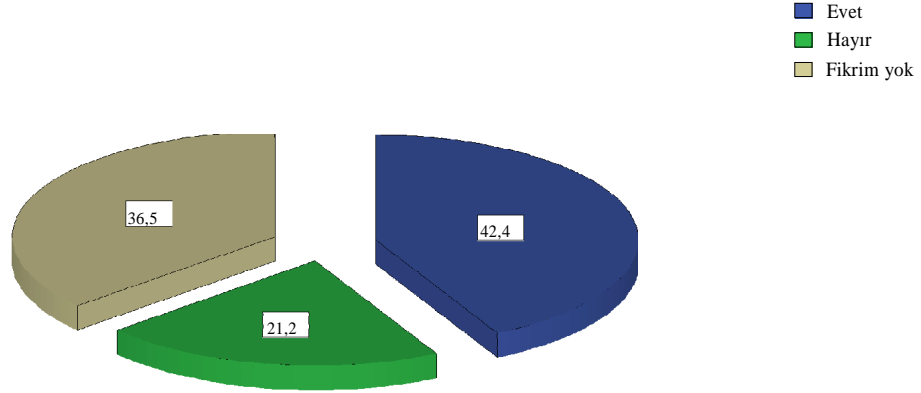
Derslerinize giren ö retmenlerin seçiminde fikirlerinizin alınmasını ister misiniz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	72	42,4	42,4	42,4
Hayır	36	21,2	21,2	63,5
Fikrim yok	62	36,5	36,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %42,4’ü “Derslerinize giren ö retmenlerin seçiminde fikirlerinizin alınmasını ister misiniz?” ifadesine evet, %21,2’si hayır ve %36,5’i fikrim yok cevabını vermişlerdir. (Tablo 34)

Fikrim yok cevabının yaklaşık % 37 oranında ifade edilmesi manidardır. Öğrenci haklarının yeterince çocuklarımıza veremediğimizi göstermektedir. Elbette personel politikası icabı kimseye bu konuda yetki devri yapmayan M.E.B ilerleyen zamanlarda bu konuda yeni açılımlar yapabilir. Elbetteki öğrencilerin yarıya yakınının bu konuda

fikirlerinin alınmasını istemesi; yönetime katılım taleplerinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu elbette yeni bir okul modeli projesini gündeme getirebilir.

Şekil 34: Derslerinize Giren Öğretmenlerin Seçiminde Fikirlerinizin Alınmasını İster Misiniz?

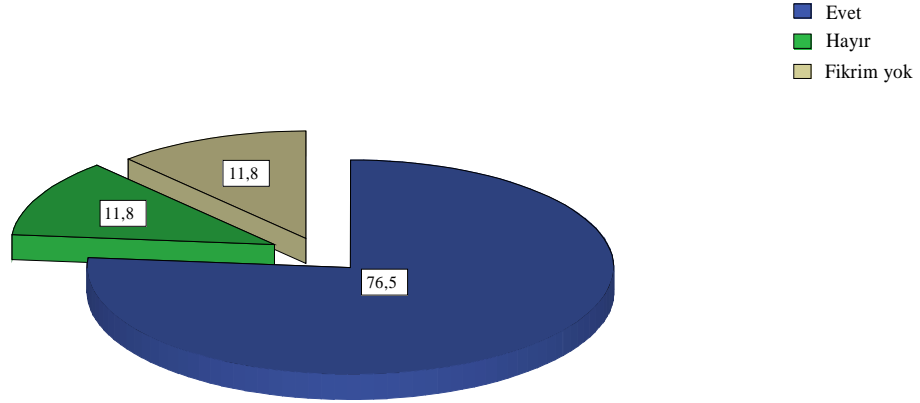
Tablo 35: Sınıf Öğretmeninin Seçimi Bakımından Öğrencilerin Yönetime Katılımı

Sınıf öğretmeninizin seçiminde görüşlerinizin alınmasını ister misiniz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	130	76,5	76,5	76,5
Hayır	20	11,8	11,8	88,2
Fikrim yok	20	11,8	11,8	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %76,5'i "Sınıf öğretmeninizin seçiminde görüşlerinizin alınmasını ister misiniz?" ifadesine evet, %11,8'i hayır ve %11,8'i fikrim yok cevabını vermişlerdir. (Tablo 35)

Tablo 34 deki de erlendirmeleri burada da söyleyebiliriz. Mevzuatın izin vermesi daha kolay bir konudur. Okulun bir iç işi olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin de bu konuda öğretmen seçimine kıyasla daha fazla bir yüzdeyle bu soruya olumlu cevap vermişlerdir. (yaklaşık %77) Bu durum öğrencilerin okul yönetimine katılımının gerçekleştirilmesi açısından önemlidir.

ekil 35: Sınıf öğretmeninizin seçiminde görüşlerinizin alınmasını ister misiniz?

Tablo 36: Ankete Katılanların “A a ındaki Ö renci Dü üncelerinden Hangisi Sizi Tanımlamaktadır?” ifadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

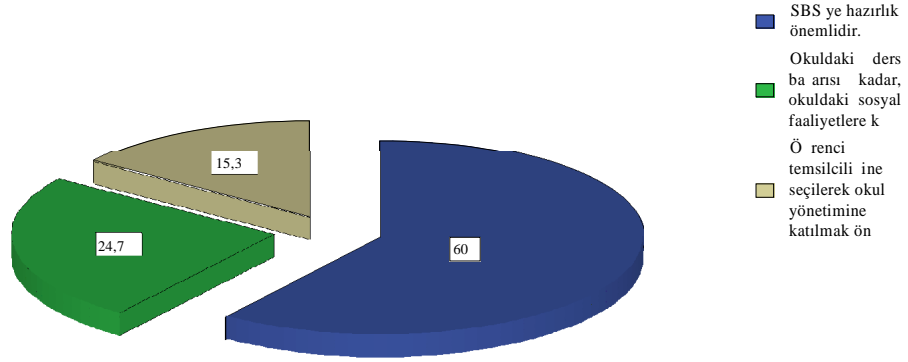
A a ındaki ö renci dü üncelerinden hangisi sizi tanımlamaktadır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
SBS ye hazırlık önemlidir.	102	60,0	60,0	60,0
Okuldaki ders ba arısı kadar, okuldaki sosyal faaliyetlere katılım da önemlidir.	42	24,7	24,7	84,7
Ö renci temsilcili ine seçilerek okul yönetimine katılmak önemlidir.	26	15,3	15,3	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %60'ı “A a ındaki ö renci dü üncelerinden hangisi sizi tanımlamaktadır?” ifadesine “SBS ye hazırlık önemlidir.”, %24,7'i “Okuldaki ders ba arısı kadar, okuldaki sosyal faaliyetlere katılım” ve %15,3'ü “Ö renci temsilcili ine seçilerek okul yönetimine katılmak ön” fikrim yok cevabını vermişlerdir. (Tablo 36)

Tezimizde belirttiğimiz gibi öğrencilerin yönetime katılımı ders dışı faaliyetlerle olmaktadır. Ö öğrencilerin yeterince yönetsel faaliyetlere katılmamasının bir sebebi de SBS kaygısıdır. Ö öğrencilerin başarıyı algılayış biçimleri de değerlendirilmeye çalışılmalı ve bu konuda onlara imkan da hazırlanmalıdır. Bu yıllardır

üzerinde ilgili bütün kesimlerin tartıştığı bir konudur. O.K.'na (Orta Öğretim Kurumları) geçiş sistemi sınavsız olabilir mi konusu aynı zamanda önemli bir tez konusudur. Yakın vadede sınavların kalkması pek mümkün görünmemektedir. Bu yıldan itibaren sınav sistemi, SBS şeklinde üç yıla yayılmıştır. 2008 yılında OKS'ye başvuran öğrenci sayısının 913.631¹ olduğu ifade edilirse, sınavın gerekliliği görülmüştür. Öğrencilerin tamamı Anadolu ve Fen liselerine yerleştirilmelidir. Günümüzde mevcut okullar bu ihtiyacı karşılayamamaktadır. Sınavın üç yıla yayılması ve buna benzer uygulamalarla, sınav stresinin azaltılması yönünde çalışmalar öğrencilerin ders dışı faaliyetlere katılma isteklerini ve yüzdelerini arttırabilir.

ekil 36: A a ındaki öğrenci düşüncelerinden hangisi sizi tanımlamaktadır?

Tablo 37: Ankete Katılanların “Okulda İhtiyaçlarınızı Ve İsteklerinizi Bildireceğiniz Kutular Bulunmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

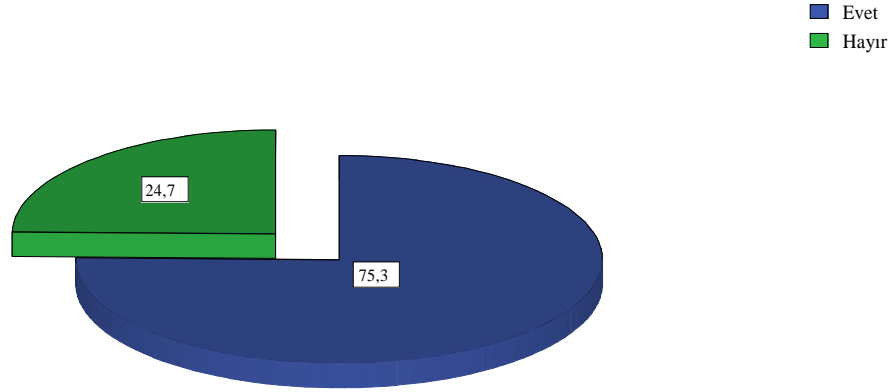
Okulda ihtiyaçlarınızı ve isteklerinizi bildireceğiniz kutular bulunmakta mıdır?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	128	75,3	75,3	75,3
Hayır	42	24,7	24,7	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

¹ <http://oges.meb.gov.tr/oks/ista.html> (12.11.2008)

Ankete katılanların %75,3'ü “Okulda ikâyetlerinizi ve isteklerinizi bildireceğiniz kutular bulunmakta mıdır?” ifadesine evet ve %24,7'si hayır cevabını vermişlerdir.(Tablo 37)

Yönetime katılım açısından yaklaşık %75 oranında öğrencinin okullarında ikâyet kutularının olduğunu belirtmesi önem taşımaktadır. Bu kültür okullarımıza yerleştirmeye başlaması demektir. Bu kutular sayesinde açık kimliği ile ikâyet veya talepte bulunamayan öğrencilerin de yönetime katılmaları sağlanmaktadır.

Şekil 37: Okulda ikâyetlerinizi Ve İsteklerinizi Bildireceğiniz Kutular Bulunmakta Mıdır?

Tablo 38: Ankete Katılanların “Okulunuzda Öğrencilerin Hakları Kim Tarafından Duyurulmuştur?” İfadeğine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

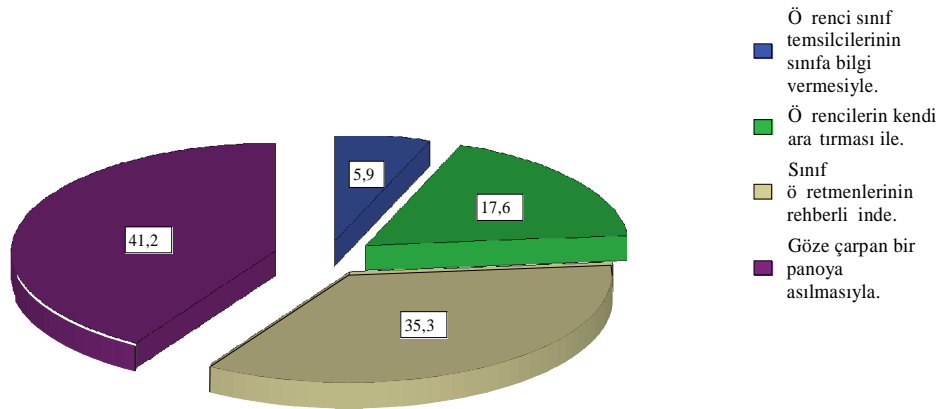
Okulunuzda öğrencilerin hakları kim tarafından duyurulmuştur?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Öğrenci sınıf temsilcilerinin sınıfa bilgi vermesiyle.	10	5,9	5,9	5,9
Öğrencilerin kendi araştırmaları ile.	30	17,6	17,6	23,5
Sınıf öğretmenlerinin rehberliğinde.	60	35,3	35,3	58,8
Göze çarpan bir panoya asılmasıyla.	70	41,2	41,2	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %5,9'u “Okulunuzda öğrencilerin hakları kim tarafından

duyurulmu tur?” ifadesine “Ö renci sınıf temsilcilerinin sınıfa bilgi vermesiyle.”, %17,6’sı “Ö rencilerin kendi ara tırması ile.”, %35,3’ü “Sınıf ö retmenlerinin rehberli inde.” ve %41,2’si “Göze çarpan bir panoya asılmasıyla.” cevabını vermişlerdir. (Tablo 38)

Demokratik okulun en önemli göstergelerinden biri effaf yönetim olmasıdır. Burada bir kayna a ba lı kalmaksızın ö rencilerin haklarını ö renebildiklerini görüyoruz. Yalnız ö rencilerin daha çok yönetime katıldı mını gösteren, ö renci temsilcisinin duyurmasıdır. Bu oranın daha yükse e çekilmesi ö renci lerin bizzat yönetim rolü oynamalarını sa layacaktır.

ekil 38: Okulunuzda Ö rencilerin Hakları Kim Tarafından Duyurulmu tur?

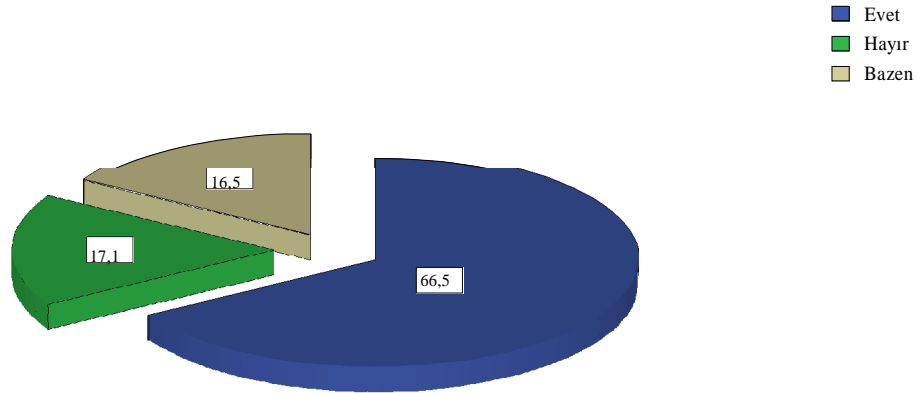
Tablo 39: Ankete Katılanların “Okulunuzda, Yönetimin, Alınan Kararlarda Ö rencilerin Dü üncesini Aldı mı Dü ünüyor Musunuz?” fadesine Verdikleri Cevaplara Göre Da ılımları

Okulunuzda, yönetimin, alınan kararlarda ö rencilerin dü üncesini aldı mı dü ünüyor musunuz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	29	17,1	17,1	83,5
Hayır	113	66,5	66,5	66,5
Bazen	28	16,5	16,5	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %66,5’i “Okulunuzda, yönetimin, alınan kararlarda ö rencilerin dü üncesini aldı mı dü ünüyor musunuz?” ifadesine Evet %17,1’i Hayır ve %16,5’i Bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 39)

Alınan kararlarda dü üncelerinin alınmadığı ve ya bazen alındığını belirten ö rencilerin oranının %80’i a ması; ö rencilerin okul yönetimine yeterince katılmadıklarını göstermektedir.

ekil 39: Okulunuzda, Yönetimin, Alınan Kararlarda Ö rencilerin Dü üncesini Aldı mı Dü ünüyor Musunuz?

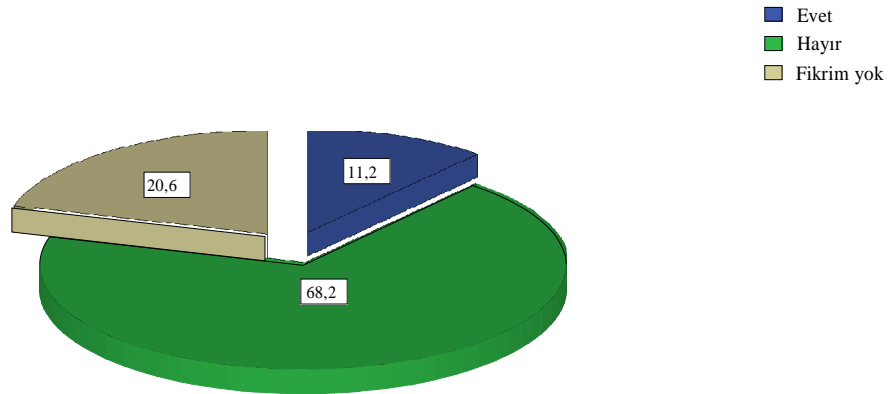
Tablo 40: Ankete Katılanların “Okulunuzda Alınan Kararlarda Görüünüzün Alınmasını İster Misiniz?” İfadesine Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımları

Okulunuzda alınan kararlarda görüşünüzün alınmasını ister misiniz?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	116	68,2	68,2	79,4
Hayır	35	20,6	20,6	100,0
Fikrim yok	19	11,2	11,2	11,2
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %11,2’si “Okulunuzda alınan kararlarda görüşünüzün alınmasını ister misiniz?” ifadesine Evet %68,2’si Hayır ve %20,6’sı fikrim yok cevabını vermişlerdir. (Tablo 40)

Tablo 39’da alınan kararlara katılmadıklarını belirten aynı öğrencilerin, katılım yüzdeleri dikkat çekecek kadar yüksektir (Yaklaşık %70). Buradan öğrenciler arasında okul yönetimine katılım konusunda bilinçlenilmeye başlandı sonucunu çıkarılabilir. Gerekli ortamların hazırlanmasıyla öğrencilerin yönetime katılımlarının da artırılabileceği de söylenebilir.

ekil 40: Okulunuzda Alınan Kararlarda Görüünüzün Alınmasını İster Misiniz?

2. OKUL YÖNETİMİNE KATILIMIN ÖĞRENCİLERİN ÜZERİNDEKİ ETKİSELİĞİNİN BULGULARI

Araştırmanın ikinci bölümü, okul yönetimine katılımın öğrencilerin sorumluluk almaları, okula bağlılıkları, özgüvenleri ve başarıları üzerindeki etkisinin belirlenmesi ile ilgili soruları kapsamaktadır. İkinci bölümde, okul yönetimine katılımın öğrencilerin sorumluluk almalarını, okula bağlılıklarını, özgüvenlerini ve başarılarını etkileyip etkilemediği araştırılmıştır. Elde edilen bulgular tablolar ekinde gösterilmiş ve yorumlanmıştır.

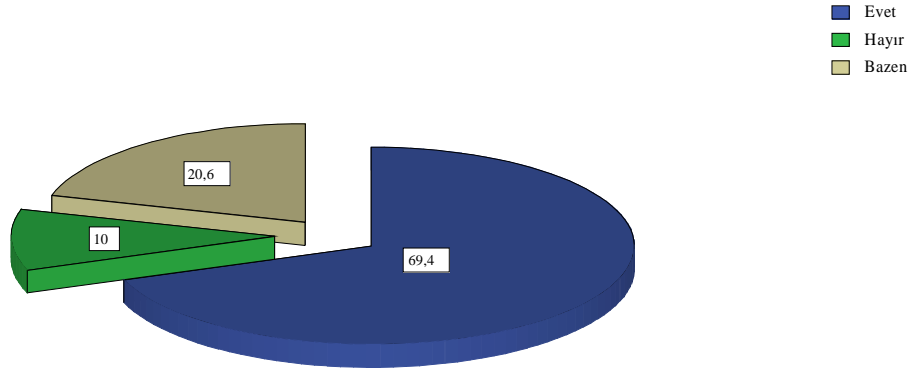
Tablo 41: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Başarılarına Etkisi

Okul yönetim faaliyetlerine katılmanız ders çalışmaya isteğinizi artırıyor mu?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	118	69,4	69,4	69,4
Hayır	17	10,0	10,0	79,4
Bazen	35	20,6	20,6	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %69,4'ü “Okul yönetim faaliyetlerine katılmanız ders çalışmaya isteğinizi artırıyor mu?” ifadesine Evet %10'u Hayır ve %20,6'sı bazen cevabını vermişlerdir. (Tablo 41)

Tablo 41'de de görüldüğü gibi, öğrencilerin %69'u yönetim faaliyetlerine katılımın ders çalışmaya isteklerini artırdığını ifade etmektedir. Teorik kısımda da ifade edilen yönetime katılım öğrencilerin okul başarılarını etkilediğinden elde edilen verilerle doğrulanmaktadır. Öğrencilerin okulda yönetimle ilgili ya da başka bir faaliyete katılması ve de bu faaliyetlerde başarılı bulunması öğrencilerin moral ve motivasyonunu artırmaktadır. Dolayısıyla öğrenci de editime ve derslere yakınlıkla arkadaş sevgi duymaya başlamakta ve ders çalışmaya isteği artmaktadır.

ekil 41: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Okula Karşısındaki Etkisi
Okula Karşısındaki Etkisi Arttırıyor Mu?

Tablo 42: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Okul Sevgisi ve Okula Karşısındaki Etkisi

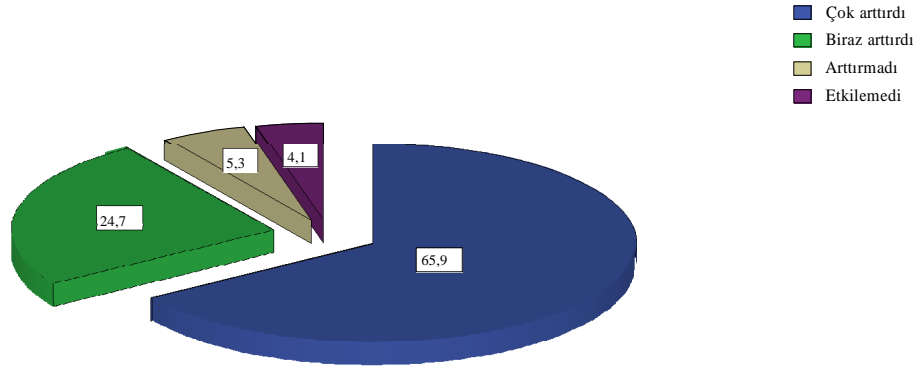
Okul yönetim faaliyetlerine katılmamız okula gelme isteğinizi ve okula karşı sevginizi arttırıyor mu?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Çok arttırdı	112	65,9	65,9	65,9
Biraz arttırdı	42	24,7	24,7	90,6
Arttırmadı	9	5,3	5,3	95,9
Etkilemedi	7	4,1	4,1	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %65,9'u "Okul yönetim faaliyetlerine katılmamız okula gelme isteğinizi ve okula karşı sevginizi arttırıyor mu?" ifadesi ne çok arttırdı %24,7'si biraz arttırdı, %5,3'ü arttırmadı ve %4,1'i etkilemedi cevabını vermişlerdir. (Tablo 42)

"Okuldaki yönetim faaliyetlerine katılmak okula karşı olan sevgimi ve bağlılığımı biraz arttırdı ve çok arttırdı" diyenlerin oranı toplamda yaklaşık %90

civarındadır. Teorik kısımda da ifade edildi i gibi ; okuldaki yönetim faaliyetlerine katılmak öğrencilerin okula karşı olan sevgisini ve bağlılığını arttıracak şekilde düzenlenmelidir. Çünkü öğrencilerin okuldaki bir faaliyete katılması ve bu faaliyette de başarılı olması öğrencinin okula karşı olan sevgisini arttırmaktadır. Bir öğrenci derslerde başarısız olmasından , ya da başka bir sebepten dolayı okula karşı oldukça soğuk olabilir. Fakat bu öğrenci okuldaki yönetimle ilgili herhangi bir faaliyete katılır ve de faaliyetlerde başarılı olursa kendisinin değerli olduğunu ya da kendisine değer verildiğini hissedebilir. Dolayısıyla bu da öğrencinin okula karşı yavaş yavaş sevgi duymaya başlamasına neden olacaktır.

ekil 42: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Okul Sevgisi ve Okula Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi

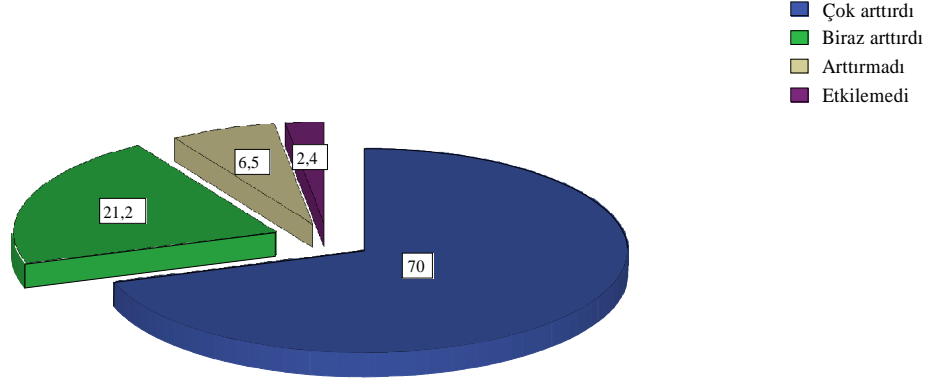
Tablo 43: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Görev ve Sorumluluk Alma Bilinci Üzerindeki Etkisi

Okul yönetim faaliyetlerine katılmı z verilen di er görevleri yapma iste inizi arttı rdı mı ?	Frekans	%	Geçerli %	Kümü lâtif %
Çok arttı rdı	119	70,0	70,0	70,0
Biraz arttı rdı	36	21,2	21,2	91,2
Arttı rmadı	11	6,5	6,5	97,6
Etkilemedi	4	2,4	2,4	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %70'i "Okul yönetim faaliyetlerine katılmı z verilen di er görevleri yapma iste inizi arttı rdı mı?" ifadesine çok arttı rdı %21,2'si biraz arttı rdı, %6,5'i arttı rmadı ve %2,4'ü etkilemedi cevabını vermi lerdir. (Tablo 43)

Okuldaki yönetim faaliyetlerine katılmı nın ö rencinin görev ve sorumluluk alma bilinci üzerinde olumlu etkisinin oldu u ekinde ifade edilen dü ünçe , elde edilen verilerle do rulanmaktadır. Zaten ankete katılan ö rencilerin %70'i gibi önemli bir ço unlu u yönetim faaliyetlerine katılmı nın ba ka görevleri alma isteklerini de çokça arttı rdı mı ifade etmektedir. Bir ö rencinin verilen bir görevi ba arıyla yapması , verilen ba ka görevleri de ba arabilece i duygusunu uyandı rmaktadır. Dolayısıyla bir görevi ba arıyla gerçekle tiren bir ö renci ba ka görevleri alma konusunda bu sefer kendi si istekli olacaktır. Böylelikle ö rencide her türlü görev ve sorumlulu u alma bilinci geli ecektir.

ekil 43: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Görev ve Sorumluluk Alma Bilinci Üzerindeki Etkisi

Tablo 44: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Ö rencilerin Öz Güveni Üzerindeki Etkisi

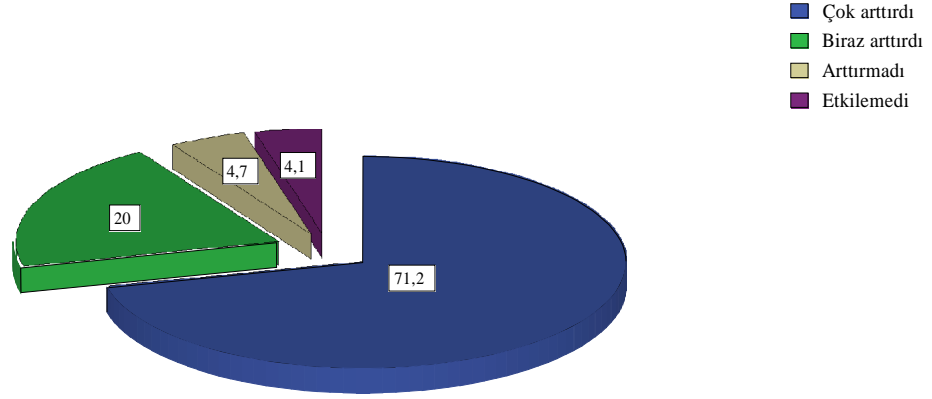
Okul yönetim faaliyetlerine katılmamız kendinize olan güveninizi arttırdı mı?	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Çok arttırdı	121	71,2	71,2	71,2
Biraz arttırdı	34	20,0	20,0	91,2
Arttırmadı	8	4,7	4,7	95,9
Etkilemedi	7	4,1	4,1	100,0
Toplam	170	100,0	100,0	

Ankete katılanların %70'i "Okul yönetim faaliyetlerine katılmamız kendinize olan güveninizi arttırdı mı?" ifadesine çok arttırdı %20'si biraz arttırdı, %4,7'si arttırmadı ve %4,1'i etkilemedi cevabını vermişlerdir. (Tablo 44)

Teorik kısımda da ifade edilen okuldaki yönetim faaliyetlerine katılmak öğrencilerin öz güvenini olumlu yönde etkiler eklindeki dü üncenin do rulu u elde edilen verilerle desteklenmektedir. Okuldaki yönetim faaliyetlerine katılmak öz güvenimi çok arttırdı diyen öğrencilerin oranının %71 dolaylarında olması bu dü ünceyi destekleyen önemli bir veridir. Okuldaki bir yönetim faaliyetine katılmak ve özellikle de bunda başarılı olmak ya da bundan memnuniyet duymak öğrencinin öz güvenini arttırmaktadır. Çünkü bir faaliyeti başarıyla yapmak, verilen başarıya faaliyet ya da

görevleri de yapma konusunda öğrenciyi yöreklendirmektedir.

ekil 44: Okul Yönetim Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Öz Güveni Üzerindeki Etkisi

Tablo 45: Kişinin Kendine Olan Güvenin Artması ile Okul Yönetimi Faaliyetlerine Katılması ve ders Çalışma İstekliliğini Arttırma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Okul yönetim faaliyetlerine katılımınız ders çalışma isteğinizi arttırıyor mu?	Okul yönetim faaliyetlerine katılımınız kendinize olan güveninizi arttırdı mı?				Toplam
	Çok arttırdı	Biraz arttırdı	Arttırmadı	Etkilemedi	
Evet	82	25	6	5	118
	69,5%	21,2%	5,1%	4,2%	100,0%
Hayır	14	3	0	0	17
	82,4%	17,6%	0,0%	0,0%	100,0%
Bazen	25	6	2	2	35
	71,4%	17,1%	5,7%	5,7%	100,0%
Toplam	121	34	8	7	170
	71,2%	20,0%	4,7%	4,1%	100,0%

$X^2 = 24,45$ S.D. = 6 $P < 0,05 (0,024)$

Ki-kare değerlerine ilişkin anlamlılık düzeyi 0,05'ten küçük olduğu için ($p=0,024$) kişinin kendine olan güveninin artması ile okul yönetimi faaliyetlerine katılımının çalışma isteğini artırma durumu arasında ilişki vardır.

Okul yönetim faaliyetlerine katılanların %69,5'i yönetim faaliyetlerine katılmanın kendine olan güvenini çok arttırdı nı, %21,2'si biraz arttırdı nı belirtmi tir. Faaliyetlere katılmayanların %82,4'ü faaliyetlerine katılmanın kendine olan güvenini çok arttırdı nı, 17,6'sı biraz arttırdı nı belirtmi tir. Ara sıra faaliyetlere katılanların %71,4'ü güvenini çok arttırdı nı, 17,1'i biraz arttırdı nı belirtmi lerdir. (Tablo 45) Yönetim faaliyetleri ders dı ı faaliyetlerle gerçekte tirilir . Bu katılım anlamlı bir ekilde özgüveni arttırmaktadır.

Tablo 46: Alınan Kararlarda Görü lerinin Alınmasının İstenmesi ile Yönetimin Alınan Kararlarda Ö rencilerin Dü üncesini Alma Durumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Okulunuzda, yönetimin, alınan kararlarda ö rencilerin dü üncesini aldı nı dü ünüyor musunuz?	Okulunuzda alınan kararlarda görüşünüzün alınmasını ister misiniz?			Toplam
	Evet	Hayır	Fikrim yok	
Evet	11	78	24	113
	69,0%	%9,7	21,2%	100,0%
Hayır	6	18	5	29
	20,7%	62,1%	17,2%	100,0%
Bazen	2	20	6	28
	7,1%	71,4%	21,4%	100,0%
Toplam	19	116	35	170
	11,2%	68,2%	20,6%	100,0%

$\chi^2 = 3,371$ S.D. = 4 $P > 0,05 (0,498)$

Ki-kare de erlerine İlişkin anlamlılık düzeyi 0,05'ten büyük oldu u için ($p=0,498$) ilişkin görüşlerinin alınmasının istenmesi ile okul yönetiminin alınan kararlarda ö rencilerin dü üncesini alma durumu arasında İlişki yoktur.

Alınan kararlarda dü üncesi alınan ö rencilerin %9,7'si görüşünün alınmasını istememektedir, %69'u istemektedir. Alınan kararlarda dü üncesi alınan ö rencilerin %20,7'si görüşünün alınmasını istemekte, %62,1'i istemektedir.

Bu sonuçlar okul yönetimi gerçekte tirilirken, ö renci görüşü ve dü üncelerinin alınmadı nı göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada; ilkö retim II. kademe öğrencilerinin okul yönetimine katılımı ve bu katılımın öğrenciler üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırma sonucu aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırma sonucu; ders dışı faaliyetlere katılan öğrencilerin, katılmayanlara göre daha başarılı, okullarına bağlı, işbirlikçi becerme yetenekleri yüksek özgüvene sahip bireyler olduğu görülmüştür. Ders dışı faaliyetlerden kasıt öğrencilerin yönetime katılımının sağlandığı okul meclisi, öğrenci kulüpleri vs. anlaşılmıştır. Yönetim faaliyetlerine katılım ilkö retimin tarif ettiği bütünsel değerlendirilmeye dayalı başarıyı arttırmaktadır. İkö retimin asal amacı topluma uyumlu bireyler yetiştirmektir.

Millî Eğitim, okul meclisleri vs. çalışmalarıyla katılımcı yönetim anlayışını gerçekleştirecek adımlar yapmaktadır. Yönetim katılımı sınıf yönetimi, öğrenci kulüpleri, sınıf temsilci seçimleri, başkanlık seçimleri ve çeşitli kurul çalışmalarıyla okullarımızda varolan bir durumdur. Öğrencilerin katılım yönünde bilgilendirilmeleri ve desteklenmeleri konusunda eksiklikler vardır. Okul yönetimlerinin, konunun önemini yeterince bilincinde olmamaları gibi bir sorun da vardır. Genel olarak öğrencilerimizde yönetime katılmak yönünde istek bulunmaktadır. Bunu sağlayıcı ortamlar henüz pek sağlanamamıştır.

Öğrenci merkezli eğitim anlayışı yerleştikçe öğrencilerin yönetime katılım talepleri artacaktır. Elbette okul yönetimine her zaman ihtiyaç duyulacaktır. Ancak, okulların daha demokratik bir yapıya kavuşması kaçınılmazdır. İleride teknolojik imkanların gelişmesi ve artmasıyla okulsuz eğitime geçilebilir. Bu tip bir eğitimde, farklı bir yöntemle de yapılırsa, yönetim olacaktır.

Öğrencilerin yönetime katılımı fikrinde de yanlış anlamalar olacaktır, nasıl ki öğrenci merkezli eğitim deyince öğretmenlerin fonksiyonlarının ne olacağını tartışılır halen daha vardır. Bu tezin savunduğudüünce; okul sisteminin en büyük ve önemli parçası olan öğrencilerin okulda kendilerini etkileyen konularda karar mekanizmalarında oy hakkına sahip olmaları gerekmektedir. Öğrencinin yönetime katılımının bir amacı da okul yönetimlerinin verimliliğini arttırmaktır. Neticede de pek

çok açılardan okulların daha kolay yönetilmesine yardımcı olacaktır.

Ö rencilerin yaklaşık % 70 oranında okul yönetilirken kendi düşüncelerinin alınmadığını belirtmesi, okullarımızda ö rencilerin yönetime yeterince katılmadıkları sonucunu doğurmuştur.

Ö renci Kulüp çalışmalarını gerekli biçimi olarak, gerekse kulüp listesinde Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübü, Çocuk Hakları Kulübünün bulunmasıyla yönetime katılım etimi açısından önemli araçlardır. Fakat uygulamada kulüp listesinden kulüplerin seçiminde ö rencilerin görüşünü yetersiz düzeyde alınması (%16,5), demokratik bir uygulama değildir. Kulüp seçiminde ö rencilerin etkisinin az olması kulüplerine sahip çıkmamaları sonucunu doğurur. Ö rencilerin, kulüplerin da lımında da ö renci görüşlerinin alınmadığı, bu seçimde öğretmenlerin %50 oranında etkili olduğunu göstermektedir. Ya atılacak diğer katılımlar yoluyla; yönetime katılımı istenilen seviyelere çekilebilmesi fırsatını kaçırmamıza sebebiyet vermektedir. Bu sonucun ortaya çıkmasını etkileyen bir sebep de ne yazık ki uygulamada pek çok kulüp çalışmalarının ka ıt üzerinde kalmasıdır.

Okulda ö renci temsilcilikleri seçimleri yönetime katılım ana uygulamalarından biridir. Okul meclislerin kurulma sebebi, okullarda ortaya çıkan sorunlar hakkında ö renci görüşlerinin kurumsal olarak alınmasına hizmettir. Bu meclise seçimin eklen demokratik olduğunu söyleyebiliriz. Ama özünde demokrasinin gerekli olan yönetime katılmaya olanak sağlayamamaktadır. Yönetimler için okul meclisi çalışmalarını tamamlanmış olarak gösterilmesi önemlidir.

Ö renci temsilcileri toplantılarında alınan kararlar okul yönetimince değerlendirilmemektedir. Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama programlarının hazırlanmasına ö renci görüşleri alınmamaktadır. Okulda yapılan yarışmalarda jüri üyeleri arasında ö renciler bulunmamaktadır. Ders dışı faaliyetlerde belli oranlarda ö renci görüşleri alınmaktadır. Daha çok bu görüşlerin alınması eklen yapılmaktadır. Ö rencilerin görüşlerine katılım yüzdeleri çok düşük (genelde %20'den az) olmaktadır. Ö rencilerin yönetime yeterince katıldıklarından söz etmek mümkün değildir.

Sınıf yönetiminde sınıf başkanları, sınıf temsilcisi, törenlere katılacak öğrencilerin belirlenmesinde, oturma planlarının hazırlanmasında, ders planlarının yapılmasında öğrencilerin görüşlerinin alınma yüzdeleri öğrencilerin sınıf yönetimine katılmadıklarını göstermektedir.

Bütün bu bilgilerden hareketle araştırmamızın hipotezini oluşturan “Öğrencilerin okul yönetimine katılımı öğrencilerin başarı ve özgüvenlerini artırıcı yönde etkilemektedir. Buna karşın öğrenciler yönetime yeterince katılamamaktadır” düşüncesinin doğru olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmada elde edilen bu sonuçlardan hareketle şu önerilerde bulunabiliriz:

- Günümüzde eğitimde yapılan reformlarla yapılan amaçlı bir yaklaşım sergilenmektedir. Bu yaklaşım öğrenciye birey olarak bakmaktadır. Bu yaklaşıma göre, Okul hayatı gerçek yaşamın adeta bir laboratuvarı haline getirilmelidir. Yaşantılar yoluyla öğretim yapılmalıdır. Ders dışı faaliyetleri yönetici ve öğretmenlerin yaptığı, öğrencilerin sadece izleyici, verilen faaliyetleri yapan eleman olmaktan çıkarıp daha çok, öğrencinin yönetim sürecine katıldığı yeni bir yapıya dönüştürülmelidir. Mevzuatta yapılan değişiklikler bunu sağlamaya yöneliktir, bilinçlenmeye ve doğru uygulamalara ihtiyaç bulunmaktadır.

- Öğrencilerin yönetim faaliyetlerine katılımını sağlayıcı ortamlar hazırlanmalıdır. Örneğin O.K. geçi sistemlerinde yeni düzenlemelere gidilebilir, bu yönde gelişmeler yaşanmaktadır. SBS sınavlarına hazırlık ders dışı faaliyetlere katılıma az zaman bırakmaktadır. Bu konuda araştırmalar yapılarak optimum çözümler bulunması öğrencilerin yönetime katılımı artırılmalıdır. Anket çalışmamızda çıkan sonuçlardan biri de öğrencilerin kendilerini SBS'ye hazırlanan olarak ifade etmeleridir.

- Öğrenci kulüplerinin demokratik bir biçimde yönetilmesi öğrencilerin yönetime katılımlarını artırıcı rol oynar. Kurulacak kulüplerin seçilmesinde öğrencilerin görüşü alınmalıdır. Okul içinde yapılacak anketlerle öğrencilerin hangi kulüplerin kurulmasını istediği tespit edilebilir. Çünkü kurulduğunda kendi fikrinin alınması öğrencilerin kulüp çalışmalarında evle çalışmasını sağlamaktadır.

- Okul meclisi çalı malarının olu umunda alınan kararların uygulamada dikkate alınması okullarda demokratik kültürü geli tirebilir. Igil i bölümde de üzerinde duruldu u gibi sandık kurulu olu umundan , seçimlerin yapı lması ve sonuçların ilanı YSK'ninkine benzer uygulaması yapılırsa okulda gerçek bir seçim çalı ması yapılabilir.

- Okul yöneticilerinin katılaca ı “Okul Yönetimine Katılım” konulu bir hizmet içi e itim düzenlenmelidir. Hizmeti çi e itimde ö rencilerle ilgili kararlar ve ö renciler üzerinde disiplin sa lanması ile ilgili dersler verilmelidir.

- Ö retmen yeti tiren e itim fakültelerinde ders programı gözden geçirilmeli, demokratik okul yönetimi ile ilgili ders konulmalıdır. Bu aynı zamanda yöneticilere olumlu yönde katkı yapacaktır. Çünkü okul yöneticileri de ö retmenlikten gelmektedir

- Ö rencilerin görü leri kendilerini ilgilendiren konularda alınmalıdır. Bunu sa layıcı modeller geli tirilmelidir.

- Okul meclisinde alınan kararların yönetime ula tılması kurumsalla tılmalıdır. Yöneticilerin yönetim anlayı larına bırakılmamalıdır, yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Bunun sınırı ö rencilerin okulu tek ba larına yönetmeleri sonucu do urmamalıdır.

- Ö rencilerin yönetime katılımını hazırlayan ortamların olu turulmasını sa layacak ekilde okulların yönetilmesinde daha demokratik tutum takınılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkutay, Ü., Milli Eğitimde Yabancı Uzman Raporları, Ankara, 1996 .
- Arslangiray, E., “Eğitimde Bir Özgüven Ve Demokrasi Ortamı”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı .1-2, C.36, Ankara, 2003 .
- Aslan, A.K., “Eğitimin Toplumsal Temelleri”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı.5, Balıkesir, 2001 .
- Bağcıoğlu, H., “Yöneticilerimiz Nasıl Davranıyor”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı.6, Ankara, 1991 .
- Bağcıoğlu, H., Eğitim Giriş, Ankara, 1984.
- Bağcıoğlu, H., Eğitim Psikolojisi, Ankara, 1996 .
- Bağcıoğlu, H., Eğitim Yönetimi, Ankara, 1988 .
- Bağcıoğlu, H., Köy Enstitüleri, İstanbul, 1999.
- Bağcıoğlu, H., Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi, Ankara, 2006 .
- Binbaşıoğlu, C., Okulda Ders Dışı Etkinlikler, Ankara, 2000 .
- Bursalıoğlu, Z., Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara, 1982 .
- Çayır, K., “İnsan Hakları Eğitimi Dersi Senaryoları”, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı.2(2), İstanbul, 2002 .
- Doğan, H., Sosyoloji, Kavramlar Ve Sorunlar, Ankara, 2002.
- Erdoğan, H., Eğitim ve Okul Yönetimi, İstanbul, 2008 .
- Eren, E., Yönetim Ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar), İstanbul, 2003.
- Eren, E., Yönetim ve Organizasyon, İstanbul, 2003 .
- Fişek, K., Yönetime Katılım, Ankara, 1977 .
- Freire, P., Ezilenlerin Pedagojisi, İstanbul, 1991 .
- Güçlü, N., “Öğrenme Ve Öğretme Sürecinde Yapısalcı Yöntem”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı.3, C.18., Ankara, 1998.

Güçlü., N., “Sınıfta Etkili Öğrenci-Öğretmen İletişiminin Kurulması”, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı.2, C.18., Ankara, 1998 .

Gök, F., Okçobal, R., Öğretmen Profili Araştırma Raporu, Eğitim-Sen, Ankara, 1998.

Gökçe, E., “ İlköğretim Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Öğretmenlerin Etkili İlişimi”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı. 1-2, C.35., Ankara, 2002.

Gülcan, M., G., AB Ve Eğitim Süreci, Ankara, 2005 .

Hesapçioğlu, M., Eğitim Planlaması ve Eğitim, İstanbul, 1989.

Hesapçioğlu, M., Öğretim İki Ve Yöntemleri, İstanbul, 1998 .

http://ansiklopedi.turkcebilgi.com/Egitim_tanimlari (25.03.2008)

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (16.12.2008)

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (9.12.2008)

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/225_0.html (13.12.2008)

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2564_0.html (16.12.2008)

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25699_0.html (16.12.2008)

<http://oges.meb.gov.tr/oks/ista.html> (12.11.2008)

http://web.sakarya.edu.tr/~altunr/site/DERS/PA/pazarlama_arastirmalari_hafta11(23.10.2008)

<http://www.ysk.gov.tr/ysk/index.html> (12.12.2008)

<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/sozlesme.htm> (12.12.2008)

Kasatura, N., Okul Başarısından Hayat Başarısına, İstanbul, 1991.

Kaya, C., Öğretmene Öneriler, İstanbul, 2003.

Kepenekçi, Y., K., Demokratik okul, eğitim araştırmaları dergisi, sayı.11, Ankara, 2003.

Kızıltepe, (Avanoğlu), Z., Öğretim, Eğitim Psikolojisine Çayda Bir Yaklaşım, İstanbul, 2004.

Koçel, T., İletişim Yöneticiliği. Ü. İstanbul Fak. Yayın No 205, İstanbul 1993.

Lee, M., N., N., Eğitimde Küresel Eğilimler, (Çev. M. H. Baş), Kuram Ve Uygulamada

- E itim Bilimleri Dergisi, Sayı.2(1), stanbul, 2002.
- O uzkan, F., Okul Yönetimi nde Demokrasi, Ankara, 1965.
- Öcal, M., E itimde Rehberlik, stanbul, 2004 .
- Önder, ., E itim Üzerine, Ankara, 1999.
- Piaget, J., Kendi Kendini dare, (Çev. K. N. Duru), Ankara, 1941 .
- Resmi Gazete, İkö retim ve E itim Kanunu, 12.01.1961, 222/10705
- Resmi Gazete, Milli E itim Temel Kanunu, 24.06.1973, 1739/14574
- Senemo lu, N., Geli im Ö renme ve Ö retim, Ankara, 2005 .
- im ek, Ö., F., ., “Bir Grup Rehberli i Programının Ö retmenlerin Disiplin Anlayı ı na Etkisi”, Ankara Üniversitesi E itim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı. 2, Cilt.37., Ankara, 2004.
- i man, M., Ö retmenlik Mesle ine Giri , Ankara, 1999 .
- Tahmaz, H., Okul Yönetimi, Ankara, 2003 .
- Tezcan, M., E itim Sosyolojisine Giri , Ankara, 1981.
- Titiz, O., Yeni Ö retim Sistemi, stanbul, 2005 .
- Titiz, M., T., AB Sürecinde E itimde Reform htıyac ı Sempozyumu Bildiriler Kitabı, E itim-Bir-Sen, Ankara, 2004.
- Türko lu, P., Ö rencinin Yönetime Katılması ve Köy Enstitüleri, mece Dergisi, Sa yı.4, Ankara, 1970.
- Türko lu, P., Tonguç ve Enstitüleri, stanbul, 2000 .
- Venn, G., E itim Ve , (Çev. H. Taymaz), Ankara, 1968.
- Yavuz, Y., Küreselle me Ve E itim Sempozyumu, Ankara Üniversitesi E itim Bilimler i Enstitüsü, Ankara, 2006.
- Yıldırım, ., “Akademik Ba arının Yordayıcısı Olarak Gündelik Sıkıntılar ve Sosyal Destek”, Hacettepe Üniversitesi E itim Fakültesi Dergisi, Sayı.30, Ankara, 2006.

EKLER:

EK – 1

**LKÖ RETİM Ö RENCİLERİNİN YÖNETİME KATILIMLARI VE
YÖNETİME KATILIMININ Ö RENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLER ANKETİ**

Bu anket; ilkö retim ö rencilerinin yönetime katılımları ve yönetime katılımın ö renciler üzerindeki etkilerini tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Anket ile elde edilen veriler okul yönetime katılımının ö renciler üzerindeki etkilerini ortaya koyacaktır.

Anket 44 sorudan oluşmaktadır. Soruların altında verilebilecek uygun durumlar yazılmıştır. Bu durumlardan size uygun olanları parantezin içine (X) işareti koyarak seçiniz.

Araştırmanın güvenilir sonuçlar vermesi bakımından sorulara vereceğiniz cevapların gerçek durumlarınıza uygun olması gerekmektedir. Uygulanacak olan bu anket okula, herhangi bir kişi veya kuruma verilmeyecek, sadece yüksek lisans çalışması kapsamında kullanılacaktır.

Araştırmaya yapacağınız katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Ali KAMBUROĞLU

EK – 1'in Devamı

ANKET SORULARI

1-) Cinsiyetiniz ?

1. ( ) Erkek   2. ( ) Kız

2-) Sınıfınız?

1. ( ) 6   2. ( ) 7   3. ( ) 8

3-) Okulunuzdaki e itsel kulüp çalı malarına katılıyor musunuz?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır

4-)Bu kulüpler nasıl seçilmi tir?

1. ( ) Bu kulüpleri okul yönetimi seçti.
2. ( ) Bu kulüpler ö retmenlerin rehberli inde seçildi.
3. ( ) Bu kulüpler ö rencilerin öne rileri do rultusunda seçildi.

5-) u anda bulunmu oldu unuz kulübe nasıl girdiniz?

1. ( ) Sınıf ö retmenimiz seçti.
2. ( ) Kulübü isteyenler arasında oylama yapılarak.
3. ( ) Kura çekilerek.
4. ( ) Kendi iste im do rultusunda girdim.
5. ( ) Ö renciler kendi arkada larına yakın olmak için onların seçti i kulübe üye olmu lardır.

6-) Ö renci temsilciniz sınıfınızda nasıl seçilmi tir?

- 1.( ) Sınıf ö retmenimiz tarafından seçilmi tir.
2.( ) Okul müdürü kendisi seçmi tir.
3.( ) Demokratik bir biçimde oylama ile seçilmi tir.

7-) Ö renci temsilcileri toplantılarında alınan kararlar okul yönetimince de erlendirilmekte midir?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Bazen

8-) Sınıf ba kanın belirlenmesi nasıl olmaktadır?

- 1.( ) Sınıf ö retmeni uygun gördü ü ö renciyi ba kan seçti.
2.( ) Demokratik bir biçimde seçim yapılarak seçildi.
3.( ) Sınıf ö retmenin belirledi i ki iler arasından seçildi.

EK – 1'in Devamı

9-) Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama çalı maları okulunuzda nasıl gerçekte tirilmektedir?

1. ( ) Tören komitesi istedi i ö renciye görev vererek tören düzenler.
2. ( ) Okul müdürü her sınıfın çalı ma programı hazırlamasını ister.
3. ( ) Tören komitesi ö rencilerin görü lerini de alarak kutlama programı hazırlar

10-) Milli bayramlar, belirli gün ve haftalardaki kutlama programlarının hazırlanmasına ö renci görü leri alınmakta mıdır?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır

11-) Okulunuzda çevre gezileri düzenlenirken gidilecek yer konusunda kim karar vermektedir?

1. ( ) Ö renci görü leri alınarak karar verilir.
2. ( ) Okul müdürü karar verir
3. ( ) Ö retmenler karar verir.

12-) Okulunuzda yarış malar ne ekilde düzenlenir?

1. ( ) Okul müdürü karar verir.
2. ( ) Her sınıf,sınıf ö retmeni ile beraber düzenler.
3. ( ) Ö renci meclisi düzenler.

13-) Bu yarış malarda jüri üyeleri arasında ö renciler de bulunmakta mıdır?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır

14-) Okullar arası bilgi yarış malarına katılacak ö renciler nasıl seçilmektedir?

1. ( ) Okul yönetimi seçer.
2. ( ) Okul içinde yarış ma düzenlenerek seçilir.
3. ( ) Ö retmenlerinin görü ü alınarak.
4. ( ) Ö renci görü leri alınarak

15-) Okulunuzda mezuniyet için ö renci yıllıkları hazırlanırken ö renciler bu çalı malarda hangi görevlerde bulunurlar?

- 1.( ) Yıllık için para toplarlar.
- 2.( ) Yıllık için reklam toplarlar.
- 3.( ) Foto raf çekimini organize ederler
- 4.( ) Yıllıkla ilgili bütün i leri yaparlar

EK – 1'in Devamı

16-) Okulunuzdaki mezuniyet gecesi kim tarafından hazırlanmaktadır?

- 1.( ) Ö renci temsilcileri tarafından
- 2.( ) Okul yönetimince.
- 3.( ) Okul- aile birli ince
- 4.( ) Ö retmenler hazırlamaktadır.

17-) Ö retmenler sınıfta bir sorunla kar ıla tı ında a a ıdaki davranı lardan hangisini sergilemektedir?

- 1.( ) Ho görülü davranıp bizi dinlerler
- 2.( ) Ba ırıp bizi suçlarlar
- 3.( ) Sakin ve yumu ak bir dille konu ur, bize uyarıda bulunurlar
- 4.( ) Sınıf ile ilgili problemi bizimle tartı arak uzla ırlar.

18-) Okul ö renci davranı ları de erlendirme kurulunda ö renci temsilcisi bulunmakta mıdır?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır

19-) Kar ıla tı ınız sorunları okul idaresine rahatlıkla bildirebiliyor musunuz?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır
3. ( ) Bazen

20-) Okul idaresi kar ıla tı ınız sorunları bildi rdi inizde tepkileri ne oluyor?

- 1.( ) Bizi her zaman dinliyorlar
- 2.( ) Bizi bazen dinliyorlar
- 3.( ) Bizi hiçbir zaman dinlemiyorlar

21-) Ö renci temsilciler kuruluna şikayetlerinizi iletebiliyor musunuz?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır
3. ( ) Bazen

22-) ube ö retmenler kurulu toplantısına ö renci temsilcisi ba kanı da katılmakta mıdır?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır
3. ( ) Bazen

23-) Ders programınızda yer alan seçmeli derslerinizi nasıl seçmektesiniz?

- 1.( ) Okul yönetimince belirlenir ve zorunludur.
- 2.( ) Ö rencilerin ilgi ve yetenekleri tespit edildikten sonra onların isteklerine göre seçerler
- 3.( ) Ö retmen kadrosuna göre ders açılır.
- 4.( ) Bilmiyorum.

EK – 1'in Devamı

24-) Sizce ö rencilerin okul yönetimine katılımı nedir ?

- 1.( ) Okulda ö renci ile ilgili konularda alınan kararlara katılmak
- 2.( ) Ö renci haklarını bilmek
- 3.( ) Bilmiyorum.

25-) Okulunuzdaki uyulması gereken kuralların olu turulmasında ö rencilerin görü ve dü ünceleri alındı mı?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır

26-) Bulundu unuz sınıfın, sınıf kuralları nasıl olu turuldu?

- 1.( ) Sınıf ö retmeni kendi olu turdu.
- 2.( ) Sınıf ö retmeni sınıfımızdaki ö rencilerin de fikirlerini alarak olu turdu.
- 3.( ) Sınıfımızdaki ö renciler olu turdu.

27-) Derslerin yıllık programının hazırlanmasında ö renci görü leri alındı mı?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır

28-) Arkada veya arkada çevreniz okul faaliyetlerine (sınıf ba kanlı ı seçimi, tören kutlamaları vs.) katılmanız konusunda istekte bulunuyorlar mı?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır
3. ( ) Bazen

29-) Sınıf oturma planı nasıl yapıldı?

- 1.( ) Sınıf ö retmeni kendi olu turdu.
- 2.( ) Sınıf ö retmeni sınıfımızdaki ö rencilerin de fikirlerini alarak olu turdu.
- 3.( ) Sınıfımızdaki ö renciler olu turdu.

30-) Ayın örnek ö rencileri nasıl seçiliyor?

- 1.( ) Ö retmenlerin görü ü alınarak seçildi.
- 2.( ) Okul idaresi seçti.
- 3.( ) Ö rencilerin de katıldı ı komisyon tarafından seçildi.

31-) Okul nöbetçi ö rencileri nasıl seçiliyor?

- 1.( ) stekli ö renciler arasından seçiliyor.
- 2.( ) Okul idaresi seçti.
- 3.( ) Sınıf ö retmeni seçiyor.

32-) Okul kıyafetlerinin belirlenmesinde ö renci lerin görü leri alınıyor mu?

1. ( ) Evet
2. ( ) Hayır

EK – 1'in Devamı

33-) Sınıf öğretmeninizin okul faaliyetlerine (okul meclisi başkanlığı seçimi, tören kutlamaları vs.) katılmanız konusunda sizi yönlendiriyor mu?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Bazen

34-) Derslerinize giren öğretmenlerin seçiminde fikirlerinizin alınmasını ister misiniz?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Fikrim yok.

35-) Sınıf öğretmeninizin seçiminde görüşlerinizin alınmasını ister misiniz?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Fikrim yok.

36-) Aşağıdaki öğrenci düzeylerinden hangisi sizi tanımlamaktadır?

1. ( ) SBS ye hazırlık önemlidir.
2. ( ) Okuldaki ders başarısı kadar, okuldaki sosyal faaliyetlere katılmakta önemlidir.
3. ( ) Öğrenci temsilciliğine seçilerek okul yönetimine katılmak önemlidir.

37-) Okulda ihtiyaçlarınızı ve isteklerinizi bildireceğiniz kutular bulunmakta mıdır?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır

38-) Okulunuzda öğrencilerin hakları kim tarafından duyurulmuştur?

1. ( ) Öğrenci sınıf temsilcilerinin sınıfa bilgi vermesiyle.
2. ( ) Öğrencilerin kendi araştırmaları ile.
3. ( ) Sınıf öğretmenlerinin rehberliğinde.
4. ( ) Göze çarpan bir panoya asılmasıyla.

39-) Okulunuzda, yönetimin, alınan kararlarda öğrencilerin düşüncesini aldığını düşünüyor musunuz?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Bazen

40-) Okulunuzda alınan kararlarda görüşünüzün alınmasını ister misiniz?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Fikrim yok.

41-) Okul yönetim faaliyetlerine katılmanız (sınıf başkanlığı seçimi, okul meclisine seçilmeniz, kutlamalarda görev almanız vb.) ders çalışmaya isteğinizi arttırıyor mu?

1. ( ) Evet   2. ( ) Hayır   3. ( ) Bazen

42-) Okul yönetim faaliyetlerine katılmanız (sınıf başkanlığı seçimi, okul meclisine seçilmeniz, kutlamalarda görev almanız vb.) okula gelme isteğinizi ve okula karşı sevginizi arttırıyor mu?

1. ( ) Çok arttırdı   2. ( ) Biraz arttırdı   3. ( ) Arttırmadı   4. ( ) Etkilemedi.

EK – 1'in Devamı

43-) Okul yönetim faaliyetlerine katılmanız (sınıf başkanlığı seçimi, okul meclisine seçilmeniz, kutlamalarda görev almanız vb.) verilen diğer görevleri yapma isteğinizi arttırdı mı?

1. ( ) Çok arttırdı 2. ( ) Biraz arttırdı 3. ( ) Arttırmadı 4. ( )

Etkilemedi.

44-) Okul yönetim faaliyetlerine katılmanız (sınıf başkanlığı seçimi, okul meclisine seçilmeniz, kutlamalarda görev almanız vb.) kendinize olan güveninizi arttırdı mı?

1. ( ) Çok arttırdı 2. ( ) Biraz arttırdı 3. ( ) Arttırmadı 4. ( ) Etkilemedi.

EK- 2

VAL L K ANKET ZN

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/3700/126565
Konu : Anket (Ali KANBUROĞLU)

19/12/2008

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Beykent Üniversitesi'nin 04/12/2008 tarih ve 3196-7113 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
c) Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nun 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı emri.
d) Millî Eğitim Müdürlüğü Anket Komisyonu'nun 18/12/2008 tarihli tutanağı.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ali KANBUROĞLU'nun İlimizde adı verilen okullarda uygulanmak üzere "İlköğretim Öğrencilerinin Okul Yönetimine Katılımların Başarılarına Etkisi" konulu anket çalışmalarını yapma hakkındaki İlgi (a) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ali KANBUROĞLU'nun İlimizde adı verilen okullarda uygulanmak üzere "İlköğretim Öğrencilerinin Okul Yönetimine Katılımların Başarılarına Etkisi" konulu anket çalışmalarını, bilimsel amaç dışında kullanılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, İlgi (c) Bakanlık Emri esasları dahilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüze uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

M. Ata ÖZER
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :
Ek-1. İlgi (a) yazı ve ekleri

OLUR
19/12/2008
Hikmet DİNÇ
Vali Yardımcısı

4440632

NOT: Verilecek cevapta tarih, kayıt numarası, dosya numarası yazılması rica olunur.
Adres: İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü A Blok Ankara cad. No: 2 Çarşıoğlu 526 13 82
E-Mail: kultur34@meb.gov.tr Web: <http://istanbul.meb.gov.tr/bolumler/kultur>

ÖZGEÇM

06 Ekim 1969 tarihi, Trabzon ili, Of ilçesi, Kazançlı Köyü doğumluyum. İlkokulu Kazançlı Köyü ve Üsküdar, ortaokul ve liseyi Üsküdar'da tamamladım. İlkokulu 1981 yılında Üsküdar Sultantepe İlkokulu'nda, ortaokulu 1984 yılında Üsküdar Orta Okulunda(Üsküdar emsipa a .O.), liseyi de 1987 yılında Üsküdar Halide Edip Adıvar L. De bitirdim. 1988 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, O. Endüstrisi Müh. Bölümünü kazandım ve bu bölüme kaydoldum. 1990 yılında yatay geçi hakkı kazanarak İstanbul Üniversitesi, O. Endüstrisi Mühendisliği Bölümüne kaydoldum. 1992 yılında İstanbul Üniversitesi, O. Endüstrisi Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldum.

Bir süre kendi alanımdaki firmalarda çalıştım. 1996 yılında Sınıf öğretmenliği başladım. İlk görev yerim Üsküdar Abidin Gün .O. oldu. 1997-1998 yıllarında Erzincan 59. Topçu Tugayı'nda askerlik görevimi kısa dönem (8 Ay) olarak tamamladım. 2000 yılında Üsküdar Cadiye .O. müdür yardımcısı olarak atandım . Halen aynı okulda yöneticilik görevime devam ediyorum. 2006- 2007 Öğretim Yılı'nda da, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Eğitim Yönetimi ve Denetimi bölümünde yüksek lisans eğitime başladım.

Özel ilgi alanlarım müzik, spor, eğitim, tarih, ve edebiyattır. Evli ve bir çocuk babasıyım. Yabancı dilim İngilizce'dir.

Aday: Ali KAMBURO LU

